

ASOMEDYA

MAYIS / HAZİRAN 2014

ANKARA SANAYİ ODASI YAYIN ORGANI

Nurettin ÖZDEBİR

"Bugün dünyada ülkeler değil,
kentler yarışıyor"

ASOMEDYA

MAYIS / HAZİRAN 2014

DOSYA : Türkiye Açısından Sanayisizleşme Olgusunun Analizi

BÜYÜTEÇ : Küresel Kriz, Avrupa'ya Etkileri ve Çözüm Yolları Üzerine Genel Değerlendirme

Onu sadece gözlerinden tanıyabilirsiniz.

Yeni E-Serisi.

Tamamı Led teknolojisine sahip Akıllı Işık Sistemi, sınıfında ilk kez standart olarak sunulan Çarpışma Önleme Yardımcısı ve yeni bir sürüş keyfi yaşatan opsiyonel direksiyon yardımcısına sahip DISTRONIC PLUS ile Yeni E-Serisi, şimdi bayimizde sizi bekliyor.

E 250 modeli için yakıt tüketimi: (Şehir içi/şehir dışı/karma) 8,1-8,2/5,3-5,5/6,3-6,5l/100 km, CO₂ emisyonu (karma): 146-150 g/km.

Mercedes-Benz

ASOMEDYA

ANKARA SANAYİ ODASI

YAYIN ORGANI

MAYIS / HAZİRAN 2014

ASO Adına İmtiyaz Sahibi

Yönetim Kurulu Başkanı

NURETTİN ÖZDEBİR

Yazı İşleri Müdürü

OKAN SAYKUN

Yayın Yönetmeni

NACİ CANPOLAT

ASOMEDYA Yönetim Yeri

Atatürk Bulvarı No:193

Kavaklıdere / ANKARA

Tel: 03 12 417 12 00

Faks: 03 12 417 52 05

Email: aso@aso.org.tr

www.aso.org.tr

Yapım

CAST GRAPHIC

Tokdemir Ajans

Prodüksiyon - Organizasyon - Yayıncılık
Ltd. Şti.

Turan Güneş Bulvarı 4. Cad. 712. Sk. 1/3

Yıldız - Çankaya/ANKARA

Tel: 03 12 440 87 07 (Pbx)

Faks: 03 12 440 12 92

www.tokdemirajans.com

Baskı ve Cilt

Dumat Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

Bahçekapı Mah. 2477. Sk. No: 6 Şaşmaz / Ankara

Tel: 03 12 278 82 00

Faks: 03 12 278 82 30

www.dumat.com.tr - dumat@dumat.com.tr

Reklam Rezervasyon

03 12 440 87 07

Yayın Türü

Yerel Süreli

ANKARA SANAYİ ODASI
ÜCRETSİZ YAYIN ORGANIDIR.

Reklamların sorumluluğu reklam veren firmaya ait olup, Cast@Graphic Ajans hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Dergide yayınlanan yazılar, yazarların düşüncelerini kapsamaktadır

Basım Tarihi

24 Haziran 2014

Okuyucu Dağılımı

ASO Üyeleri	% 50	Üniversiteler	% 5	Basın	% 6
Valilikler	% 2	Dernekler	% 2	Bankalar	% 1
Oda ve Borsalar	% 12	Büyükelçilikler	% 1	Devlet Protokolü	% 11
Siyasi Partiler	% 1	Belediyeler	% 2	Bakanlıklar	% 7

SUNUŞ

Odamızın Nisan ayı Meclis toplantısının konuğu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık'tı. Konuşmasında Bakanlığının çalışmaları hakkında bilgi veren Işık, Türkiye'nin geleneksel üretim yöntemiyle yoluna devam edemeyeceğini vurgulayarak, teknoloji düzeyimizi düşük orta düzeyden, orta yükseğe ve yüksek teknolojiye taşıyarak yüksek katma değerli üretmeyi başarmamız gerektiğini belirtiyor. Sn. Işık'ın konuşmasını kısaltmadan yayınlıyoruz.

Bu sayımızın Dosya bölümünde Hitit Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Gülen Elmas Arslan ve Funda Mert'in "Türkiye açısından sanayisizleşme olgusunun analizi" başlıklı çalışmasını yayınlıyoruz. Yazarlar, imalat sanayisinin ekonomi içindeki payının azalmasının, orta gelir tuzağı sarmalından çıkmayı güçleştireceğini, hizmetler sektörünün ekonomiye gerekli ivmeyi kazandıramayacağını, bu nedenle Türkiye ekonomisinin sanayileşme sürecini devam ettirebilmesi için yeni politikalar geliştirilmesi gerektiğini belirtiyorlar.

Bu sayımızın Büyüteç bölümünde İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Binhan Elif Yılmaz'ın "Küresel kriz, Avrupa'ya etkileri ve çözüm yolları üzerinde genel değerlendirme" adlı yazısı yer alıyor. Yılmaz, AB'nin çevre ülkelerinin istihdam ve iş gücü verimliliğine yönelik yapısal sorunlarının çözümünün ve borç geri ödemeleri nedeniyle maliye politikalarının sıkılaştırıldığı koşullarda, yüksek büyüme performansı yakalamanın güç olduğunu belirtiyor.

Bu sayının söyleşisini 1969 yılında kurulan efsanevi müzik grubu Modern Folk Üçlüsü'nün kurucularından Doğan Canku ile yaptık. Canku, öğrencilerine her zaman Schumann'ın şu sözünü hatırlattığını söylüyor: "Teknik üstünlük ancak yüksek amaçlara hizmet ettiğinde değerlidir. Aksi takdirde çalgıcı olursun".

Naci Canpolat
naci.canpolat@aso.org.tr

içindekiler

6

Mart Meclis

"Bugün Dünyada Ülkeler Değil, Kentler Yarışıyor"

Nisan Meclis

Nisan Meclis Toplantısı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Fikri Işık'ın Katılımıyla Gerçekleşti

12

Dosya

Türkiye Açısından Sanayisizleşme Olgusunun Analizi

Prof. Dr. Gülen ELMAS ARSLAN
Funda MERT

32

Büyüteç

Küresel Kriz, Avrupa'ya Etkileri ve Çözüm Yolları Üzerine Genel Değerlendirme

Doç. Dr. Binhan Elif YILMAZ

50

86

Söyleşi

Doğan CANKU

Nurettin ÖZDEBİR

THE CHAIRMAN OF THE BOARD OF DIRECTORS OF ACI

editorial

The structure of the export should change

The success of Turkey in export is unquestionable. The exportation which was at the level of 30 billion dollar in the early 2000s exceeds 155 billion dollar now. The annual average increase in the export was 15% as above the world average in 2002-2012. Turkey, which exported goods to 90 countries in 2000, exports goods to almost all countries, today. Despite the diversification in the export market, the share in total export of the European Union in which the quality standards are high, maintains its importance. The composition of the export has changed within this period. In the early 2000s, the ready-made clothing sector was the first in the export but now the automotive sector is in the forefront. The shares of the metal, machine and food industries in the export have increased. An increase in chemicals and especially in plastic export is recorded during the recent years.

The World Bank has published a report on Turkey in the previous days. While the report is indicating the success of Turkey in the export, it is mentioned in this report that attaining the objects of 2023 will be very difficult with today's structure of the export. The deceleration in the growth rate both in developed and developing countries shows that the global demand for our exported goods will not be strong for a while as it used to be. For this reason, its share in the global export and the share of the goods which are high quality and sold at a premium and brought high technology should be increased. Therefore, it is indicated in this report that it is required to be focused on the productivity increase fed by quality and innovation.

Despite the heavy increase in the export, it is indicated in the World Bank report that the export is not the basic driving force of the income growth in our country. Despite the success in the export, the export share in the national income, which was recorded as 20% before 2000, could be raised just to 23%. While the export share in the national income was increasing by 10 points in the countries recently joining the EU, 11 points in India, 9 points in China, the increase remained at 3 points in our country. Despite the diversification in the export, the global demand increase is low in a significant part of the exported goods.

Turkey's medium-tech products export has been increased, but high-tech product export hasn't showed any increase. According to the detection made in the report, the main reason of which we couldn't achieve a growth based on the export is related to the structure of our export. It is required that we change this structure and become competitive in the exported goods provided an advantage in high-growth. Turkey is in need of both new investment and a more qualified labor force in order to transfer to the high quality and high value-added products.

As is seen, the World Bank Report is indeed a repetition of the determinations which have been made by our Chamber for months. We have stated many times that Turkey should turn towards high-value added and high-tech products in order to get rid of the Middle Income Trap, and accordingly, the quality of the labor force should be increased and that there is no way other than innovation. Because all great minds think alike.

Nurettin ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

İhracatın yapısı değişmelidir

başyazı

Türkiye'nin ihracatta gösterdiği başarılar tartışma götürmez. 2000 başlarında 30 milyar dolarlarda olan ihracat bugün 155 milyar doları aşmış durumdadır. 2002-2012 döneminde ihracatta yıllık ortalama artış %15 ile dünya ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. 2000 yılında 90 ülkeye mal ihraç eden Türkiye, bugün hemen hemen bütün ülkelere ihracat yapmaktadır. İhracat pazarlarındaki çeşitlenmeye rağmen kalite standartlarının yüksek olduğu Avrupa Birliği'nin toplam ihracat içindeki payı önemini korumaktadır. Bu dönemde ihracatın kompozisyonu da değişmiştir. 2000'lerin başında hazır giyim ağırlıklı olan ihracatta artık otomotiv sektörü başı çekmektedir. Metal, makina ve gıda sanayisinin ihracattaki payı da artmıştır. Son yıllarda kimyasallarda, özellikle plastik ihracatında da bir artış görülmektedir.

Dünya Bankası geçtiğimiz günlerde Türkiye hakkında bir rapor yayınladı. Rapor, Türkiye'nin ihracatta gösterdiği başarıyı teslim ederken, 2023 hedeflerine ulaşmanın bugünkü ihracat yapısıyla zor olacağını söylemektedir. Hem gelişmiş hem de gelişen ülkelerde büyümenin yavaşlaması, ihraç ürünlerimize olan küresel talebin bir süre eskisi kadar güçlü olmayacağını göstermektedir. Bu nedenle küresel ihracat içindeki payının ve yüksek fiyatla satılan yüksek kaliteli ve yüksek teknoloji gerektiren ürünlerin ihracat içindeki payının artırılması gerekmektedir. Bu nedenle Rapor, kaliteye ve inovasyonla beslenen verimlilik artışına odaklanılması gerektiğini belirtmektedir.

Dünya Bankası Raporu, ihracattaki hızlı artışa rağmen ihracatın ülkemizdeki gelir artışının temel itici gücü olmadığını belirtmektedir. İhracattaki başarıya rağmen, ihracatın milli gelir içinde 2000 öncesi %20 olan payı ancak %23'e çıkabilmiştir. Aynı dönemde ihracatın milli gelir içindeki payı, AB'ye yeni katılan ülkelerde 10 puan, Hindistanda 11 puan, Çin'de 9 puan artmışken, bizdeki artış 3 puanda kalmıştır. İhracattaki çeşitlenmeye rağmen, ihraç ürünlerinin önemli bir bölümünde küresel talep artışı düşüktür.

Türkiye'nin orta teknolojik ürün ihracatı artmış olmakla birlikte yüksek teknolojik ürün ihracatında bir kıvılcık olmamıştır. Raporun tespitine göre ihracata dayalı bir büyüme gösteremeyişimizin en temel nedeni, ihracatımızın bu yapısıdır. Bu yapıyı değiştirmek ve yüksek büyümede avantaj sağlayan ihraç ürünlerinde rekabetçi olmamız gerekmektedir. Türkiye'nin yüksek kaliteli ve yüksek katma değerli ürünlere geçebilmesi için hem yeni yatırımlara hem de daha nitelikli iş gücüne ihtiyacı vardır.

Görüldüğü gibi Dünya Bankası Raporu aslında Odamızın aylardır yapmakta olduğu tespitlerin bir tekrarı niteliğindedir. Biz, Türkiye'nin orta gelir tuzağından kurtulması için yüksek katma değerli, yüksek teknolojik ürünlere yönelmesi gerektiğini bunun için de iş gücü niteliğinin yükseltilmesi ve inovasyondan başka çıkar bir yol olmadığını defalarca belirttik. Çünkü aklın yolu birdir.

ASOMECLİS

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

26 Mart 2014

“Bugün dünyada ülkeler değil, kentler yarışıyor”

NURETTİN ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Sayın Başkan, Meclisimizin değerli üyeleri, basınımızın değerli temsilcileri; Odamızın Mart Ayı Olağan Meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi Yönetim Kurulumuz ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri, hafta sonunda yerel seçimler için oy kullanacağız. Bu nedenle kentler ve yerel yönetimler hakkında bazı gözlem ve düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Günümüzde dünyada nüfusu 500 binin üzerinde 875 kent bulunmaktadır. Dünya nüfusunun yüzde 51'i kentlerde yaşamaktadır. 2050 yılında bu oranın yüzde 70'lere yaklaşması beklenmektedir. Bu artış esas olarak Asya, Latin

Amerika ve Afrika gibi gelişen piyasalar olarak adlandırılan ülkelere kaynaklanmaktadır. Dünyanın en büyük 600 kentinin 440'ı gelişen ülkelere yer almaktadır. 2010-2025 yılları arasında bu 440 kent, küresel ekonomideki büyümenin yarısını gerçekleştirilmesi ve 30 trilyon dolarlık bir gelir yaratması beklenmektedir. Artan nüfus ve hızlı kentleşme, ekonomik fırsatları olduğu kadar sorunları da beraberinde getirmektedir. Hızlı kentleşmenin yaşandığı her ülkede konut, trafik, işsizlik, çevre, sağlık, eğitim ve asayişle ilgili sorunlar artmaktadır. Bu sorunları çözmek ve artan nüfusun taleplerini karşılamak için kentlerin yüksek miktarda yatırım yapmaları gerekmektedir.

“Artan nüfus ve hızlı kentleşme, ekonomik fırsatları olduğu kadar sorunları da beraberinde getirmektedir. Hızlı kentleşmenin yaşandığı her ülkede konut, trafik, işsizlik, çevre, sağlık, eğitim ve asayişle ilgili sorunlar artmaktadır. Bu sorunları çözmek ve artan nüfusun taleplerini karşılamak için kentlerin yüksek miktarda yatırım yapmaları gerekmektedir.”

“Kentler arasında kıyasıya bir kaynak rekabetinin yaşandığı günümüzde yerel yönetimler büyük rol oynamaktadır. Yerel yönetimler artan nüfusun beraberinde getirdiği sorunları çözerken, sınırlı kaynakları etkin kullanmaları gerekmektedir. Kentsel gelişmenin planlı bir biçimde gerçekleşmesi ve altyapı yatırımlarının doğru alanlara yönltilmesi, kentlerin ekonomik büyümelerini sürdürebilmeleri için zorunludur.”

Bu yatırımları gerçekleştirmek için kentler arasında kıyasıya bir kaynak rekabeti yaşanmaktadır. 21. yüzyıla başlarken, bu yüzyılın kentler arasında rekabetin olacağı, ülkelerin değil, kentlerin rekabetinin öne çıkacağını söylemiştik. Burada aslında kastetmek istediğimiz; bu kaynaklardan istifade etme yarısıdır. Bu rekabette yerel yönetimler büyük rol oynamaktadır. Yerel yönetimler artan nüfusun beraberinde getirdiği sorunları çözerken sınırlı kaynakları etkin kullanmaları gerekmektedir. Kentsel gelişmenin planlı bir biçimde gerçekleşmesi ve altyapı yatırımlarının doğru alanlara yönltilmesi, kentlerin ekonomik büyümelerini sürdürebilmeleri için zorunludur.

Değerli Meclis üyeleri, nüfusumuz 2000 yılında 68 milyon kardı ve nüfusun yüzde 57’si kentlerde yaşıyordu. 2012’de nüfusumuz 76,5 milyona ulaştı. 2012 yılında nüfusun 58,5 milyonu yani yüzde 77’si kentlerde yaşıyordu. Bu oran, büyükşehir statüsündeki 30 ilde, belde ve köylerin ilçe belediyelerine mahalle olarak katılmasıyla birlikte 2013 yılında yüzde 91’i aştı. Ülkemizde işsizlik, 2013 yılında yüzde 9,7 oldu. İşsizlik kırsal kesimde yüzde 6,1 iken, kentlerde yüzde 11,5. Görüldüğü gibi ülkemizde işsizlik esas olarak kentlerden kaynaklanmaktadır. Kentler, artan nüfusu istihdam etmek için gerekli yatırımları yapamazken, gayrimenkul sektöründe son yıllarda bir yatırım patlaması yaşanmıştır. Sanayiciler fabrikalarını satıp yüksek rant getiren AVM ve konut inşaatlarına ya da ithalata yönelmektedirler. Çünkü sistem onları buna zorlamaktadır. Bu alanlar-

daki faaliyetlerin getirisi, bir sanayicinin rüyasında göremeyeceği kadar yüksektir. Ancak bu durum sanayileşmemizi de olumsuz etkilemektedir. Bir sanayi yatırımı her yıl gelir getirirken, gayrimenkul yatırımı kıt kaynakları toprağa gömmek anlamına gelmektedir. Yüksek rantlar, yeterli hızla arsa üretmediğimizi ve kentleşmeyi planlı bir şekilde gerçekleştiremediğimizi göstermektedir. Hızlı kentleşme nedeniyle yapılan altyapı yatırımları kısa sürede yetersiz hale gelmekte, kentlerde hayat giderek zorlaşmaktadır. Bu durum kentlerimizin rekabet gücünü de olumsuz etkilemektedir.

Değerli Meclis üyeleri; *Ekonomist* dergisine göre 2025 yılında Ankara, dünyanın en rekabetçi 120 kenti arasında 103’üncü sırada, İstanbul 70’inci sırada yer alacaktır. Kentleri rekabetçilik açısından sıralarken kullanılan kriterler şunlardır: Ekonomik güç, fiziki sermaye, finansal olgunluk, kurumsal karakter, sosyal ve kültürel karakter, beşeri sermaye, çevre ve doğal tehlikeler, küresel çekicilik. Ekonomik güç kriterini etkileyen faktörler; reel gelir, reel gelirin büyüme hızı, kişi başına düşen reel gelir, tüketim talebi ve bölgesel piyasalarla entegrasyon. Fiziki sermaye kriterini etkileyen faktörler; fiziki altyapının kalitesi, toplu taşımacılığın ve haberleşme altyapısının kalitesi. Finansal olgunluk kriterini etkileyen faktörler; finansal kümelenmenin genişliği ve derinliği, Merkez Bankası’nın yeri, Exim Bank’ın yeri, borsanın yeri. Kurumsal karakter kriterini etkileyen faktörler; seçim süreci ve çoğulculuk, yerel yönetimin mali özerkliği,

“Ankara, ülkemizin en yaşanabilir kenti ve kentler arası rekabet endeksinde ikinci sırada yer alıyor. Ancak kentler arasındaki rekabet, küresel çaptadır. Bu nedenle şimdi içinde bulunduğumuz durumla yetinemeyiz.”

vergileendirme, hukukun üstünlüğü ve kamu yönetiminin etkinliği. Sosyal ve kültürel karakter kriterini etkileyen faktörler; ifade özgürlüğü ve insan hakları, açıklık ve çeşitlilik, toplumdaki suç oranı ve kültürel canlılık. Beşeri sermaye kriterini etkileyen faktörler; nüfus artışı, çalışma yaşındaki nüfusun oranı, girişimcilik ve risk alma hevesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesi, yabancıların işe alınma kolaylığı, kadınların sahip olduğu ekonomik fırsatlar. Çevre ve doğal tehlikeler kriterini belirleyen faktörler; doğal felaket riski ve çevre yönetimi. Küresel çekicilik kriterini etkileyen faktörler; küresel iş çekiciliği, uluslararası uçuşlar sıralamasındaki yer, kongre turizminin gelişmişliği, yüksek eğitimde liderlik, küresel ölçekte tanınmış düşünce kuruluşları. Bu faktörlerin ayrıntılarına girmeyeceğim. Birçoğumuz, yukarıda saydığımız birçok faktör açısından Ankara'nın kötü durumda olmadığını haklı olarak söyleyebilir. Ankara,

ülkemin en yaşanabilir kenti ve kentler arası rekabet endeksinde ikinci sırada yer alıyor. Ancak konuşmamın başında da belirttiğim gibi kentler arasındaki rekabet, küresel çaptadır. Bu nedenle şimdi içinde bulunduğumuz durumla yetinemeyiz.

Ankara'nın küresel rekabet gücünü etkileyen bazı faktörler yerel değil, merkezi yönetimin ilgi alanına giriyor. Ancak birçok faktör üzerinde yerel yönetimlerin de etkisi vardır.

Şimdi bizim Ankara'yı önümüzdeki dönemde yönetecek olanlardan beklentimiz, onların etki ve yetki alanına giren konularda Ankara'nın rekabet gücünü arttırmaları, belediye hizmetlerini ve yatırımlarını o alanlara yöneltmeleridir. Tüm Ankaralılar da rekabet gücümüzün artmasının Ankaralıların refahı ve mutluluğunu da artıracaklarını bilmelidir.

"Küresel ekonomideki belirsizlikler ve çelişkiler devam etmektedir. Bu nedenle iş adamları olarak ihtiyatlı iyimserliğimizi korumakta yarar görüyorum."

Değerli Meclis üyeleri, küresel ekonomideki gelişmeler bir süre bizim gibi gelişen ülkeler için pek olumlu olmayacak gibi gözüküyor. Dünyada parasal genişleme döneminde bol bol yabancı sermaye çeken ülkelere sermaye girişlerinde bir azalma olacağı tahmin ediliyor. Amerikan Merkez Bankası bu yılın sonbaharında parasal genişleme programını sonlandıracağını ve 2015 yılının birinci yarısında da faiz artırımına başlayabileceğini söyledi. Eğer Amerika'da faizler artmaya başlarsa, bizim gibi ülkelere yabancı sermaye çıkışları olabilir. Ayrıca, Çin ekonomisindeki yavaşlama sinyalleri de küresel büyümeyi olumsuz etkileyecektir. Diğer yandan Avrupa Merkez Bankası faiz indirimine gidebileceğini, Japon Merkez Bankası da düşük faiz politikasını devam ettireceğini belirtmektedir. Görüldüğü gibi küresel ekonomideki belirsizlikler ve çelişkiler devam etmektedir. Bu nedenle iş adamları olarak ihtiyatlı iyimserliğimizi korumakta yarar görüyorum.

Değerli Meclis üyeleri, ülkemiz seçim ortamına girmiştir. Bu seçim ortamında siyasi söylemler alışılmadık ötesinde bir sertlik taşımaktadır. Bu durumun moralimizi bozmaması gerekir. Hem yerel hem genel hem de Cumhurbaşkanlığı seçimlerini bir süre sonra geride bırakacağız. Bu nedenle siyasi gerginlikleri ve belirsizlikleri kısa vadeli bir olay olarak görüp, işimize devam etmemiz gerekmektedir. Türkiye'nin orta ve uzun vadeli görünümü olumludur ve umut vermektedir. Yabancı yatırımcıların ülkemize olan ilgisi devam etmektedir. Bu nedenle bu uzun vadeli bakış açısını korumamız ve çalışma azmini sürdürmemiz gerekmektedir.

Değerli Meclis üyeleri, sözlerimi seçimlerin huzur ve demokratik bir olgunluk içinde geçmesi ve sonuçların ülkemiz için hayırlı olması temennilerimi dile getirerek bitiriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SERKO®

SERDAR PLASTİK®
sanayi ve ticaret a.ş.

Adres / Address :

- 1. OSB Türkmenistan Cd. No:3 06935 Sincan - ANKARA
- 1. OSB Türkmenistan Cd. No:1 06935 Sincan - ANKARA
- 1. OSB Dğuz Cd. No:8 06935 Sincan - ANKARA

☎ : +90 312 267 08 08 (pbx)
☎ : +90 312 267 12 58
✉ : info@serdarplastik.com.tr

www.serko.com.tr • www.serdarplastik.com

ASOMECLİS

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

30 Nisan 2014

“Orta gelir tuzağına düşmemek için hem iş gücünün kalitesini yükseltmek hem de yüksek katma değerli ürünlere yönelmeliyiz”

NURETTİN ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Meclisimizin değerli üyeleri, basınımızın değerli temsilcileri; Odamızın Nisan ayı olağan Meclis toplantısını hoş geldiniz diyor, hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, çok yoğun programınız arasında davetimizi kabul edip Oda Meclisimize katıldığınız için teşekkür ediyor, hoş geldiniz diyorum.

Değerli Meclis üyeleri, geçen yıl ekonomimiz yüzde 4 büyüdü, yılın son çeyreğinde ise büyüme yüzde 4,4 oldu. Geçen yıl, yılın ilk yarısında büyüme konusunda beklentiler bozulmuş, büyümenin orta vadeli program hedefi olan yüzde 4'ün gerisinde kalacağı tahmin edilmişti. Aynı durum bu yıl için de geçerli. Birçok uluslararası kuruluş Türkiye için bu yıl büyüme beklentilerini yüzde 3'ün altına çektiler. Ancak

Türkiye ekonomisinin bu yıl da olumsuz beklentileri yanlış çıkarması ve yüzde 4 hedefine yaklaşması mümkün gözüküyor.

Geçen yıl bizim memnun eden diğer bir gelişme de imalat sanayisi hakkındadır. 2012 yılının üçüncü çeyreğinden geçen yılın ikinci çeyreğine kadar bir yıl boyunca imalat sanayisindeki büyüme ekonomik büyümenin gerisinde kalmıştı. Bu durum geçen yılın üçüncü çeyreğinde değişti ve imalat sanayisindeki büyüme yeniden ekonomik büyümenin önüne geçerek büyümeyi desteklemeye başladı. Ocak ve Şubat aylarında sanayi üretimindeki artış, bu yıl da sanayinin büyümeyi destekleyeceğini düşündürmektedir.

Değerli Meclis üyeleri, bir seçim döneminden geçiyoruz. Önümüzdeki bir buçuk yıl içinde iki seçim yaşayacağız. Böyle bir ortamda siyasetin ön plana

“Türkiye ekonomisinin bu yıl da olumsuz beklentileri yanlış çıkarması ve yüzde 4 hedefine yaklaşması mümkün gözüküyor.”

çıkması normaldir. Burada bize düşen görev, siyasi tartışmaları bir kenara bırakıp işimize odaklanmaktır.

Değerli Meclis üyeleri, bugünlerde herkes orta gelir tuzağından söz ediyor, bu tuzağa düşmemek için yapılması gerekenleri söylüyor. Biz bu tuzağa düşmemek için kurumsal reformların yanı sıra, imalat sanayimizde de bir dönüşüm yaşanması gerektiğini söylüyoruz. Bunu başarmak için hem iş gücünün kalitesini yükseltmek hem de yüksek katma değerli, yüksek teknoloji ürünlerine yönelmek gerekmektedir.

Günümüzde küresel rekabete en açık sektör sanayi sektörüdür. Bu durum, sanayiye rekabet gücünü korumak, verimliliği arttırmak zorunda bırakmaktadır. Ancak rekabetin hangi düzeyde yapıldığı önemlidir. Eğer uluslararası rekabeti üretim zincirinin düşük katma değerli, nitelikli iş gücü gerektirmeyen halkalarında yapıyorsak kişi başına düşen geliri yükseltmeyiz, orta gelir tuzağından kurtulamayız. Bunun için sürdürülebilir büyümenin lokomotifi olan sanayide teknolojik üretim düzeyini arttırmak zorundayız. Bu konuda ne yazık ki pek başarılı olduğumuz söylenemez. Katma değeri yüksek, bilgi ve teknoloji yoğun mal ve hizmet üretiminde henüz dünya ortalamasını yakalamış değiliz.

Sizlere bazı örnekler vermek istiyorum. Türkiye'de 2010 yılında bilgi ve teknoloji yoğun sektörlerde yaratılan katma değer milli gelirin yüzde 22'sini oluşturuyordu. Türkiye dünya ortalamasının gerisindedir. Bu oran dünyada yüzde 29, Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 41, Kore'de yüzde 29, Almanya'da yüzde 31, İsrail'de yüzde 42 idi.

Dünyada 2010 yılında 2,8 trilyon dolarlık teknoloji yoğun mal ihracatı yapıldı. Bu ihracatta Türkiye'nin payı maalesef binde 14, Kore'nin payı ise yüzde 5'e yaklaşıyor.

Türkiye'de yüksek teknolojiye dayanan sanayi üretiminin milli gelire katkısı 2010 yılında binde 5 oldu. Bunda dünya ortalamasının ancak dörtte birine ulaşabiliyoruz. Dünya ortalamasını üzerine basarak söylüyorum. Dünyada bizden geri durumda ülkeler, hiçbir şey üretemeyen Afrika ülkeleri var. Bütün bunların ortalamasına göre dünya ortalamasının 4'te 1'indeyiz.

Türkiye'nin imalat sanayisi ihracatı içinde yüksek teknoloji ürünlerin payı 2010 yılında yüzde 3,4 idi. Bu oran Amerika Birleşik Devletleri'nde 28,5, Kore'de 27, Çin'de ise yüzde 33.

Küresel ekonomiye değer zincirinin alt halklarında düşük katma değer yaratarak entegre olmuş durumdayız. Bu durumu değiştirmek ve değer zincirinin üst halklarına tırmanmak zorundayız. Bunun için inovasyona yönelmemiz gerekir. Şimdi inovasyonda bulunduğumuz durumu ortaya koyan bazı istatistiki bilgileri sunmak istiyorum.

Avrupa Komisyonu'nun yayınlandığı 'İnovasyon Birlik Karnesi 2013' adlı raporda Avrupa ülkelerinin inovasyondaki durumları karşılaştırmalı bir biçimde ele alınmış. Karşılaştırma, 'Özet İnovasyon Endeksi' oluşturularak yapılmıştır. Rapor Türkiye'ye düşük dereceli ya da az yenilikçi notu vermiştir. Çalışma kapsamına alınan 35 ülke içinde Türkiye 0,21 puanla 34'üncü sırada yer alıyor, AB ortalaması ise 0,54. Alt bileşenlere baktığımızda Türkiye'nin nerelerde zayıf olduğu ve inovasyon çalışmalarında nerelere yoğunlaşılması gerektiği ortaya çıkıyor. Türkiye'nin en zayıf olduğu alanlardan biri insan kaynakları. Türkiye bu alanda 0,07 endeks değeriyle sonuncu sırada. İnovasyon potansiyelimizi arttırmak için lisans ve lisansüstü derecelere sahip insanlarımızın sayısını ve kalitesini yükseltmemiz gerekiyor.

"Bir seçim döneminden geçiyoruz. Önümüzdeki bir buçuk yıl içinde iki seçim yaşayacağız. Böyle bir ortamda siyasetin ön plana çıkması normaldir. Burada bize düşen görev, siyasi tartışmaları bir kenara bırakıp işimize odaklanmaktır."

"Günümüzde küresel rekabete en açık sanayi sektöründe teknolojik üretim düzeyini artırmak zorundayız. Bu konuda ne yazık ki pek başarılı olduğumuz söylenemez. Katma değeri yüksek, bilgi ve teknoloji yoğun mal ve hizmet üretiminde henüz dünya ortalamasını yakalamış değiliz."

Ülkenin bilimsel kapasitesini ölçen araştırma sistemleri endeksinde Türkiye 0,15 puanla 27'nci sırada yer alıyor.

Finansman ve desteklerde ise durumumuz biraz daha iyi. Aslında devlet bize Sanayi Bakanlığımız, diğer bakanlıklar ve TÜBİTAK aracılığıyla birtakım imkânlar sağlıyor ama biz değerlendirmiyoruz. Türkiye 0,36 puanla 23'üncü sırada yer alıyor burada. AB ortalamasının 0,41 olduğu işletme yatırımlarında 0,09 ile son sıradayız. Görüldüğü gibi işletmelerimiz Ar-Ge'ye ve inovasyona yatırım yapmıyorlar.

İş birliği ve girişimcilik endeksinde 0,25 puanla 27'nci sıradayız. Patent başvuruları, ticari markalar, tasarımlar entelektüel varlıkları oluşturuyor, entelektüel varlıklarda 0,12 ile 31'nci sıradayız.

KOBİ'lerin ürün, süreç, organizasyon ve pazarlama da gerçekleştirdikleri inovasyonları değerlendiren

yenilikçiler indeksi AB ortalamasının üzerinde olduğumuz tek alan. AB ortalaması 0,57 iken, bizim puanımız 0,58. Burada da belki insanımızın özellikleri, KOBİ'lerimizin çok hızlı adaptasyon yapabilme yetenekleri, ürünler üzerinde modifikasyon kabiliyetleri Türkiye'yi bu alanda Avrupa ortalamasının üzerine çıkartıyor. Cevherimiz, imkânımız var ama biraz daha fazla çalışmamız lazım.

Bilgi yoğun faaliyetlerin ekonomik etkilerinde 0,7 puan ile 32'nci sıradayız. Görüldüğü gibi birçok alanda katedilmesi gereken mesafe var ancak son yıllarda sergilenen performansı da küçümsememiz gerekiyor.

Rapora göre AB ülkelerinde 2008-2012 döneminde ortalama inovasyon performansı ortalama olarak yüzde 1,6 artmış. Bu dönemde Türkiye'nin artış oranı ise ortalama yüzde 3,6. Eğer özellikle lise ve yüksek öğretimde eğitimin kalitesini yükseltir, işletme-

"Özellikle lise ve yüksek öğretimde eğitimin kalitesini yükseltir, işletmelerimiz Ar-Ge ve inovasyona daha fazla kaynak ayırır, KOBİ'ler arasındaki iş birliğini güçlendirirsek inovasyon performansımızı daha da hızlı arttırabiliriz."

lerimiz Ar-Ge ve inovasyona daha fazla kaynak ayırır, KOBİ'ler arasındaki iş birliğini güçlendirirsek inovasyon performansımızı daha da hızlı arttırabiliriz.

Sayın Bakanım, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2013-2017 stratejik planını 2012'de açıklamıştı. Bu stratejik plan hazırlanırken sektör toplantıları gerçekleştirilmiş, özel sektörün geniş katılımı sağlanmıştı. Açıklanan bu belgede Bakanlığın stratejik amacı, sanayinin planlı gelişmesini sağlamak ve yüksek teknolojiye dayalı, dışa bağımlılığı azaltan ve yüksek katma değerli bir sanayi yapısının oluşumuna öncü olmak olarak açıklanmıştı. Bunun için Bakanlık toplantılar ve çalıştaylar düzenlemekte, bütçe ödeneklerinden önemli mali kaynaklar ayırmaktadır. Bakanlığın tüm bu çabalarına rağmen son yıllarda sanayimiz sıkıntı içindedir. İç ve dış pazarda artan rekabet, azalan kâr oranları ve düşük verimlilik sanayicilik yapmayı giderek zorlaştırmaktadır. Yarım ortamını iyileştirecek, sanayinin önünü açacak reformlar hız kesmiştir. Yabancı doğrudan yatırımları ülkemize çekecek hukuki altyapı henüz tam olarak olgunlaşmamıştır. Ülkemizde iş ortamını iyileştirecek, iş yapmayı kolaylaştırmak için yapılması gereken daha çok iş bulunmaktadır, bu alanda yapısal reformlara hız vermek gerekmektedir.

Sayın Bakanım, dün OECD, istihdamın üzerindeki yüklerle ilgili bir çalışma yayınladı. OECD ortalaması

yanlış hatırlamıyorsam istihdam üzerindeki yükün yüzde 26 olduğunu söyledi. Bu rakam bizde yüzde 40, yapılan son değişikliklerle yüzde 35'lere inmişti ama OECD raporuna göre son birkaç yıl içerisinde 1,5 puanlık bir artışla tekrar yüzde 36,5'a gelmiş. Rekabet ettiğimiz ülkelerdeki bu yüzde 26'lık oranla bizdeki yüzde 36,5'luk maliyet arasındaki farkın da bir şekilde kompanse edilmesi lazım.

Burada belki biraz kolaycılık yapıyoruz. Okuduğum bir habere göre elektriğin kaçak kullanımında abone başına yılda 120 lira ek bir maliyet geliyormuş. Hakeza kayıt dışı ekonomiden dolayı sosyal güvenlik açıklarını ve sağlık harcamalarını kompanse etmek için bu oranlar yüksek tutuluyor. Burada her zaman olduğu gibi namuslu olarak işini yapan bu ek maliyetlere katlanmış oluyor. Açıközlülük yapıp kaçak güreşenlerin de maliyetleri bir şekilde namusluların üzerine yüklenmiş oluyor. Bu aslında hep beraber üzerinde çalışmamız gereken bir konu. Aksi takdirde, bu yüklerle dünya rekabetinde ve düşük katma değerli ürünlerle var olabilmemiz her geçen gün zorlaşmaktadır.

Sayın Bakanım, dün sanayiye yönelik, Ar-Ge ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan teknolojik ürünler veya öz kaynak kullanarak yapılan Ar-Ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan ve patenti alınan teknolojik ürünler ile ilgili Türkiye'de yerleşik gerçek

"İç ve dış pazarda artan rekabet, azalan kâr oranları ve düşük verimlilik sanayicilik yapmayı giderek zorlaştırmaktadır. Yarım ortamını iyileştirecek, sanayinin önünü açacak reformlar hız kesmiştir. Yabancı doğrudan yatırımları ülkemize çekecek hukuki altyapı henüz tam olarak olgunlaşmamıştır. Ülkemizde iş ortamını iyileştirecek, iş yapmayı kolaylaştırmak için yapılması gereken daha çok iş bulunmaktadır, bu alanda yapısal reformlara hız vermek gerekmektedir."

"Piyasa denetimi ve gözetimi mekanizmasını etkin bir biçimde çalıştırmak için Bakanlığınızın gösterdiği çabaları yakından izliyoruz. Ancak hem laboratuvarların yetersizliği hem denetçilerin sayısının azlığı ve imkânlardaki kısıtlar ve raporların gecikmesi nedeniyle sistem yeteri kadar etkin çalışmamaktadır. Bu konuda odalara görev ve yetki verilmesi sistemdeki etkinliği arttıracaktır."

ve tüzel kişilerce gerçekleştirilecek yatırımların desteklenmesine ilişkin Teknolojik Ürün Yatırım, Destek Programı Hakkında Yönetmeliği yayınladınız. Bu yönetmeliğin sanayimiz için de olumlu sonuçlar vermesini bekliyor, bu nedenle de size ve Bakanlığınıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Tüketici sağlığı ve çevreyi korumak, standartlar dışı malların ülkemize gelmesini ve şirketlerimizin haksız rekabete uğramasını engellemek için piyasa denetim ve gözetiminin etkin bir biçimde çalışması çok önemlidir. Piyasa denetimi ve gözetimi mekanizmasını etkin bir biçimde çalıştırmak için Bakanlığınızın gösterdiği çabaları da yakından izliyoruz. Ancak hem laboratuvarların yetersizliği hem denetçilerin sayısının azlığı ve imkânlardaki kısıtlar ve raporların gecikmesi nedeniyle sistem yeteri kadar etkin çalışmamaktadır. Bu konuda odalara görev ve yetki verilmesi sistemdeki etkinliği arttıracaktır. Ayrıca, Avrupa Birliği'nin RAPEX sistemine dahil olmamız da

sistemin daha etkin çalışmasına katkı sağlayacaktır. Bu konuda vatandaşlarımıza da sorumluluk düşmektedir. Vatandaşlarımız da yerli mallarına yönelerek yerli sanayimizi desteklemeli, kalitesiz ve zararlı ithal mallarla mücadeleye katkı vermelidir.

Sayın Bakanım, dün akşam bu konuşmayı hazırladıktan sonra bir radyonun ekonomi programında dinledim. Çin, 8 milyarla başladığımız ithalatta 25 milyara ulaşarak Rusya'dan sonra -ki enerji bağımlısıyız- ikinci sırayı almış. Ve bu 25 milyarlık ithalatımızın içinde maalesef Türkiye'de üretilen birçok ürün var. Hatta Çin'de bonbon şekeri üretip Türkiye'ye ithal ediyoruz. Tabii bu milli şuurumuzla ilgili bir şey ancak kendi ülkemizde satamıyorsam dünya ile rekabet edebilmem de mümkün olmayacaktır.

Sözlerime burada son verirken, Sayın Bakanım'a teşekkür ederim ve bir kez daha teşekkür ediyor, bugün başlayan üç aylarımızı ve Regaip Kandilinizi tebrik ediyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

“Kamu bankalarının KOBİ'lere faizlerde destek vermesi gerekiyor”

ÖZCAN ÜLGENER

PLASTİK ve PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİİ MECLİS ÜYESİ

2013 yılında ihracatımızın yüzde 61'ini yapan KOBİ'lerin ne kadar önemli olduğunu hepimiz biliyoruz. KOBİ'ler hükümete, hükümetlere destek çıkıyor. KOBİ'ler olmasa ne olacak diye bazen biz kendi kendimize soruyoruz. O yüzden Hükümetimizin ve hükümetlerimizin KOBİ'lere destek vermesi gerektiğine inanıyoruz.

İhracatını artırarak büyümesi gereken KOBİ'ler son 5-6 yıldır büyümelerini bankalarla yapıyor. Biliyorsunuz geçen sene yaşanan olaylardan sonra yüzde 6,5 olan faiz oranları yüzde 15'lere kadar çıktı. Bunun bir

an evvel düşürülmesini, özellikle kamu bankalarının KOBİ'lere faizlerde destek vermesini rica ediyoruz.

Şu anda OSTİM ve İvedik'te doluluk oranı yüzde 80'in üzerinde, insanlarımız çalışıyor. Fakat bir durağanlık, bir sıkıntı var, yani iç piyasada para dönmüyor. İş yapıyoruz, belirli sıkıntılarla gidebiliyoruz ama bundan sonraki olaylar nasıl gelişir bunu bilemiyoruz. Bir an evvel hal çaresine bakılmasını arzu ediyorum.

Biraz önce Başkanımızın da anlattığı gibi üyelerimizin çoğunluğunun yeni teknolojiye uyum sağlaması gerekiyor. Bu yüzden de Sanayi Bakanlığımızın ve KOSGEB'in KOBİ'lere desteklerinin çoğalmasını arzu ediyoruz.

“Bizlere sahip çıktığı sürece bu ülkeye yatırım yapmaya devam edeceğiz”

HALİT ERYİĞİT

MEDİKAL SANAYİİ MECLİS ÜYESİ

İvedik Organize Sanayi Bölgesi'nde Türkiye'nin 81 il ve ilçelerine cihaz üreten bir kuruluş olarak 30'a yakın ülkeye ihracat yapıyorum. Fakat Türkiye'de özellikle 2023'ü yakalamak için 2 alanda yatırım yapılması ve bu firmaların desteklenmesi lazım.

Birincisi; biyoteknoloji, tıp teknolojileri çok ciddi anlamda ithalat girdisi oluşturduğu için piyasa denetim ve gözetimini çok iyi kurmak lazım. Tıbbi Cihaz Dairesi Başkanlığı kuruldu ancak eleman yetersizliği var. Maliye Bakanı Müsteşarımıza ve Müsteşar Yardımcımıza da konuyu aktardım. Bir ameliyat masasını Türkiye'de 90 milyara satıyorlar, biz aynı standartlarda ürettiğimiz bir ameliyat masasını Devlet Malzeme ve Türkiye şartlarında 17 milyara satıyoruz. Sanayi

Bakanlığımızın özellikle biyoteknoloji, tıp ve malzeme mühendisliği alanında çalışan kuruluşları özel takibe alması, bizlerle temas içinde çalışması ve toplantılar düzenlemesi gerekiyor.

İthalattan daha çok para kazanacak olmamıza rağmen üretimimizi yüzde 100 yerli yapan bir firmayız. Devletimiz bize samimi bakıyor ama bürokratların bizi anlaması çok zor. Başbakanın bu kadar dirayetli olduğu bir ülkede ihaleler hâlâ ithalat olarak yapılıyor. Sizin bizi ciddi manada tanımlamanız, üretimlerimizi yerinde görüp, ne kadar ihracat yaptığımızı inceleyip “Evet, bu firmanın arkasındayız” demeniz lazım. Eğer bize bugünlerde sahip çıkarsanız biz bu ülkeye yatırım yapmaya devam edeceğiz.

“İşletmelerin Ar-Ge merkezleri bir önce resmiyete kavuşturulmalıdır”

AHMET KAYA

EV ve OFİS ALETLERİ İLE DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI SANAYİ MECLİS ÜYESİ

Ankara Sanayi Odası Elektrikli Ev Aletleri ve Elektronik Komitesi Meclis üyesi olarak söz almış bulunuyorum.

Firma olarak elektrikli ev aletlerinde ihracatta kilogram fiyatımız 7 dolar, elektronikte de ihracatımız 75 dolar civarında. Dolayısıyla, Türkiye ortalamasına 1,57 dolar dersek biz bayağı ilerideyiz ve bunu arttırmak için çalışmalar yapıyoruz. Bu hızla çalışmaya devam edersek Türkiye'nin 2023 yılındaki hedeflerine de sonuna kadar ulaşacağına inanıyoruz.

Tabii ufak tefek sıkıntılarımız oluyor. Sanayi Bakanlığıyla ilgili olan ise elektronik firmamızın Ar-Ge mer-

kezi var ama bunu resmileştiremedik. 50 olan personel sayısının 30'a indirme çalışması konusunda bir değişiklik yapıldı, ben bunun sonucunu merak ediyorum. Bu 30 sayısının acil olarak çıkması gerekiyor.

Ayrıca Türkiye'de firmaların Ar-Ge için ayırdıkları rakamlar olumsuz görünüyor ancak bu tabloların da gerçeği tam olarak yansıtmadığını düşünüyorum. Ar-Ge ve inovasyona yatırım yapmıyoruz, sonuncuyuz denilen listede ben sonuncu olduğumuzu zannetmiyorum, burada bir yanlışlık olduğunu düşünüyorum. Bununla ilgili Sanayi Bakanlığının bu tür verileri piyasayla paylaşması, moralimizin düzelmesi açısından faydalı olacaktır.

“OSB'ler teknokent merkezi yapılmalı”

SEDAT KAYMAK

ALTYAPI MÜTEAHHİTLERİ MECLİS ÜYESİ

Altyapı Müteahhitleri Grubunda Meclis üyesi ve Üniversite-Sanayi İşbirliği Komisyon Başkanı sıfatıyla hitap etmek istiyorum.

Gelişmiş ülkelerde Ar-Ge harcamaları milli bütçenin yüzde 3'ü civarında olmasına rağmen ülkemizde hâlâ arzu edilen seviyede değil.

Özellikle organize sanayi bölgeleri ve teknokentlerde yapılan Ar-Ge desteklerini Türkiye açısından incelediğimizde yüzde 90'ı han işletmeciliği, yazılım işletmeciliğinden oluşuyor. Teknoloji üreten Ar-Ge yok denecek kadar az. Şimdi Sanayi Odamızın ve ASO 1. OSB Başkanımızın katkılarıyla ASO 1. OSB'de bir teknokent kurma girişimlerimiz var ve bununla ilgili birkaç üniversiteyle de görüşüyoruz. Yeni bir şeyler icat edemediğimiz tak-

dirde dışa bağımlılığımız devam edecek. Yetişmiş insan gücümüz olduğu sürece ülkemizin geleceği Ar-Ge'yi geliştirmekten geçiyor.

Üniversite sanayi iş birliğimiz yok. Üniversitelerimiz, hocalarımız sanayiye arabasını tamire götürdüğü yer olarak biliyor.

Tarafımıza sunulan bir raporda, bu ülkenin kaynağından üniversitelere yaklaşık 500 milyon TL destek sağlanmış, çeşitli üniversitelerde laboratuvarlar açılmış ancak sanayiye herhangi bir hizmet verilmemiş.

Sayın Bakanım, siz konunun önemini biliyorsunuz. Bir milat olarak Türkiye'de özellikle OSB'leri komple teknokent merkezi ilan edelim. Bu konuda sizden Ankara sanayisi ve Türkiye sanayisi için destek bekliyoruz.

“Ülkelerin geleceğe yönelik stratejik çalışmalarının merkezinde üretim ve sanayi yer alıyor”

FİKRİ IŞIK

BİLİM, SANAYİ ve TEKNOLOJİ BAKANI

Ankara Sanayi Odamızın çok değerli Meclis Başkanı, Yönetim Kurulu Başkanı, çok değerli Yönetim Kurulu ve Meclis üyeleri; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. Böyle bir toplantı vesilesiyle aranızda bulunmaktan dolayı memnuniyetimi ifade ediyorum.

Öncelikle özrümü beyan edeyim, bu sabah saat 10.00’da çok büyük bir kısmını öğrencilerin hazırladığı matematik fuarı vardı. Çocukların o heyecanını görünce onlara daha fazla zaman ayırmak zorunda kaldım, programa biraz geç katıldım. Gerçekten çok güzel, göğsümüzü kabartan ve ülkenin bugün konuştuğumuz sorunları yaşama-

ması noktasında yavrularımızın yaptığı çalışmalarını görünce orada biraz daha uzun kaldığımız için bu toplantıya gecikmeyle katıldım, hepinizden özür diliyorum.

Normalde programlara zamanında katılmayı arzu eden bir arkadaşınızım. Bugün konuştuğumuz problemleri neden konuştuğumuzu ama yarın konuşmamak için neler yapmamız gerektiğiyle ilgili bu sabah katıldığım matematik fuarı bu anlamda düzenlenmiş çok güzel bir program oldu.

Sözlerimin başında bir fıkrayı sizinle paylaşmak isterim: Adamın biri caddede geziyor, cebinde parası

“Bir memur kentinden sanayi kentine dönüşen, özellikle savunma sanayisindeki vizyoner yaklaşımı bugün Ankara’yı sanayide Türkiye’nin en önemli şehirlerinden biri haline getirdi.”

"2008 krizi dünyada ekonomi eşittir finans anlayışını darmadağın etti. Sadece finans sektörü güçlü olan ülkeler krizde çok ciddi sıkıntılar yaşadı ama üretimi güçlü olan ülkeler bu krizden en az etkilenecek çıktılar. Bu, bütün dünyaya şu mesajı net olarak verdi: Eğer sizin üretiminiz yoksa sadece hizmet veya finans sektörüyle ayakta kalma şansınız yok. Dolayısıyla, ülkelerin geleceğe yönelik stratejik çalışmalarında üretim ve sanayi yine merkeze oturdu."

yok, karnı da iyice acıkmış. Bir lokantanın önünde bir yazı görüyor, "Sen ye torunun ödese". "Bu iyiymiş" diyor, dalıyor, yemeğini yiyor, çıkarken garson, "Hesap beyefendi" diyor. "İyi ama bu yazı doğru değil mi?" Doğru. "Size ait değil mi?" Evet. "Peki bu ne?" "Bu sizin dedenizin hesabı" diyor.

Değerli arkadaşlarım, bugün burada konuştuğumuz konuların çoğunun temeli 30 yıl, 40 yıl, 50 yıl öncesine dayanıyor. 1960 yılında Güney Kore'yle Türkiye aynı kaderi paylaşıyor, hatta Türkiye göreceli olarak daha iyi durumda. Türkiye'de ihtilal olmuş, askerler yönetime el koymuş. Güney Kore'de de ihtilal olmuş, askerler yönetime el koymuş, şu andaki Cumhurbaşkanı hanımefendinin babası ihtilal yapmış. O tarihlerde Güney Kore'nin kişi başına düşen milli geliri 200 dolar, Türkiye'nin kişi başına düşen milli geliri ise 560 dolar, neredeyse 3 katı öndeyiz. Bugün baktığımız zaman, 2002 rakamını söyleyeyim, Güney Kore'nin kişi başına milli geliri 17 bin dolar civarında, hatta 20 bin dolara yaklaşmış, Türkiye'nin 3300 dolar. Biz 3300 dolardan 11 bin dolar seviyesine çıkardık diye seviniyoruz ama Güney Kore de 17 binden 35 bin dolara seviyesine geldi.

Arkadaşlarımızın çok değerli fikirlerini dinledim, Sayın Başkanımızın çok önemli sunumlarını aldım.

Size yapmam gereken konuşmam hem zaman darlığı hem de arkadaşlarımızın vurguladığı alanlar açısından biraz daha farklılaşmak durumunda.

Önce şunu ifade edeyim: Ankara'da Ankara Sanayi Odası Meclis toplantısında bulunmak benim için önemli. Ankara benim öğrencilik yıllarımda tipik bir memur kentiydi ama bugün Ankara artık bir sanayi kenti. Özellikle, Allah gani gani rahmetli eylesin, rahmetli Özal'ın savunma sanayisindeki vizyoner yaklaşımı ki biraz önce arkadaşlarımız da vurguladılar, bugün Ankara'yı sanayide Türkiye'nin en önemli şehirlerinden biri haline getirdi. Biz artık sanayide çok önemli bir yeri olan ve dünyaya örnek olacak çalışmalar yapmış ve firmalar çıkarmış bir ilin sanayi odasında konuşuyoruz; öncelikle burada bir hakkı teslim etmek gerekiyor. O tipik memur kenti yerine ciddi bir sanayi kentinin sanayi odasında böyle bir toplantıyı birlikte yapıyoruz.

Benim arzum, her zaman daha fazla dinlemek ve sektörün içinden gelen sizlerin görüşlerini dikkate almak yönünde. Bugün biraz programın yoğunluğundan 4 Meclis üyesini ancak dinleyebildik, diğer sanayi odalarında çok daha fazla arkadaş dinleme imkânımız vardı. İnşallah başka bir zaman, daha geniş bir zaman diliminde, biraz daha rahat bir ortamda belki sonbaharda bu toplantıyı yaparız diye düşünüyorum.

"Türkiye son 12 yılda uyguladığı ekonomi politikalarıyla sağlam bir altyapıya kavuştu. Ancak tasarruf açığı ve cari açık zayıf alanlarımız. Bu iki alanı dengeleyen, hatta bu iki alanın ekonomimize olan etkisini minimize eden güçlü yanlarımız da var. Artık bütçe açığı Türk ekonomisini tehdit eder boyutta değil, neredeyse denk bütçe yapan ülke konumuna geldik. Ekonomik krizlere en fazla dayanıklılık göstermesi ise Türkiye'nin diğer güçlü yanı. Bugün devletin borcu ülke ekonomisini tehdit eder boyuttan çıkmıştır."

Değerli arkadaşlar, 2008 krizi dünyada ekonomi eşittir finans veya ekonominin çok önemli bir kısmı finanstır anlayışını darmadağın etti. Sadece finans sektörü güçlü olan ülkeler krizde çok ciddi sıkıntılar yaşadı ama üretimi güçlü olan ülkeler bu krizden en az etkilenerek çıkan ülkeler oldu; bunun en tipik örneği de Almanya. 2008 krizinde pek çok ülke çok ciddi sıkıntılar yaşarken, Almanya âdeta sadece kendi ayakları üzerinde durmakla kalmadı, diğer ülkeleri de sırtlayan, taşıyan bir ülke konumunda oldu. Bu, bütün dünyaya şu mesajı net olarak verdi: Eğer sizin üretiminiz yoksa sadece hizmet veya finans sektörüyle ayakta kalma şansınız yok. Dolayısıyla, ülkelerin geleceğe yönelik stratejik çalışmalarında artık yine 1960'larda, 70'lerde olduğu gibi üretim ve sanayi merkeze oturdu.

Bu krizden en az etkilenen ülkelerden bir tanesi de Türkiye. Bu noktada bizim en avantajlı olduğumuz alanlardan biri de yine üretim oldu, bunu özellikle vurgulayayım.

Bugün itibarıyla Türkiye'nin ekonomide güçlü yönleri var, zayıf yönleri var. Çok kısaca bunlara değindikten sonra asıl sizinle paylaşmak istediğim

birkaç konuyu ve arkadaşlarımızın yaptığı değerlendirmelerle ilgili düşüncelerimi sizinle paylaşmak istiyorum.

Bir kere, Türkiye'nin 12 yılda aldığı mesafeyi hepimiz gayet iyi biliyoruz. Türkiye 12 yılda geçmiş yıllardaki gecikmeleri de aksamaları da telafi edecek bazı adımları attı ve belli bir noktaya geldi. Milli gelirimiz 3300 dolardan 11 bin dolar seviyesine, gayrisafi milli hasılamız 233 milyar dolardan 820 milyar dolar seviyesine, ihracatımız 36 milyar dolardan 152 milyar dolar seviyesine geldi. Ama Türkiye, Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023 yılına yönelik 500 milyar dolar ihracat, 2 trilyon dolar gayrisafi milli hasıla, kişi başına 25 bin doların üzerinde milli gelir gibi önemli hedefler koydu. Bunları da başarmak durumundayız.

Bu noktada temel 2 dezavantajımız veya zayıf alanımız var. Bir tanesi, Türkiye maalesef tasarruf açığı olan yani kendi yatırımını destekleyecek tasarruflara sahip olmayan bir ülke, bu noktada da doğrudan yabancı yatırımın Türkiye'ye gelmesi gerekiyor.

İkinci önemli zayıf alanımız da cari açık. Ama bu iki alanı dengeleyen, hatta bu iki alanın ekonomimi-

“Türkiye artık geleneksel üretim yöntemleriyle yoluna devam edemez. Eğer biz teknoloji düzeyimizi düşük ortadan orta yükseğe ve yüksek teknolojiye taşır ve katma değeri daha yüksek ürünler üretmeyi başarırsak işte o zaman daha rekabetçi bir sanayi ve ekonomiye, daha güçlü ve iyi pazarlara ve daha avantajlı bir üretime sahip olacağız. Karar burada açık ve net. Türkiye teknoloji düzeyini yükseltmek zorunda.”

ze olan etkisini minimize eden güçlü yanlarımız da var. Bunlardan 2 tanesini ifade edeyim.

Türkiye son 12 yılda uyguladığı ekonomi politikalarından dolayı sağlam bir altyapıya kavuştu. Artık bütçe açığı Türk ekonomisini tehdit eder boyutta değil, hatta neredeyse denk bütçe yapan ülke konumuna geldik. Bu, uluslararası yatırımcının güveni açısından çok ama çok önemli bir kriter. Bu Türkiye'nin güçlü bir yanı.

Türkiye'nin ekonomik krizlere en fazla dayanıklılık göstermesi ise ikinci güçlü yanı. Türkiye kamu borçlanma gereğini yüzde 73'lerden şu anda

yüzde 35 seviyelerine çekmeyi başarmış bir ülke. Devletin borcu ülke ekonomisini tehdit eder boyuttan çıkmıştır. Artık Maastricht kriterlerinin üstünde misiniz, altında mısınız, Türkiye borcunu ödeyemezse ne olur gibi bir endişe yok.

Bu iki temel zayıf ve iki temel güçlü yanımızdan sonra, yapmamız gerekenler konusunda da bir-iki cümle söyleyeceğim.

Bugün geldiğimiz noktayı ekonomistler son dönemlerin moda tabiri 'orta gelir tuzağı' olarak tanımlıyor ama bizim açıımızdan da hastalığın teşhisi olmazsa tedavisi olmaz. Şu anda Türkiye orta ge-

lir tuzağının içerisinde. Aslında orta gelir tuzağının altındaydık, son 12 yıllık yükseliş bizi buraya getirdi, buradan kurtulmak, bir sıçrama yapmak durumundayız.

Değerli arkadaşlar, bu seviyede Türkiye artık lisanslı üretimle, fason üretimle, geleneksel üretim yöntemleriyle yoluna devam edemez. Biraz önce Nurettin Beyin ortaya koyduğu rakamlar da bunu açıkça gösteriyor. Bugün Türkiye olarak düşük orta teknoloji seviyesinde yolumuza devam edeceğimiz dersek, karşımıza çıkacak tablo; acımasız bir rekabet, verimsiz bir ekonomi ve gittikçe daralan, sıkışan bir üretim sektörü olacaktır. Ama eğer biz teknoloji düzeyimizi düşük ortadan orta yükseğe ve yüksek teknolojiye taşırsak, katma değeri daha yüksek ürünler üretmeyi başarırız işte o zaman daha rekabetçi bir sanayi ve ekonomiye, daha güçlü ve iyi pazarlara ve daha avantajlı bir üretime sahip olacağız. Karar burada açık ve net. Türkiye teknoloji düzeyini yükseltmek zorunda. Bu teknoloji düzeyini yükseltmesi için de mecburi istikamet Ar-Ge ve inovasyon. Bu düzeyden sonra kimse kimseye teknoloji bağışlamıyor, teknolojinizi kendinizin üretmesi veya transfer edip geliştirmeniz gerekiyor. Bunu kamu olarak biz çok

iyi biliyoruz, sanayi sektörü de son yıllarda bunun iyice farkına varmaya başladı.

Değerli arkadaşlar, biraz önce tablolarda gördük, pek çok tabloda durum iç açıcı gözüküyor ama bu, bugünün problemi değil. Bu, uzun yılların birikimi. Bir kere biz Ar-Ge ve inovasyonu uzun yıllar ihmal ettik, lisanslı üretim, fason üretim bizi idare ettirdi, kârlar fena değil, hele hele gümrük duvarları kalkana kadar daha farklı bir üretim anlayışımız vardı ve uzun yıllar bu şekilde devam etti. Ama bugün dünyada Ar-Ge ve inovasyonun bütçesinin 3'te 2'sini, hatta Almanya gibi ülkelerde yüzde 70'ini özel sektör, yüzde 30'unu kamu karşılıyor. Kamu Ar-Ge'sine baktığınız zaman tablo o kadar kötü değil ama özel sektör Ar-Ge'sine baktığımız zaman yerlerdeyiz. İyimser olduğumuz nokta şu: Artık herkes çok iyi biliyor ki, teknoloji düzeyini yükseltmek için Ar-Ge ve inovasyon alanına daha fazla yatırım yapmamız gerekiyor.

Biz kamu olarak bunun farkındayız ve çok ciddi bir bütçe ayırıyoruz. Bakın, bir şeyi itiraf etmek durumundayım; şu anda kamunun doğrudan Ar-Ge destek bütçesi 2 milyar TL'nin üzerinde. Bu, kredi olarak değil, çok büyük bir oranda hibe ama Ar-Ge proje kalitemiz arzu ettiğimiz düzeye ulaşamadı.

"Ankara Sanayi Odası'nda sanayicilerimize bir çağrı yapmak istiyorum: Biz Ar-Ge ve inovasyonu uzun yıllar ihmal ettik, artık herkes çok iyi biliyor ki, teknoloji düzeyini yükseltmek için Ar-Ge ve inovasyona daha fazla yatırım yapmamız gerekiyor. Kamu olarak bunun farkındayız ve çok ciddi bir bütçe ayırıyoruz. Yeter ki Türkiye bu bütçenin tamamını iyi kullansın, biz önümüzdeki yıl bütçeyi daha da arttıralım."

"Bakanlığımızın yaptığı yenilikçilik ve girişimcilik endeksi çalışmasından sonra üniversiteler de Ar-ge ve inovasyona daha fazla ilgi duymaya başladı. Kamu - üniversite-sanayi iş birliğine yönelik 26 çalıştay yaptık, 27'nci final çalıştayını bitirdik, şu anda da kamu-üniversite-sanayi iş birliği strateji belgesini hazırlıyoruz. Bu yılın sonuna kadar kamu-üniversite-sanayi iş birliğinin bitmesi ve hayata geçmesini ümit ediyoruz"

Genel Müdürümüz burada, biz şu anda özel sektörün kurduğu Ar-Ge merkezlerinin performans endekslerini çıkardık, onları takip ediyoruz. Teknoparklarımızın performans endekslerine bakıyoruz, daha orta seviyedeyiz ve proje kalitemiz maalesef şu anda arzu ettiğimiz noktada değil. Fakat bu bizi ümitsizliğe de kaptırmasın, bunları söylerken yandık, bittik mantığıyla da söylemiyorum, her geçen gün yükselen bir grafiğimiz var. Ekonomide trendler önemlidir. Trendimiz yükseliyor, her geçen yıl kamunun, özel sektörün ayırdığı bütçe artıyor ve proje kalitemiz yükseliyor. Bu, önümüz-

deki süreçle ilgili iyimser olmamızı gerektiren en temel veri. Dolayısıyla, Ar-Ge ve inovasyon alanında hızla mesafe alınacaktır. Bu noktada verilen rakamlar sizlerin moralini bozmasın. Sadece nerede hatamız, eksliğimiz var bilelim ve buna yönelik tedbir alalım.

Ankara Sanayi Odası'nda sanayicilerimize bir çağrı yapmak istiyorum: Ar-Ge'ye daha fazla kaynak ayırın, sürdürülebilir bir üretim için lütfen inovasyona daha fazla yatırım yapın, daha nitelikli personel çalıştırmanın gayretinde olun, bu noktada

"Teknokentlerin sadece üniversitelerin içinde değil, organize sanayi bölgelerimizde de kurulmasının önünü açacağız. Katma değeri yüksek ürün üretimi noktasında sanayicimizin de elini taşın altına koyması gerekiyor. Kamu ciddi destek veriyor ancak sizlerin de proaktif rol almanızı istiyoruz. Bu noktada iş birliğimizi güçlendirmeliyiz."

biz zaten kamu olarak gereken desteği veriyoruz. Ve şu anda Hükümetimizde en önemli iradelerden bir tanesi Ar-Ge ve inovasyon bütçesine yöneliktir. Yeter ki Türkiye bu bütçenin tamamını iyi kullan-sın, biz önümüzdeki yıl bütçeyi daha da arttıralım.

Burada sevindirici gelişmelerden bir tanesi de biraz önce Sedat Beyin vurguladığı gibi üniversitelerin de artık bu işin farkına varmış olmasıdır. Bunu her üniversite için söylemiyorum ancak yakın zamana kadar üniversitelerimizde "Bilim bilim içindir, ben kendi görevimi yaparım, sanayiyi çok fazla ilgim olmaz" anlayışı hâkimdi. Ama benden önceki Bakan arkadaşımın da yaptığı çok isabetli bir çalışma ile üniversiteler, yenilikçilik ve girişimcilik endeksi çalışmasından sonra artık Ar-Ge ve inovasyona daha fazla ilgi duymaya başladı, bu noktada sanayi ile daha fazla iş birliği yapma arzusu bugün var.

Dün İstanbul'da Boğaziçi ve Marmara üniversitele-rimizin rektörü ve ekibiyle görüştük. Ankara'da da geçen hafta rektörlerimizle bir araya geldik. Artık onlar da üniversite kalitesinin korunması ve geliştirilmesi için bu alana yatırım yapılması gerektiğini görüyorlar; bu da Türkiye açısından sevindirici. Evet, bazı şeylerde geç kaldık ama farkındalık işin aslında yarısı, şu anda böyle bir atmosfer var. Biz de kamu-üniversite-sanayi iş birliğine yönelik 26

tane çalıştay yaptık, 27'nci final çalıştayını bitirdik, şu anda da kamu-üniversite-sanayi iş birliği strateji belgesini hazırlıyoruz, bu yılın sonuna kadar da ümidimiz kamu-üniversite-sanayi iş birliğinin bitmesi ve hayata geçmesidir.

Bir başka konu, biz artık teknokentlerimizi sadece üniversitelerin içinde değil, özellikle organize sanayi bölgelerinin içinde de kurmak istiyoruz. Üniversitedeki teknokentlerimiz Türkiye'nin bilim ve teknolojisine katkıda bulundu ama bu katkının ivmesini arttırmak için üretim alanlarına en yakın noktalarda kurma kararımız var. Bundan sonra organize sanayi bölgelerimizde de teknokent kurulmasının önünü açacağız.

Bir başka konu, özellikle Ahmet Beyin vurguladığı Ar-Ge personel sayısını biliyorsunuz kanunla 50'den 30'a çektik, bu yetkiyi Bakanlar Kuruluna verdik, şimdi alt sınırı 30'a indiriyoruz. Şu anda Maliye Bakanlığı olumlu görüşünü gönderdi ve yakında Bakanlar Kuruluna 30 olarak göndereceğiz. İnşallah Bakanlar Kurulu kararı ile Ar-Ge merkezindeki çalıştırılacak minimum Ar-Ge personeli sayısı 30'a inmiş olacak.

Bu noktada gidişatımız iyi, fakat katma değeri yüksek ürün üretimi noktasında sanayicimizin de elini taşın altına koyması gerekiyor. Kamu ciddi

destek veriyor. Bizim SANTEZ projemiz, TÜBİTAK destekleri var. Çok basit bir örnek vereyim, eğer bir sanayicimiz problemini çözmek için üniversiteden bir öğretim üyesi veya bir öğretim üyesi grubuyla bir proje hazırlar bize başvurursa, bu projenin yüzde 85'ini kamu olarak biz karşılıyoruz ve bu, sanayi için inanılmaz bir destek. Artık bu ilişkilerde sizlerin de proaktif rol almanızı istiyoruz, üniversite hocalarını siz de işin içerisine çekmek için lütfen biraz zorlayın. Eğer bu noktada iş birliğimizi güçlendirirsek, eminim ki kendi alanlarımızda teknoloji geliştiren, ürün geliştiren, ürünlerin katma değerini arttıran bir pozisyona geleceğiz.

KOBİ'lere destek noktasında Özcan Beyin, Halit Beyin bazı ifadeleri oldu, ben genel olarak birkaç konunun altını çiziyim.

Bakin değerli arkadaşlar, sadece Türkiye'de değil, dünyada da ekonomik gelişmenin hiç tartışmasız en önemli motoru, gücü KOBİ'lerin gelişmesi noktasında zaten daha önceden kurgulanmış destekleri arttıran veriyoruz, vermeye de devam edeceğiz. Elbette daha fazla desteğin verilmesi konusunda da çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ancak KOBİ'lerin mutlaka teknoloji düzeyini yükseltmek için gayret göstermeleri gerektiğini de söylüyoruz.

Biraz önce Nurettin Bey konuşmasında ifade etti, biz teknolojik ürün desteğini açıkladık. Bir

KOBİ'miz fikir bazında, Ar-Ge bazında teknolojik bir ürün geliştirse, araştırmanın son noktasına kadar destekliyoruz. Sonra bunun üretime geçme aşaması var. Bu, araştırma boyutundan üretim boyutuna geçme alanına ölüm vadisi deniyor, pek çok proje veya pek çok şirket burada maalesef yaşamıyor, ölüm vadisi denilen bir alan var. Şimdi biz bu ölüm vadisini şirketlerimiz güvenle geçsinler, orada herhangi bir sıkıntı çekmesinler diye teknolojik ürün geliştirme programını açıkladık.

Bakin sizler sanayiciniz, ben rakamları sizinle paylaşayım, kararı siz verin.

Teknolojik bir ürün üretildi, üretilene kadar araştırma, geliştirme bazında verilen desteği saymıyorum ama siz bu ürünü hayata geçirmek, yani ticarileştirmek istiyorsunuz. Biz önce 5 milyon liraya kadar hibe makine teçhizat desteği veriyoruz. Eğer verdiğimiz bu destek yetmediği takdirde, makine teçhizatı daha fazla ihtiyacınız var ise kalan kısmının da kredisinin faizini karşılıyoruz, üst limit 50 milyon lira. Diyelim ki sizin makine teçhizatınız 30 milyon lira tuttu, aradaki farkın 4 milyon liraya kadarını kredi faiz desteği olarak veriyoruz. Yani kredinin faizini tamamen biz karşılıyoruz. Şimdi arkadaşlarımız -özellikle Özcan Bey- KOBİ'lere daha fazla destek diyor da KOBİ'leri artık teknolojiye yönlendirmek durumundayız.

"Ekonomik gelişmenin en önemli gücü KOBİ'lerin gelişmesi için desteklerimizi arttıran vermeye devam ediyoruz. Elbette daha fazla desteğin verilmesi konusunda da çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ancak KOBİ'lerin de teknoloji düzeyini yükseltmek için gayret göstermeleri gerektiğini de söylüyoruz."

“Türkiye şu son dönemde çok önemli bir badire atlattı, Türkiye ağır bir operasyon geçirdi, birileri Türkiye’nin bu gidişatını durdurmak için bazı yerli taşeronları da kullanarak çok ciddi bir operasyon yapmak istediler. Türkiye ekonomisi bu dönemlerden kalıcı bir hasar almadan kurtulduysa bu, sizlerin, sanayicilerimizin ülkemize ne kadar güvendiğinin bir göstergesidir. Ben hepimize teşekkür ediyorum.”

Bu da yetmedi, artık bina yapın diye destek vermiyoruz. Diyoruz ki, “Sen işini oturtana kadar git binanı kirala, sana kira bedelinin yüzde 75’ine kadar, 1 yıl süreyle harcayacağın enerjinin yüzde 75’ine kadar, 1 yıl süreyle çalıştıracağın personelin sigorta prim desteğinin yüzde 50’sine kadar, 1 tane Ar-Ge personelinin de brüt asgari ücret tutarını 2023 yılına kadar biz verelim.” Dün itibarıyla yönetmeliği çıktı ve bu yıl bizim bu destek için 100 milyon lira bütçemiz var. Geçen yıldan kullanılmayan bir bütçe vardı, Maliye Bakanımızla görüştük onu da aktardık, şu anda 100 milyon lira bütçesi hazır. Artık konvansiyonel yöntemlerle üretimin mutlaka teknoloji odaklı üretime kaydırılması gerekiyor, bu noktada biz varız, daha fazla destek gerekiyorsa inanın bu konuda da birlikte çalışmaya hazırız.

Değerli arkadaşlarım, evet, faiz oranlarında bir yükselme var ama bu yükselmenin temel sebebini sizler çok iyi biliyorsunuz. Türkiye şu son dönemde çok önemli bir badire atlattı, Türkiye ağır bir operasyon geçirdi, birileri Türkiye’nin bu gidişatını durdurmak için bazı yerli taşeronları da kullanarak çok ciddi bir operasyon yapmak istediler. Arkadaşlar, 2013 yılının Mayıs ayında faiz oranları yüzde 4,61 idi, Cumhuriyet tarihinin dip noktasıydı ama bir Gezi olayı arkasından da 17 Aralık sürecini

yaşadık. Fakat bu bir ülkenin başına gelebilecek en önemli felaketlerden birinde bile bu ekonomi Allah’a şükürler kalıcı bir hasar almadan kurtulduysa bu, sizlerin, sanayicilerimizin ülkemize ne kadar güvendiğinin bir göstergesidir. Ben hepimize teşekkür ediyorum.

Artık en kötü günler geride kaldı, bundan sonra inancım, faiz aşağı doğru inecek, piyasa daha fazla hareketlenecek. Biz biliyorsunuz cari açık probleminden dolayı iç tüketimde bazı fren mekanizmaları oluşturmak durumunda kaldık ama Allah’a şükürler olsun, 2014 yılı ihracat bazlı büyümenin yılı olacak diye bakıyoruz. Ve şu anda Mart ayının TÜİK dış ticaret rakamları resmi olarak açıklandı, ihracatımız yüzde 12,4 arttı, ithalatımız da yüzde 3 azaldı, yani cari açık noktasında daha iyi rakamlara ulaştık. Nisan ayının daha iyi geleceğini düşünüyoruz ve her geçen ay üretim, istihdam, yatırım açısından bizler için daha iyi olacak. Çünkü bir başarısız darbe girişimini Türkiye geride bırakmış oldu. Şimdi artık hep birlikte önümüze bakacağız, teknoloji düzeyi yüksek üretimin gayretini birlikte göstereceğiz.

Bu noktada sizin somut önerileriniz de olursa, özellikle OSTİM’den Özcan Beyin, biz değerlendirmeye hazırız. Dediğim gibi, biz destekleri arttıra-

rak sürdürüyoruz. Ama istiyoruz ki, KOBİ'lerimize balık vermeyi değil, balık tutmayı öğretilim. KOBİ'lerimiz teknoloji geliştirmeyi başarırsa dünyada hiçbir ülke Türkiye ile rekabet edemez, ben buna inanıyorum. Çok yaratıcı, çok girişimci bir milletiz, yeter ki ayaklarımızdaki bağları bir bir çözelim, en fazla çözmemiz gereken bağ da geleneksel üretimden kurtulup inovatife, Ar-Ge'ye dayalı üretime geçmek; şu anda bu noktada çok güzel gelişmeler var, biz de kamu olarak bunu sonuna kadar destekliyoruz.

Araştırma projelerinde TÜBİTAK'a çok ciddi destekler veriyoruz. KOSGEB'i tamamen KOBİ'lere destek vermek üzere yapılandırdık, artık sadece kredi vermek değil, krediyi kamu bankaları üzerinden yönlendirelim. KOSGEB'i tamamen KOBİ'lerimizin büyümesi, geliştirmesi, istihdamı ve ihracatı noktasında desteklerle geleceğe hazırlayalım. Bu noktada da önümüzdeki yeni projeleri de hayata geçirmeyi özellikle arzu ediyoruz. Somut önerileri-

niz de olursa lütfen bizimle paylaşın ki biz de ilgili bakan arkadaşlarımızla paylaşalım.

Tıp teknolojileri konusunda, doğru, ciddi bir ithalatımız var. Ama şu anda biz ilaç strateji belgesini hazırladık, geçen hafta Sağlık Bakanımızla ve bürokrat arkadaşlarla bunun uzun bir değerlendirmesini yaptık. Ve sadece ilaç değil, tıbbi teknolojinin, tıbbi cihazların geliştirilmesi, hatta ileri teknolojinin üretilmesi için yeni adımlar atmaya karar verdik ve bunları hayata geçireceğiz. Bu noktada da TÜBİTAK, diğer üniversitelerimiz ve Sağlık Bakanlığı çok daha güçlü bir iş birliği yapacak. Teknolojiyi mutlaka transfer veya üretim yoluyla geliştireceğiz ve bu sektördeki arkadaşlarımızın da önünü açmak için ne gerekiyorsa yapacağız. İlaç strateji belgesi ile ilgili düzenleme yakında Ekonomi Koordinasyon Kurulu'na gelecek, orada görüşüldükten sonra da resmen yürürlüğe girecek. Bu noktada sizlerin önerilerinizi almaya her zaman hazırız. Tıp teknolojisi, ilaç ve tıbbi cihaz ithalatı Türkiye'nin cari açığında önemli bir yer tutuyor. Cari açığı minimize etmekte kararlıyız.

Dün İstanbul'da kimya sektörüyle çok önemli bir toplantı yaptık. Cari açığımızın önemli kalemlerinden kimya sektörüyle ilgili yeni adımlar atmanın da hazırlığı içerisindeyiz. Yine demir-çelik sektörüyle ilgili ciddi bir çalışma yaptık. Düşünebiliyor musunuz, dünya hurdasının yüzde 20'sini tek başına Türkiye alıyor.

Bunları adım adım, sektör sektör çalışıyoruz ve bu noktada odalarımızla birlikte sektör bazında da mutlaka yakın iş birliği yapacağız. Bürokrat arkadaşlar aslında geçmişle kıyaslanmayacak ölçüde sizlere daha yakınlar, onlara da haksızlık etmeyelim ama huy kolay değişmiyor. Ancak eskiye oranla çok daha iyi olduğumuzu biliyorum. Bürokrat arkadaşlarımızla herhangi bir tıkanma yaşarsanız mutlaka bize ulaşın, biz gerekeni en hızlı ve kısa şekilde aşmayı başarırız. Oda Başkanımızın bu noktada çok iyi bir köprü olacağını düşünüyoruz.

Piyasa denetim ve gözetimine özellikle büyük bir hassasiyet gösteriyoruz, haksız rekabetin önüne geçmek için ciddi çalışmalar yürütüyoruz. Bu yıl çok önemli denetimler yaptık. Burada yerli üreticilerimizin de daha dikkatli davranmaları gerektiğini özellikle vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, son olarak, biliyorsunuz kamu alımları yerli üretimi en fazla besleyen, destekle-

yen mekanizmalardır. Biz Türkiye'de hem teknolojinin gelişmesini hem de yerli üretimin artmasını aynı anda başaracak 5 maddeyi son 3 ayda hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunduk, yüce Meclisimiz kabul etti ve şu anda yasalaştı.

Biraz önce serzenişte bulunulan teknolojik üründe yerli üretim yüzde 15 pahalı olsa dahi yerli mal alınmak zorunda. Artık bu uygulamayı bürokratin, idarenin keyfine bırakmıyoruz. Eğer bir ürün yerli olarak üretildiyse ve bu teknolojikse, Bakanlık olarak biz belge veriyoruz. Yüzde 15 pahalı dahi olsa kamu kurumu o ürünü almak zorunda olacak. Bu aynı anda 2 hedefi güdüyor. Bir; teknoloji düzeyimizi yükseltelim. İki; yerli üretimi arttıralım. Tüm alanlarda en önemli önceliğimiz yerli üretimi arttırmak.

TÜBİTAK'ın koyduğu özgün proje, özgün ürün geliştirme projesinden vazgeçtik. İthal olması, yerli üretiminin olmaması bizim için yeterli. Eğer ithal ediliyorsa bunu Ar-Ge projesi olarak kabul edeceğiz. Niye? Yerli üretime ihtiyacımız var.

İkincisi; bir genç girişimcimiz veya OSTİM'de bir KOBİ'miz teknolojik bir ürün geliştirdi, kamu ihalesine girmek için bir duvar var; nedir? İş bitirme belgesi. Bu kişi bunu yeni geliştirmiş, iş bitirme belgesi nasıl alacak? Eğer bu, teknolojik ürünse

"Yerli üretimi en fazla destekleyen kamu alımları ile ilgili 5 maddeyi Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunduk, yüce Meclisimiz kabul etti ve şu anda yasalaştı. Ticari kamu alımlarında da offset uygulaması getirdik. Bunların hızlı bir şekilde yönetmeliklerini hazırlıyoruz ve en kısa sürede hayata geçmesini sağlayacağız."

"Bakanlığımızda Bilim Teknoloji Genel Müdürlüğümüze bağlı Etki Değerlendirme Daire Başkanlığı'nı kuruyoruz. Bundan sonra destek mekanizmalarımızı kurgularken, verdiğimiz kuruluşun nasıl bir değere dönüştüğünü izlemek ve mekanizmalarımızı buna göre oluşturmak istiyoruz."

Bakanlık olarak iş bitirme belgesini biz veriyoruz. Örneğin bir ameliyatla ilgili tel, teknolojik bir ürün. Biz bunun belgesini vermiş miyiz, genç bir girişimimiz veya KOBİ'miz üretmiş mi? Kamu ihalesine girmek istiyorsa, gelecek, iş bitirme belgesini biz vereceğiz.

Üç; bir Ar-Ge ve inovasyon sonucunda oluşan bir fikir, bilgi, fikri mülkiyet satılırsa, kiralanırsa veya devredilirse bundan doğan kurumlar vergisinin yarısından devlet olarak biz vazgeçiyoruz. Git OSTİM'de ticarileşecek bir alan bul ve orada çalış, bu para sana orada sermaye olsun.

Bir başka şey daha söyleyeyim, ticari kamu alımlarında da offset uygulaması getirdik. Savunma sanayisinde uygulanan yöntemi şimdi ticaret alanında da hayata geçirdik. Bir ürünü yurt dışından satın alıyorsak burada offset şartı olacak. Artık o ürünün parçalarını mümkün olduğu kadar Türkiye'de ürettireceğiz, onu da kanun maddesine koyduk. Şimdi bunlar Meclisten geçti, hızlı bir şekilde yönetmeliklerini hazırlıyoruz ve en kısa sürede hayata geçmesini sağlayacağız.

Arzumuz şu: İhtiyaç duyduğumuz her şeyi Türkiye'de üretelim. Türkiye'nin güçlü bir iç pazarı var. Bu iç pazar, firmalarımızın dünya çapında ihracat yapabilmeleri için çok önemli. "Bu pazar bize yetiyor, bize teknoloji de ihracat da gerekmez"

anlayışından sıyrılıp, teknoloji düzeyi yüksek, katma değeri yüksek ürünlere başta KOBİ'lerimiz olmak üzere bütün üretim sektörümüzü yönlendirelim; bunu başarıyoruz. Ve her yıl o grafiklerde düzelme olduğunu göreceksiniz. Sadece özel sektörümüzün Ar-Ge ve inovasyonu gündemine almasını, bu noktalara daha fazla yatırım yapmasını istiyoruz ve bekliyoruz. Siz yapın, kamu olarak biz sonuna kadar arkanızda duracağız, yanınızda olacağız. Harcadığımız hiçbir kuruşa acımayız, yeter ki kamu kaynağını da çarçur etmeyelim.

Şu anda Bakanlığımızda Bilim Teknoloji Genel Müdürlüğümüze bağlı Etki Değerlendirme Daire Başkanlığı adında yeni bir daire başkanlığı kuruyoruz. Bundan sonra destek mekanizmalarımızı kurgularken, verdiğimiz kuruluşun nasıl bir değere dönüştüğünü izlemek ve mekanizmalarımızı buna göre oluşturmak istiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, epeyi zamanınızı aldım, biraz da vakit baskısından dolayı sizlerden özür diliyorum. İnşallah belki sonbaharda bu toplantıyı biraz daha geniş bir zaman diliminde ve sizlere daha fazla söz hakkı verecek tarzda tekrar düzenleyebiliriz. Eğer Oda Başkanımızdan böyle bir talep gelirse, ben memnuniyetle evet derim, diyorum.

Katılımınız için ve sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum, hepimizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

DOSYA

TÜRKİYE AÇISINDAN SANAYİSİZLEŞME OLGUSUNUN ANALİZİ

PROF. DR. GÜLEN ELMAS ARSLAN

Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İktisat Bölümü

FUNDA MERT

Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yüksek Lisans Mezunlu

ÖZET

Sanayi sektörü kalkınmada önemli bir yere sahiptir ve sanayideki artış, ekonomik büyüme hızına ciddi bir ivme kazandırmaktadır. Ekonomik gelişmenin doğal seyri gereği, gelişmenin her aşamasında sektörel bazda da değişiklikler meydana gelmektedir. Uluslar sanayileşirken, sektörlerin bir sektörden diğer bir sektöre kaymasını Colin-Clark şöyle ifade eder: Tarım toplumlarından sanayi toplumlarına geçilirken, sanayi sektörünün milli gelir içindeki payı giderek artar. Ekonomik dönüşüm ile birlikte tarımda istihdam edilenler sanayi sektörüne, ekonomik gelişmenin daha ileriki aşamalarında ise hizmet sektörünün ekonomideki ağırlığı arttıkça sanayi sektöründe istihdam edilenler hizmet sektörüne yönelirler. Bu, Fisher-Clark hipotezi olarak anılmaktadır ki; söz konusu bu dönüşümler ve bunların farklı şekillerde açığa çıkan sonuçları bu çalışmanın irdeleme konusu olarak hedeflenmiştir. Günümüzde ise gelişmekte olan ülkelerin sanayi sektörü, gereken dönüşümü ve ilerlemeyi göstermeden milli gelirdeki payı azalmakta ve hizmet sektörünün payı giderek yükselmektedir. Sanayisizleşme olgusu olarak adlandırılan söz konusu durumun bu çalışmada Türkiye açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. İstihdamın sektörel dağılımı ve sektörlerin GSYH içindeki paylarına ait verilere çalışmamızda yer verilerek analizimiz geliştirilecektir. Gelişen ekonomiler arasında yer alan Türkiye açısından verilere bakıldığında Türkiye'nin sanayileşmesini tamamlamadan, sanayisizleşme sürecine girdiğine yönelik kuvvetli ibareler vardır.

Anahtar Sözcükler: Sanayisizleşme, Orta Gelir Tuzağı, Sektörlerin GSYH içindeki Payları, İstihdamın Sektörel Dağılımı.

I. GİRİŞ

Dünyada yeni liberal politikaların egemen olmaya başladığı 1980'li yıllardan itibaren değişen ekonomi politikaları ülkeleri derinden etkilemiştir. Bu politikaların en önemli sonucunun ise sanayisizleşmeyi gündeme getirmiş olduğu iktisat yazınında sıkça dile getirilmektedir. Sanayisizleşme ile birlikte ise istihdam, sanayi sektöründen hizmet sektörüne kaymıştır. Ayrıca bu süreçte milli gelir içinde reel üretici sektörün payı azalırken, başta finans sektörü olmak üzere hizmet sektörünün payı da hızla artmıştır.

Yakın zamana kadar sanayileşme ve ekonomik gelişme kavramları birlikte kullanılırken, ülkelerin arzulan gelişmişlik düzeyine ulaşabilmeleri için kalkınmaları sanayileşme ile özdeş tutulmuştur. Oysa günümüzde özellikle gelişmekte olan ülkelerde sanayi kesiminde çalışanların toplam çalışanlar içindeki payı sürekli azalmaktadır. Söz konusu ülkelerde istihdamın ve milli gelirin sektörel dağılımı açısından, hizmet sektörünün üstünlüğü göze çarpmaktadır. Son dönemde yaşanan bu yapısal ekonomik değişim, sanayisizleşme olgusunun tartışılmasını da beraberinde getirmektedir. Bu, bilindiği anlamda gelişmiş ülkeler açısından gelişmenin

"Sanayisizleşme olgusu, ülkelerin ekonomik gelişim süreçlerinde; üretim yapılarında ortaya çıkan ani bir değişimle, sanayi sektörünün toplam hasıla içindeki payının ve sanayi sektöründeki istihdamın toplam istihdam içerisindeki payının gittikçe azalması şeklinde açığa çıkmaktadır."

doğal seyri olarak anılsa da az gelişmiş ülkeler için bu durum sorunsuz bir ekonomik gelişme olarak algılanmamalıdır.

Özellikle son otuz yılda ve gelişmekte olan ülkelerde sanayi üretiminin toplam milli gelir içerisindeki payları oldukça düşmüştür. Ülkelerin sanayi paylarındaki düşüş, ülkeler arası gelişmişlik makasının kapanmasında bir engel teşkil etmektedir. Üretim süreci yavaşlayan bir ülke ancak başka ülkelere bağımlı hale gelmektedir. Bunun sonucunda da; geç sanayileşme sürecindeki ülkeler global dünyada büyük sanayilerin sundukları yatırımları vermemektedirler.

Bir başka deyişle günümüzde ekonomilerin, gelişmişlik düzeyi ile sanayi arasındaki kuvvetli ilişki zayıflamıştır. Gelişmiş ülkeler her ne kadar sanayilerindeki gelişmelerle birlikte büyümüş, kalkınmış ve sonra ivme hizmet sektörüne kaymış olsa da günümüz gelişmekte olan ülkeleri için aynı durum söz konusu değildir. Gelişmekte olan ülkeler küreselleşmenin getirdiği yeni boyut nedeniyle sanayi sektöründe değil, daha çok hizmet sektöründe ilerlemektedirler. Oysa sanayileşmeye dayalı kalkınmadan sonra hizmet sektörünün daha hızlı büyümesi gelişmenin doğal seyridir. Gelişmekte olan ülkelerde bu zamansız ve erken yer değiştirmesi,

me, hizmet sektöründeki ilerleme ve gelişmeyle birlikte sanayisizleşme diye adlandırılan durumu beraberinde getirmektedir. Özellikle verimliliği düşük kayıt dışı hizmet sektörüne yönelim, ülke ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu açıdan ülkelerin bu yapısal değişim sürecinde doğru adımları atmaları oldukça önemlidir. Yüksek verimlilik sağlayan hizmet sektörü her ne kadar ülke için kârlı gözükse de Türkiye gibi büyük iş gücüne sahip ülkelerde, hizmet sektörünün bu iş gücünün tamamını absorbe etmesi genellikle gerçekleşmez. Bu durumlarda istihdam daha çok, verimliliği

“Sanayisizleşme ile birlikte istihdam, sanayi sektöründen hizmet sektörüne kaymıştır. Günümüzde ekonomilerin, gelişmişlik düzeyi ile sanayi arasındaki kuvvetli ilişki zayıflamıştır. Gelişmiş ülkeler her ne kadar sanayilerindeki gelişmelerle birlikte büyümüş, kalkınmış ve sonra ivme hizmet sektörüne kaymış olsa da günümüz gelişmekte olan ülkeleri için aynı durum söz konusu değildir. Gelişmekte olan ülkeler küreselleşmenin getirdiği yeni boyut nedeniyle sanayi sektöründe değil, daha çok hizmet sektöründe ilerlemektedirler.”

düşük ve kayıt dışı hizmet sektörüne yönelmektedir. Gelişmiş ülkelerin hizmet sektöründe rekabet üstünlükleri göz önüne alındığında ise, gelişmekte olan ülkelerin bu arenada arzulan yeri elde etmesi zaten çok zordur. Ayrıca vurgulamak gerekir ki; Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sürdürülebilir büyümeyi devam ettirebilmesi için üretim yapmaları ve bir trend olarak reel üretimi arttırmaları bir zorunluluktur. Dolayısıyla gelişmekte olan ülkelerin bu yapısal değişimde, etkin politikaları belirlemeleri ve uygulamaları oldukça önemlidir. Bu politikalar ise; gelişmekte olan ülkelerin sanayisizleşme eğilimlerini ortadan kaldırmaları ve sanayileşme politikalarına öncelik vermeleri yolunda şekillenmelidir.

Yukarıda vurguladığımız söz konusu kaygılardan hareketle; sanayisizleşme olgusunu Türkiye bazında incelemek amacıyla, bu çalışmada ülkemiz sektörleri belli dönemlerde ele alınmıştır. Ayrıntılı olarak incelenen sektörlerin daha sonra büyüklüklerinin ve paylarının değişimi temel göstergelerle incelenmiş, bu değişimlerin istihdam yapısı üzerin-

deki etkileri ve Gayrisafi Yurtiçi Hasıla içindeki payları üzerinde durulmuştur. Ayrıca dış ticaret liberalizasyonunda önemli bir adım olan Gümrük Birliği'nin imalat sanayisi üzerindeki etkilerinin ne olabileceği sorgulanmış ve orta gelir tuzağı olgusunun sanayi sektörü üzerine yansımaları irdelenmeye çalışılmıştır. Son kısımda ise çalışmanın sınırları kapsamında ulaşılan sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

II. SANAYİSİZLEŞMENİN BAŞLICA NEDENLERİ

Daha önce vurgulandığı üzere "sanayisizleşme" olgusu, ülkelerin ekonomik gelişim süreçlerinde; üretim yapılarında ortaya çıkan ani bir değişimle, sanayi sektörünün toplam hasıla içindeki payının ve sanayi sektöründeki istihdamın toplam istihdam içerisindeki payının gittikçe azalması şeklinde açığa çıkmaktadır.

Daha önce vurgulandığı üzere, gelişmiş ülke ekonomilerinde milli gelir içerisinde hizmet sektörünün payının daha hızlı artması, beklenen doğal bir durumdur. Gelişmekte olan ülkeler için vurgulanan sanayisizleşme olgusu ile hizmetler sektörünün toplam istihdam içindeki payının devamlı beklenenden daha hızlı ve erken genişlemesi durumu ve farklı bir dizi sebebe bağlanmaktadır. Söz konusu sebepler; tüketim, verimlilik, uluslararası ticaret ve orta gelir tuzağı başlıkları altında aşağıda incelenmiştir.

Tüketim

Sanayileşme sürecinde ülkelerin gelirleri artarken, gelirleri artan tüketicilerin toplam gelir içindeki gıda harcamalarının payı düşmekte ve imalat sanayisi ürünlerine yönelik harcamaları artış göstermektedir (Engel Yasası). Benzeri şekilde, sanayileşme sonrası toplumlarda, harcamalar içerisinde imalattan hizmetlere bir kayma olabileceği ve bununla

"Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sürdürülebilir büyümeyi devam ettirebilmesi için üretim yapmaları ve bir trend olarak reel üretimi arttırmaları bir zorunluluktur. Dolayısıyla gelişmekte olan ülkelerin bu yapısal değişimde, en etkin politikaları belirlemeleri ve uygulamaları oldukça önemlidir. Bu politikalar ise; gelişmekte olan ülkelerin sanayisizleşme eğilimlerini ortadan kaldırmaları ve sanayileşme politikalarına öncelik vermeleri yolunda şekillenmelidir."

birlikte imalat sektöründen hizmetler sektörüne gelen talep artışlarının gelir düzeyini arttıracığı yönünde görüşler bulunmaktadır (Francois ve Reinert, 1996: 1-9). Fakat burada dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır: Eğer varsa, nominal olarak harcamalar içerisinde imalatın payının azalmasının nedeni, imalat ürünlerinin reel talebinin azalıyor olmasından çok, görece fiyatlarının düşmesi şeklindedir. Ucuz iş gücüne sahip ülkelere yapılan ithalat ve yurt içi verimlilik oranlarının yükselmesi neticesinde, gelişmiş ülkelerde imalat sanayisi ürünleri ucuzlamakta; dolayısıyla toplam tüketimi değişmese de toplam harcamalar içerisindeki payı azalabilmektedir.

Tüketim faktörü sadece gelişmiş ülkelerde değil, aynı zamanda gelişmekte olan ülkelere de sanayisizleşmeye neden olabilmektedir. Gelişmiş ülkelerin ucuz mal üretimi ve bu ucuz malı gelişmekte olan ülkelere ihraç etmesi, gelişmekte olan ülkelerin kendi iç üretiminden daha ucuza mal ithal etmesine neden olmaktadır. Bu durum, gelişmekte olan ülkelere imalat sanayisi ürünlerinin daha ucuza tüketilmesine ve toplam tüketimi değişmese de toplam harcamalar içerisindeki payının azalmasına neden olabilmektedir (Rowthorn ve Coutts, 2004: 3-4). Dolayısıyla gelişmiş ülkelere bu ürünleri daha ucuz temin eden gelişmekte olan ülkelerin yerli sanayisi de bu ucuz fiyat düzeyi ile eğer rekabet edebilecek düzeye gelemezse üretimden çekilmektedir.

Küreselleşmeyle birlikte ekonomik sınırların da ortadan kalkmaya başlaması, gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere para akışını oldukça kolaylaştırmıştır. Bu durum gelişmekte olan ülkelere finansman sağlamaktadır. Gelişmekte olan ülkelere giren yabancı para, ulusal paranın değer kazanmasına neden olmaktadır. Böylece gelişmekte olan ülkelerin ithalat kapasitesi yükselirken, bu görece ucuz fiyattan ithal ürünlerle rekabet edemeyen yerli üreticiler de yine bu etkiyle piyasadan çekilmektedirler. Yani ulusal paranın aşırı değerlenmesiyle küresel gelişmekte olan ülkeler artan tüketim karşısında üretim yapmak yerine ithalata yönelmektedirler. Bu durum reel üretimin sınırlandırılmasına ve dolayısıyla istihdamın hizmet sektörüne kaymasına neden olmaktadır. Ayrıca finansal akımların son derece hızlandığı finans sektöründeki getirilerin görece olarak daha fazla olduğu ve finansal işlemlerde daha eziyetsiz kârlara ulaşıldığı günümüzde, ellerinde sermaye birikimi olan ekonomik aktörler çoğunlukla reel üretim yerine finansal işlemler yoluyla para kazanma yolunu seçmektedirler. Yani bir başka deyişle; günümüzde likidite genişlemesi ve finansal akımlar, gelişen ekonomilerde bu yolla da sanayi üretimini olumsuz etkileyen sonuçlar yaratmaktadır.

Öte yandan küreselleşmeyle beraber tüketiciler dünyanın her yerindeki her değişik ürüne sahip olabilmektedir. Bu durum aslında tüketicilere farklı ül-

kelerden alışveriş yapma imkânı da sağlamaktadır. Bu durumda kısa vadeli finansman yolunu seçmiş ulusal paraları aşırı değerlenen ülkelerde iç talebi olan ürünü üretmek yerine, bu ürünün satın alınmasına yönelik hizmet sağlanmaktadır ve bu erişim oldukça kolaylaşmıştır. Bu da gelişmekte olan ülkelerin hizmet sektörüne yönelmesinin bir başka etkileyeni olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uluslararası Ticaret

İmalat sanayisinin istihdamı üzerinde uluslararası ticaretin etkileri farklı biçimlerde gerçekleşebilmektedir. Dış ticaret, rekabeti uyararak verimliliği arttırmak koşuluyla istihdama etki edebileceği gibi; ithalatçı ve ihracatçı ülkelerde yeni istihdam imkânları da sağlayabilmektedir. Örneğin; ağırlıklı olarak emek-yoğun üretim yapan bir ülkeden tekstil ithal edip, sofistike donanım ihraç eden bir gelişmiş ülkede, tekstil sektöründe çalışanların sayısı azalmakla beraber, teknoloji yoğun sektörde istihdam artışı gerçekleşebilir. Fakat gelişmiş ülkede, düşük katma değerli tekstil sektöründeki iş kayıpları, yüksek katma değerli donanım sektöründeki istihdam artışından daha fazla olacak ve toplamda imalat sanayisi istihdamında bir azalma yaşanacaktır (Dinçer, 2008: 32). Genelde bu gelişme sonucu açığa çıkan iş gücü ise hizmet sektörü tarafından emilecektir. Gelişmiş ülkeler için doğal olarak bulunan gelişme tam da budur. Sanayi üretimi katma değeri yüksek daha sofistike ve teknoloji yoğun üretim sürecine yönelmiştir ve sanayi sektörlerinde arzulan gelişmeye ulaşılmış ve buradan açığa çıkan iş gücü de hizmet sektörünün gelişmesine

kaynak teşkil etmiştir. Uluslararası ticarete de bu ikamesi ve fiyat esnekliği düşük sofistike ürünlerle rekabet ve dış ticaret fiyat hadleri avantajı yakalanmıştır. Öte yandan gelişmiş ülkelerin uluslararası düzeyde de doğal seyriyle gelişen hizmet sektörlerinde de rekabet şansları daha yüksek olmaktadır.

Diğer yandan, özellikle gelişmekte olan ülkelere kısa vadeli sermaye girişleri ile reel efektif döviz kurunun düşmesi, ulusal paranın değerini artırırken tüketim artmakta, ticarete konu olmayan mal ve hizmetlere de talep artmaktadır. Bu sarmal, ulusal ekonomide ücretlerin yükselmesiyle devam etmekte, uluslararası piyasalarda fiyatları belirlenen ticarete konu sektörlerde kâr marjları giderek azalmaktadır. Bu durum rekabet gücü düşen imalat sanayisinde ise çıkışları hızlandırmaktadır. Ticarete konu olmayan sektörler ve ithal mallara tüketici talebi, değerlendirilmiş ulusal para ve ucuz kredi maliyetleri aracılığıyla artarken, girişimciler de üretim faktörlerini ticarete konu olan sektörlerden ticarete konu olmayan sektörler yöneltmektedir. Ticarete konu olan sektörler için tüketici talebi ise, artan oranda ithalatla karşılanmakta ve bu, iç üretimde azalmalara neden olmaktadır. Bu süreç, ihracata konu olan mallarda rekabet gücünün iyice düşmesine, dış açıkların daha da büyümesine ve sanayileşme sürecindeki "öğrenme etkisini ve organizasyon becerilerini" etkisizleştirerek sanayisizleşme olgusunun yolunu açmaktadır (Bacak, 2014).

Gelişmekte olan ülkelerin yetersiz sanayi yapıları, imalat ürünlerini daha pahalıya mal etmelerine ne-

"Gelişmekte olan ülkeler için vurgulanan sanayisizleşme olgusu, tüketim, verimlilik, uluslararası ticaret ve orta gelir tuzağı gibi farklı bir dizi sebebe bağlanmaktadır."

den olurken, aynı ürünü ithal etmeleri daha düşük maliyetli olmaktadır. Bunu yukarıdaki bölümde vurguladığımız kısa vadeli finansman ve aşırı değerli ulusal para olgusu da destekleyince, gelişmekte olan ülkelerin üretim yerine mal ithalatına yönelmeleri daha da hızlanmaktadır. Ülkede üretimin azalması, emeğin hizmet sektörüne yönelmesine neden olmaktadır ki; bu durum hizmet sektörünün sadece milli gelir içindeki payını değil, istihdam içindeki ağırlığını da arttırmaktadır.

Verimlilik

İş gücü verimliliğinin artış oranı, hasıla artış oranından istihdam artış oranının çıkarılması, tanım itibarıyla verimlilik kavramına eşittir. Bundan dolayı, şayet iki sektörde hasıla aynı oranda büyüyorsa, iş gücü verimlilik artış oranı daha fazla olan sektörün istihdam artış oranı daha küçük olacaktır (Rowthorn ve Coutts, 2004: 4). Dolayısıyla, hizmet üretiminin reel olarak (ve uzun dönemli eğilim olarak) sanayi üretiminden fazla olması durumu mevzu bahis değilse ve sanayide iş gücü verimliliği devamlı olarak hizmetler sektöründeki iş gücü verimliliğinden yüksek gerçekleşiyorsa, sanayiden hizmetlere iş gücü kayması olacağı açıkça görülür. Tüm bunlar düşünülürken, hizmetlerde ciddi ölçüm problemleri olduğu da göz önünde tutulmalıdır elbette (Rowthorn ve Ramaswamy, 1997: 14).

Verimlilikle ilgili yukarıdaki bahsedilenlere istinaden, uzun süre hizmet sektöründe verimlilik artışlarının imalat sanayisine göre çok daha yavaş olduğu ileri sürülmüştür. Bu konu hakkında yapılan birçok farklı açıklama arasında özellikle "hizmetin azalan verime konu olması emek yoğun yapısı nedeniyle sermaye birikimi, yenilikler ve ölçek ekonomileri ile hizmet faaliyetlerinin verimli hale getirilmesinin mümkün olmadığıdır." (Banga, 2005). Ancak teknolojinin gelişmesi ile birlikte ve özellikle bilgi işlem teknolojilerinin devreye girmesi sonucunda hizmet sektöründe ciddi verimlilik artışları ortaya çıkmıştır. Ancak hizmetler sektöründe verimlilik artışlarının, tüm hizmet kollarında aynı olmadığı; kimi aktivi-

"Özellikle gelişmekte olan ülkelerde kısa vadeli sermaye girişleri ile reel efektif döviz kurunun düşmesi, ulusal paranın değerini artırırken tüketim artmakta, ticarete konu olmayan mal ve hizmetlere de talep artmaktadır. Ticarete konu olamayan sektörlerle ve ithal mallara tüketici talebi, değerlendirilmiş ulusal para ve ucuz kredi maliyetleri aracılığıyla artarken, girişimciler de üretim faktörlerini ticarete konu olan sektörlerden ticarete konu olmayan sektörlerle yönlendirmektedir."

telerde çok yüksek olduğu, kimilerinde ise görece düşük olduğu belirtilmelidir. Bugünün gelişmiş ülke ekonomilerinde temel eğilim; küresel ölçekte sanayi sektöründen çok daha rekabetçi olan finans, bankacılık, enformatik, bilişim, sigortacılık, çevre ve rekreasyon gibi alanlarda üretim yapmak ve hizmet vermek şeklindedir. Bu alanlardaki üretim ve hizmet faaliyetlerinde, büyüme, verimlilik ve ücret artışlarının sanayi sektöründen çok daha yüksek olduğu vurgulanmakta, istihdam yapısının da hızla mavi yakalılardan beyaz yakalılara doğru yönelmekte olduğu savunulmaktadır (Kaynak, 2005: 138).

Gelişmekte olan ülkelerde ise, üretimin düşük verimlilikte yapılması, ülkeyi ithal ürüne yönlendiren önemli nedenlerden biridir. Düşük teknolojiyle birlikte üretimin verimli olmaması, imalat sektörünün üretim ve iş gücü hacminin düşmesine neden olmaktadır. Bu durum istihdamın hizmet sektörüne kaymasının bir başka nedenidir. Ayrıca daha önce

de vurgulandığı gibi; hizmet sektörlerinde de gelişmekte olan ülkelerin genellikle verimlilikleri düşük ve rekabet güçleri zayıftır. Bu nedenle gelişmekte olan ülkeler için hizmet sektörleri içerisinde de daha çok katma değeri düşük ve enformel nitelikli sektörler ağırlık kazanmaktadır.

Kısaca hizmet sektörünün gelişmesi ve hizmet sektöründe istihdamın payının artması, sanayideki teknoloji yoğun üretim süreçlerinin de bir sonucudur. Bu durum gelişmiş ekonomiler için doğal bir gelişim seyridir. Yani sanayileşmelerini tamamlamış ekonomilerde büyümenin ve istihdamın hizmet sektörüne kayması tüketim, üretim ve verimlilik artışının etkileriyle doğal bir gelişmedir ve bu nedenle de rekabet avantajları gelişmekte olan ülkelere göre daha yüksektir.

Öte yandan gelişmekte olan ülkelere ise; bu üç etkiyi sonuçları açısından, yukarıda da yer yer vurguladığımız gibi daha çok küreselleşme ve onun etkisiyle birlikte artan; finansal sektörün ağırlığının artması, kısa vadeli finansman ve ulusal paranın aşırı değerlenmesi süreçleri ile birlikte ele alınmalıdır. Yani bunların, ekonomide yarattığı yapısal sorunlar ve tahrip edici etkileri boyutlarıyla birlikte analiz edilmelidir.

Orta Gelir Tuzağı

Bir ekonominin belirli bir kişi başına gelir düzeyine ulaştıktan sonra orada sıkışıp kalması haline orta gelir tuzağı denir. Kısacası orta gelir tuzağı bir ekonomide kişi başına gelir düzeyinin belirli bir aşamadan öteye gidememesi halini ya da belirli bir gelir düzeyine ulaştıktan sonra durgunluk içine girilmesi durumunu özetleyen bir yaklaşımdır.¹

1- Günümüzde Dünya Bankası'nın kişi başına gelire göre yaptığı sınıflandırma orta gelir düzeyi ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Dünya Bankası'nın 2012 yılı Dünya Kalkınma Raporu'nda kişi başına yıllık 10.000-12, 275 dolar arası ortalama gelir elde eden ülkeler, orta gelirli ekonomilerdir (Dünya Kalkınma Raporu, 2012: 389).

Kişi başına düşen geliri arttıramayan ülkeler, orta gelir tuzağına yakalanmaktadır ve bir kısır döngüye girmektedirler. Sanayi sektörüyle kişi başına gelirin arttırılmaması, kişileri daha verimli olan hizmetler sektörüne yöneltmektedir. Fisher - Clark, ülkelerin kişi başına gelir düzeylerini arttırmak için zaman içinde birinci sektörden ikinci sektöre ve ikinci sektörden de üçüncü sektöre, yani hizmetler sektörüne kaydığını belirtmiştir (Fisher, 1952: 824). Bu ifadelerin gerçek anlamı, tarımdan sanayi toplumuna ve buradan da hizmet toplumuna doğru tarihsel bir kaymanın söz konusu olmasına ilişkindir (Aslan, 1998: 13). Ülkelerin orta gelir tuzağına yakalanmaları ve kişi başına düşen milli gelirlerini sanayi sektörüyle arttıramamaları, hizmet sektörüne yönelmelerinde genellikle büyük bir etken olmaktadır. Bu durum aslında söz konusu sorunu yaşayan ekonomileri sanayisizleşme kısacına da sıkıştırmaktadır.

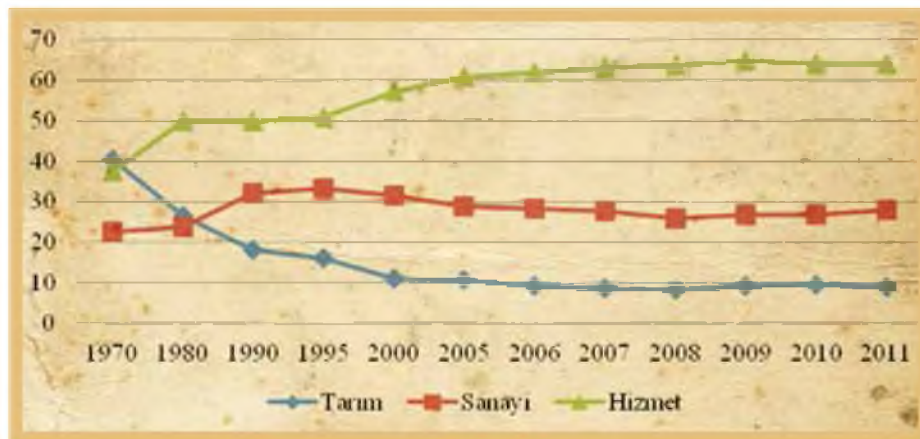
Öte yandan ülkelerin orta gelir tuzağına düşmüş olmaları da onları kısır döngüye sokmakta ve gelirleri asıl arttırması beklenen sanayileşme yolunda gerekli atılımı gerçekleştirilememektedirler. Bu durum, bu tuzağına düşmüş olan ülkeleri bir sarmala sokmakta ve bu iki etki de birbirini bes-

lemektedir. Yani kısacası, orta gelir tuzağı sanayisizleşmeyi, sanayisizleşme de orta gelir tuzağına beslemektedir.

III. TÜRKİYE'DE SEKTÖRLERİN DEĞİŞİMİ VE İSTİHDAMIN SEKTÖREL DAĞILIMI

Türkiye'de, 1970'li yıllarda tarım sektörünün ağırlığı hâlâ yüksek olmakla birlikte, aslında gelişmişlik düzeyindeki ivme, sektörlerin dağılımını da farklılaştırmaya başlamıştır. Teknolojik gelişmelere paralel olarak tarımda makineleşme ve beraberinde daha hızlı ve daha verimli üretime geçilmesi, özellikle tarım sektöründeki istihdamın açığa çıkmasına ve diğer sektörler yönmesine yol açmıştır. 1980'ler, 1990'lar ve 2000'li yıllarda ise tarımda açığa çıkan iş gücünün giderek sanayi ve hizmetler sektöründe istihdama yöneldiğini gözlemlemekteyiz. 2000'li yıllardan sonra yapılan özelleştirmeler, sanayi sektörünün yerini hizmetler sektörüne bırakmasında önemli rol oynamıştır. Özellikle; 2000'lerden sonra tarım sektörünün gayrisafi yurtiçi hasıladaki payı yatay bir seyir izlerken, sanayi sektörünün payı azalmakta, hizmetler sektörünün payı da artmaktadır. Bunu grafik 1'den de gözlemlemek mümkündür (DPT: 2009):

Grafik 1: Türkiye'de Sektörlerin GSYH İçindeki Payı (%)

Kaynak: Dünya Bankası, <http://data.worldbank.org/> verilerinden hareketle çizilmiştir.

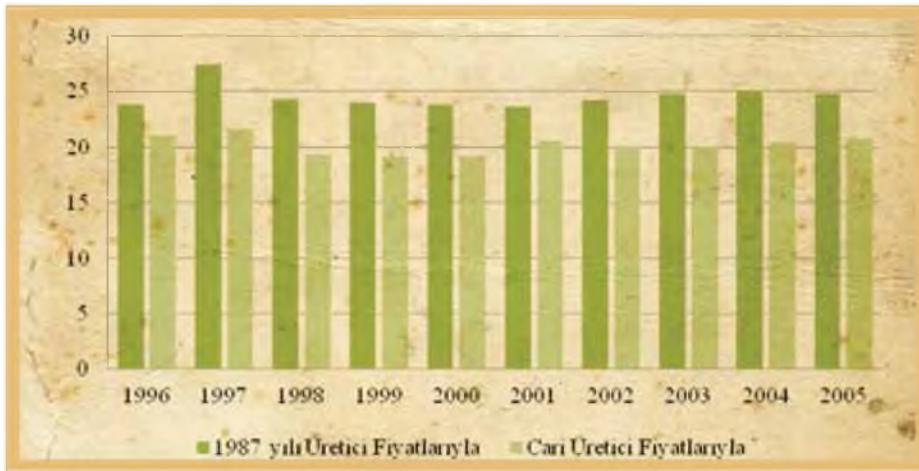
“Uzun süre hizmet sektöründe verimlilik artışlarının imalat sanayisine göre çok daha yavaş olduğu ileri sürülmüştür. Bugünün gelişmiş ülke ekonomilerinde temel eğilim; küresel ölçekte sanayi sektöründen çok daha rekabetçi olan finans, bankacılık, enformatik, bilişim, sigortacılık, çevre ve rekreasyon gibi alanlarda üretim yapmak ve hizmet vermek şeklindedir. Gelişmekte olan ülkelerde ise, üretimin düşük verimlilikte yapılması, ülkeyi ithal ürüne yönlendiren önemli nedenlerden biridir. Türkiye'nin orta gelir tuzağına düşmemesi için mutlaka kısa vadeli büyüme oranlarını yakalaması, orta ve uzun vadede ise büyümeyi sürdürmesi gerekmektedir.”

Genel olarak değerlendirecek olursak, küreselleşme sürecinde aslında uluslararası düzeyde üretim platformunda bir iş bölümü olmuştur. Dünyada genellikle sanayi sektöründe gelişmiş ülkeler ve gelişmiş ülkelerin çok uluslu şirketleri üretimdeki ağırlığını arttırmıştır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sanayileri bu süreçte olumsuz etkilenmiştir. Türkiye ile ilgili bir başka gelişme de sanayi sektörüne ilişkin bu iş bölümünde Gümrük Birliği üyeliğinin yarattığı etkidir. Bu anlamda Türkiye’de sektörel değişimin en önemli sebeplerinden biri de Türkiye için Gümrük Birliği uygulamasına geçiş sürecidir. Bu

nedenle Gümrük Birliği uygulamasının sanayi sektörüne ve istihdama yansımalarına da bu çalışmada yer verilmeye çalışılacaktır.

Daha önce bahsedildiği üzere sanayisizleşme konusu bakımından ayrıca Gümrük Birliği sonrasında imalat sanayisi ürünleri için oluşan serbest ticaret ortamının, sektörün gelişimine nasıl bir katkı sağladığı konusu önem kazanmaktadır. Bu nedenle sanayileşme süreci devam eden Türkiye’de, 1996 yılı sonrasında imalat sanayisinin büyüklüğünü göstermesi açısından sektörün GSYH ve toplam istihdam içindeki payını incelememiz gerekir.

Grafik 2: Türkiye İmalat Sanayisinin GSYH İçindeki Payı (%)

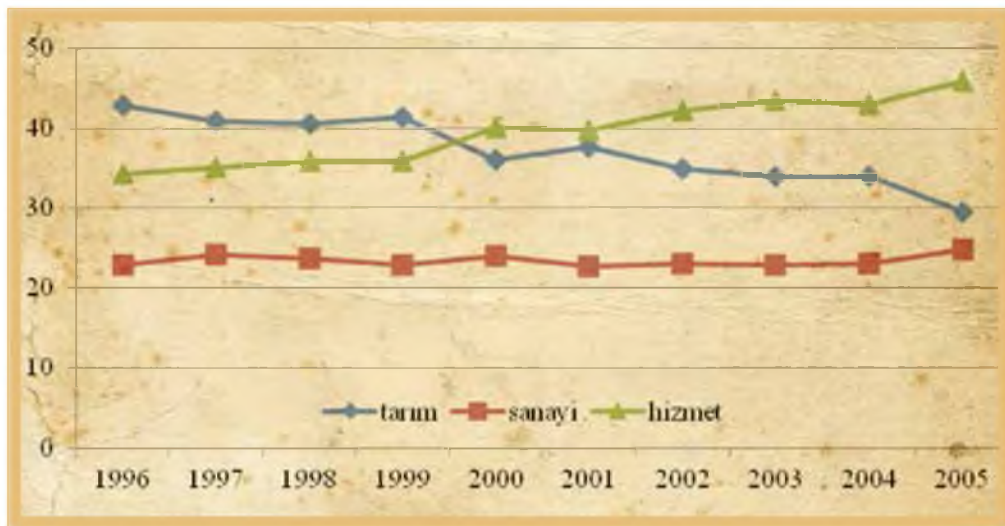
Kaynak: Tonus, 2007: s. 193

Grafik 2’de görüleceği üzere imalat sanayisinin GSYH içindeki payı 1987 yılı üretici fiyatlarıyla 1996, 1997 ve 1998 yılında sırasıyla yüzde 23,8, yüzde 27,4 ve yüzde 24,3’tür. 1996 - 1998 yılında ortalama olarak imalat sanayisinin GSYH içindeki payı yüzde 24,8’dir. 2000 - 2005 döneminde ise ortalama imalat sanayisinin GSYH içindeki payı cari fiyatlarla yüzde 20,1’dir. 1987 yılı üretici fiyatlarıyla imalat sanayisinin GSYH içindeki payı en yüksek seviyeyi 1997 yılında yüzde 27,4 ile yakalamıştır. Grafik 2’den de görüleceği üzere Türkiye’nin Gümrük Birliği’ne girmesiyle en belirgin değişiklik 1997 yılında yaşanmıştır. Ancak hem cari hem de 1987 yılı fiyatlarıyla imalat sanayisinin GSYH içindeki payında küçük iniş çıkışlar yaşanmakla birlikte, imalat sanayisinin 2005 yılında üyeliğin başlangıç yıllarına göre GSYH’deki payı yüksek değildir. 1980 yılında ise sanayi sektörünün GSYH içerisindeki payı yüzde 19,6 idi. Bu oran 1980 - 1986 döneminde yaklaşık olarak 7 puan artış gösterdikten sonra neredeyse sabit bir düzeyde günümüze kadar gelmiştir (Şahinkaya, 2011). Diğer taraftan 1997 - 2005 döneminde imalat sanayisi ithalatı yılda ortalama

yüzde 11,5 oranında artarak 94 milyar dolara yükselmiştir. 2003 - 2005 döneminde, ekonomideki hızlı büyüme ve Türk Lirası’nın değerlenmesinin etkisiyle imalat sanayisi ithalatı hızlanmıştır (Yükselen ve Türkan, 2006: 20). Küreselleşme sürecinin gelişmekte olan ülkeler için açığa çıkarttığı sanayisizleşme olgusunun belirginleştiği döneme denk gelen Gümrük Birliği üyeliği süreci nedeniyle “küreselleşme mi, Gümrük Birliği üyeliği mi bu süreci daha baskın olarak besledi?” sorusunu net olarak söylemek mümkün değildir. Yine de bu konuya rezervle yaklaşmak gerektiği kanaatindeyiz.

Benzer gelişme sektörün toplam istihdam içindeki payında da gözlenmektedir. Özellikle 1998 yılından sonra izlenen yapısal dönüşüm programlarıyla hızlanan tarımsal yapıdaki çözülme sürecinde, tarımsal istihdamdaki azalmalar, hizmet sektörü tarafından emilmiştir. Buna karşılık imalat sanayisi istihdam kapasitesinde yeterli genişleme gerçekleşemediği, toplam istihdam içinde hizmet sektörünün ağırlığının giderek arttığı ise göze çarpmaktadır.

Grafik 3: Türkiye’de Özel Kesim İstihdamının Sektörel Dağılımı (%)

Kaynak: DPT, <http://www.dpt.gov.tr/> verilerinden hareketle çizilmiştir.

1990'lı yılların ortasından itibaren bakıldığında imalat sanayisi bakımından bazı olumlu gelişmeler de gözlemlenmektedir. İmalat sanayisi üretimi ortalama yüzde 4,8 oranında artarken, aynı dönem için imalat sanayisi ürünleri ihracatı ise yıllık ortalama yüzde 14 oranında artmıştır. Artan dışa açıklık sonucunda Türkiye'de üretilen imalat sanayisi ürünlerinin uluslararası rekabet içinde tutunabilmelerinin temel koşulu verimlilik artışları diye düşünülmektedir ve 1996 - 2005 döneminde Türkiye'de ise yıllık ortalama yüzde 5,5 verimlilik artışı yaşanmıştır. Nitekim imalat sanayisindeki bu olumlu gelişmeler, sektörün istihdam yaratma kapasitesine olumsuz yansımıştır. Çalışanlar endeksinde, 10 yıllık dönem için ortalama yüzde 0,7 oranında gerileme meydana gelmiştir. Bu gerileme bize Türkiye imalat sanayisinin artan rekabet ortamına, izlenen ekonomi politikalarının etkisiyle daha az istihdam yaratarak ve yüksek verimlilik artışlarına ulaşarak uyum sağlamaya çalıştığını göstermektedir. Günümüzde tartışılan "istihdam yaratmayan büyüme

(jobless-growth)" olgusunun arkasında böylesine bir dönüşümün olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle de işsizlik oranlarında beklenen azalma bir türlü gerçekleşmemektedir. Diğer taraftan imalat sanayisinin GSYH ve istihdamın sektörel dağılımına ilişkin göstergeler Türkiye ekonomisi için "sanayisizleşme (deindustrialization)" sürecinin varlığına işaret etmektedir (Grafik 3'e bakıldığında hizmet sektörünün istihdamdaki payının artışı belirgin bir şekilde göze çarpmaktadır). Ancak sanayileşme evresini tamamlayamamış Türkiye ekonomisi söz konusu olduğunda bu gelişmeleri literatürde daha çok "prematüre sanayisizleşme" olarak tanımlamaktadırlar (Tonus, 2007: 193).

Orta Gelir Tuzağı ve Türkiye

Türkiye, 2012 yılı için beklenen 10.673 dolarlık (Orta vadeli program tahmini) kişi başına ortalama yıllık geliriyle orta üst gelirli ekonomiler arasında bulunmaktadır.² Orta gelir tuzağına düşen, bir baş-

2- Bu grupta Türkiye ile birlikte bulunan ekonomilerden bazıları şunlardır: Çin, Malezya, Arnavutluk, Azerbaycan, Romanya, Rusya, Brezilya, Arjantin, Meksika, Cezayir, Tunus, Güney Afrika.

“Kişi başına düşen geliri arttıramayan ülkeler, orta gelir tuzağına yakalanmaktadır ve bir kısır döngüye girmektedirler. Ülkelerin orta gelir tuzağına yakalanmaları ve kişi başına düşen milli gelirlerini sanayi sektörüyle arttıramamaları, hizmet sektörüne yönelmelerinde genellikle büyük bir etken olmaktadır. Orta gelir tuzağı sanayisizleşmeyi, sanayisizleşme de orta gelir tuzağını beslemektedir.”

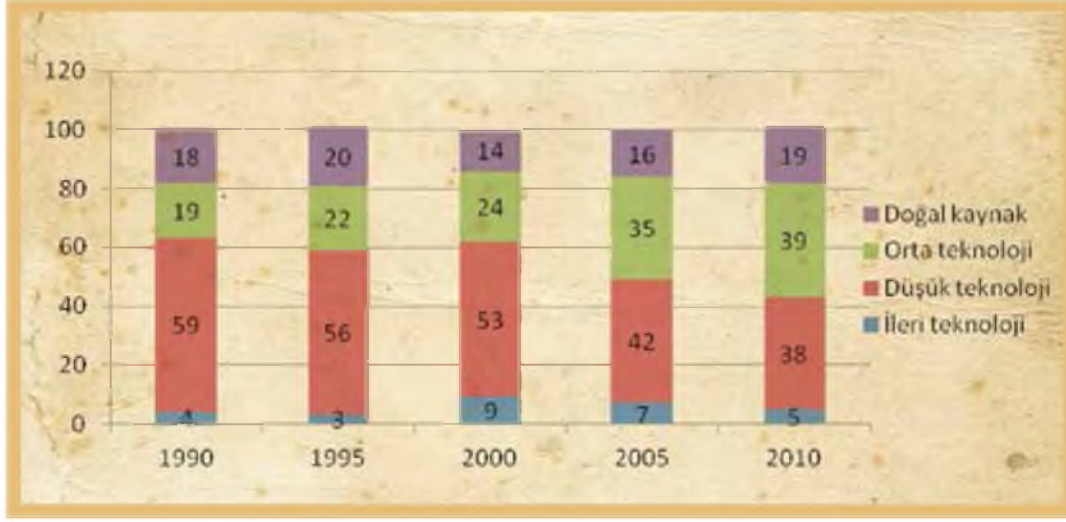
ka ifadeyle bulunduğu grupta sıkışıp kalan ve üst gruba çıkamayan ekonomilerde görülen belli başlı hastalıklar ise; imalat sanayisinde gelişmenin yavaş olması ve sanayide çeşitlenmenin olmamasıdır. Diğer bir ifadeyle imalat sanayisinde gelişmenin yavaş yürümesi ve sanayide çeşitlenmenin olmaması ekonominin orta gelir tuzağına düşmesinin ana nedeni olarak algılanmalıdır (Eğilmez, 2012). Bu bağlamda Türkiye'nin ihracatının teknolojik dağılımını incelemeye fayda vardır.

Grafik 4'te görüleceği üzere Türkiye'nin ihracatında, 1990 yılında düşük teknolojlili ürün grubu yüzde 59 düzeyinde iken, yüksek teknolojlili ürün grubu yüzde 4 düzeyindedir. Grafikte göze çarpan nokta, 1990 - 2010 döneminde Türkiye'nin ihracatındaki ürün grubunun ağırlıklı olarak düşük teknolojlili ürünlerden oluşmasıdır. Ayrıca ihracatımızda orta teknolojlili ürün grubunda artış meydana gelirken, yüksek teknolojlili ürün grubumuzda küçük iniş-çıkışlar olmakla birlikte bu grupta ciddi yükselişler söz konusu değildir, hatta son yıllarda düşüş de gözlenmektedir. Öte yandan Türkiye'nin ihracatta, düşükten orta teknolojlili bir üretim yapısına geçme sürecinde olduğu gözlenmektedir. Öte yandan, ileri teknolojinin toplam ihracat içindeki payı oldukça sınırlıdır (Ayrıca imalat sanayisinin toplam banka kredileri içindeki payı da imalat sanayisinden çıkışın hızlandığını göstermektedir. Eylül 2006'da imalat sanayisi, toplam nakdi kredi-

lerin yüzde 38,71'ini alırken, bu oran Aralık 2012 itibarıyla yüzde 19,2'ye düşmüştür). Bu gelişmeler, yüksek teknolojlili sektörlerin imalat sanayisi ihracatı içindeki payını da etkilemiş; 2006 yılında yüzde 5,6 olan oranın 2012 yılında yüzde 3,7'ye gerilemesiyle sonuçlanmıştır (Finansal Piyasalar Raporu, 2012).

Grafik 4: Türkiye İhracatının Teknolojik Dağılımı

Kaynak: TEPAV, 2012: s. 11

Türkiye’de teknoloji alanında yapılan yatırım yetersizlikleri, tarım ve sanayide verimsiz ve düşük kalite ürünlerin üretim sürecinin gelişmesine neden olmaktadır. Bu durum, ülke tarım ve sanayisini olumsuz yönde etkilemektedir. İmalat sanayisinden çıkan düşük teknoloji mallar yurt dışı piyasada yer edinememekte ve ihracatı görece olarak düşmektedir. Ar-Ge faaliyetlerindeki yetersizliklerin yanında, yabancı sermayenin ülkeye kontrolsüz girişi, ulusal paranın aşırı değerlenmesine yol açmakta bu da görece olarak ithal mallarını ucuzlatmakta ve böylece tüketiciler ithal mallarına yönelip, yerli üretici de üretim sürecinden çekilmektedir. Dolayısıyla kısa vadeli sermaye akımlarının ülkemize yönelik olarak hızlanmış olması da ülkemizdeki sanayisizleşmenin en önemli belirleyicileri arasındadır.

Ayrıca bu süreç ihracat sektörlerimizde de dışa bağımlılık sürecini beslemiştir. Zira daha önce ihracat endüstrilerimizin çeşitli girdilerini yerli üreticiler sağlarken, aşırı değerli ulusal para ithal ürünleri gö-

reli olarak ucuzlattığı için bir yandan bu alanlardaki yerli üreticiler üretimden çekilmiş, öte yandan bu ihracat endüstrileri bu alanlardaki girdilerini ithalat yoluyla temine yöneltmiştir.

Türkiye'nin orta gelir tuzağına düşmemesi için mutlaka kısa vadeli büyüme oranlarını yakalaması, orta ve uzun vadede ise büyümeyi sürdürmesi gerekmektedir. Türkiye ekonomisinin büyümesi için doğru mimariye ihtiyaç vardır. Doğru büyüme stratejileri ülkenin ekonomik yapısına göre farklılık göstermektedir. Aynı büyüme seviyesinde olan iki ülkeden biri sanayi, diğeri ise hizmetler sektörü ile büyüme göstermiş olabilir. Bu nedenle Türkiye'nin diğer ülke örneklerini de baz alarak büyüme stratejisini belirlemesi önemlidir (MÜSİAD, 2012).

Türkiye'nin büyüme sorunundaki en önemli etken cari açktır. Türkiye'nin ithalata bağımlı durumda olması, cari açıkta sürekli olarak artışına neden olmaktadır. Verimliliği yüksek sektörlerin yalnız başına Türkiye'nin büyük iş gücünü absorbe etmesi zordur. Hizmetler sektörü, imalat sanayisinin küçülmesi pahasına istihdam daha büyük pay almayı sürdürürse de zaman içerisinde verimliliği yüksek segmentlerde doygunlaşma noktasına gelecek ve istihdam artışı verimliliği görece düşük hizmet sektöründe yoğunlaşacaktır (Şahbaz, 2011). Türkiye'nin büyüme seyrini sürdürebilmesi

için mutlaka üretim yapısını güçlendirmesi ve bu bağlamda sanayileşmeyi sağlaması gerekmektedir. Türkiye dışa bağımlı olduğu için sadece hizmet sektörü ile büyümesi mümkün değildir, bu da zaten sürdürülebilir bir politika değildir. Bu nedenle üretim kapasitesini arttırması, imalat sanayisinde dışa bağımlılığını azaltması ve ihracat oranlarını yükseltmesi Türkiye'nin kısır döngüden çıkması için ön koşuldur. Türkiye'nin orta gelir tuzağından

"Türkiye'nin büyüme seyrini sürdürebilmesi için mutlaka üretim yapısını güçlendirmesi ve bu bağlamda sanayileşmeyi sağlaması gerekmektedir. Türkiye dışa bağımlı olduğu için sadece hizmet sektörü ile büyümesi mümkün değildir, bu da zaten sürdürülebilir bir politika değildir. Bu nedenle üretim kapasitesini arttırması, imalat sanayisinde dışa bağımlılığını azaltması ve ihracat oranlarını yükseltmesi Türkiye'nin kısır döngüden çıkması için ön koşuldur."

kurtulabilmesi ve gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşabilmesi, sanayileşmesi ile doğru orantılıdır.

Gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşmayı hedefleyen Türkiye, günümüzde ne yazık ki verilere baktığımızda orta gelir tuzağı işaretini vermektedir. Türkiye orta gelir tuzağından kurtulmak ve kişi başına düşen milli geliri arttırmak için hizmetler sektörü ağırlıklı büyüme yerine sanayi sektörüne ağırlık vermeli ve mutlaka teknoloji üretim süreçlerini beslemelidir.

IV. SONUÇ

Ekonomik gelişme, bilinen anlamıyla sanayinin gelişmesiyle özdeş tutulmaktadır. Bilindiği üzere, iktisat literatüründe ekonomik gelişme süreçleri irdelenirken değişim ve gelişme modellerinin bulunduğu ortak nokta, sanayinin gelişmesi ile ilişki-

lendirilir. İktisadi gelişmenin doğasında tarımdan sanayiye ve sanayiden hizmet sektörüne doğru kaymanın olması beklenen bir gelişmedir. Fisher-Clark tezinde de bahsedildiği üzere ekonomiler kişi başına düşen geliri yükseltmek için sektörler arası geçiş yapmaktadırlar. Günümüz gelişmekte olan ekonomilerinde bu durum doğal seyriyle işlemediği için ekonomilerin sanayisizleşme yoluna girdikleri gözlenmektedir. Geçmişteki ve güncel bulgular göstermektedir ki, tarımsal istihdamdaki azalışa her zaman ikincil sektördeki bir büyüme eşlik etmeyebilir. Bu azalış bazen hizmet sektöründe doğrudan bir büyüme ile sonuçlanabilmektedir. Bunun anlamı ise sanayi sektörünün yeterli büyüklüğe ulaşmadan hizmet sektörünün ön plana çıkmasıdır. Yani bir başka deyişle sanayisizleşmenin gerçekleşmesi olgusunun açığa çıkmasıdır.

Sanayisizleşme olarak adlandırılan bu süreç Türkiye açısından da ciddi bir tehdit olarak görülmektedir. 1980 yılından itibaren başlayan dış ticaret liberalizasyonu çalışmalarında Gümrük Birliği üyeliği de sanayi sektörü açısından kırılma noktasına işaret etmektedir. Ayrıca ihracata yönelik sanayileşme stratejisini benimseyen Türkiye'nin, ticari serbestleşme sürecini iyi yönetemediği ve bu durumun arzulan düzeyde sanayileşme amacına hizmet edemediği söylenebilir. Bu dönem bir bütün olarak ele alındığında hizmet sektörünün hem milli hasılda hem de istihdamda büyük paylara sahip olduğu gözlenecektir. Hizmet sektörü diğer sektörler nazaran fazla istihdam sağlamasına rağmen Türkiye genelinde işsiz sayısı 2013'te bir önceki yıla göre 229 bin kişi artarak 2 milyon 747 bin kişi olmuştur ve işsizlik oranı ise yüzde 9,7'ye ulaşmıştır. Bu durumun arkasında, düşen iç talep ve ihracat ya-

“Türkiye orta gelir tuzağından kurtulmak ve kişi başına düşen milli geliri arttırmak için hizmetler sektörü ağırlıklı büyüme yerine sanayi sektörüne ağırlık vermeli ve mutlaka teknoloji üretim süreçlerini beslemelidir.”

pılan pazarların sıkıntıda olmasından dolayı azalan üretim neden olarak görülmektedir. Bu gelişmede yukarıda vurguladığımız üzere imalat sanayisinde istihdam yaratmayan büyümenin katkısının büyük olduğu düşünülmektedir.

Türkiye'nin sektörel yapısına bakıldığında sanayisizleşme tuzağına doğru hızla yol katettiği görülmektedir. GSYH içerisinde sanayi sektör payının artmaması ve söz konusu payda azalmalar yaşanması, sanayimizin ileri teknoloji bir üretim yapısına sahip olmamasından kaynaklanmakla birlikte düşük teknoloji üretim yapısı Türkiye'nin orta gelir tuzağına yakalanmış ülkeler arasında değerlendirilmesine neden olmuştur. Türk sanayisi düşük ve orta teknoloji bir üretimle orta gelir tuzağına yakalanmış izlenimi vermektedir. Diğer taraftan imalat sanayisinin ekonomi içindeki payı azalırken, orta gelir tuzağı sarmalından çıkmak güçleşmektedir. Bu bağlamda Türkiye ekonomisi için sanayileşme sürecinin devam ettirilmesine yönelik şu önlemler önerilebilir:

- Türkiye'de imalat sanayisinin istihdam yaratmayan bir şekilde gelişimine neden olan sürecin yönü değiştirilmelidir.
- Ticaret liberalizasyonları altında izlenen makroekonomik politikaların sonucunda sanayinin istihdam ve hasıladaki payının azalışına engel olabilmek için ihracatın ithalata olan bağımlılığının azaltılması gerekmektedir. Burada da kur politikaları büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla Türkiye'nin hızla kısa vadeli

finansman tercihinden uzaklaşması gerekmektedir.

- Düşük teknolojilerle ve düşük emek maliyetleriyle ucuza ürettiğini ihraç ederek var olmaya çalışan sanayi yerine yüksek teknoloji üretim yapısına sahip sanayi sektörü olmalıdır. Bu durumda teşvik müessesinden yararlanılarak sanayi sektörüne vergi avantajları sağlanmak gibi pek çok önlem birlikte uygulanabilir.
- Sanayi sektöründe yüksek teknoloji üretim yapısına sahip olunmasını sağlayan eğitime önemli yatırımlar yapılmalıdır. Ayrıca temel bilimlerden uzaklaşan ekonomilerin bir süre sonra ileri teknoloji ithal eden ülke haline gelmeleri göz önünde bulundurulursa ülkemizde temel bilimlerin (fizik, kimya, matematik) gelişimi desteklenmelidir.
- İleri teknoloji ürünlerinde uzmanlaşmayı sağlayan Ar-Ge harcamalarına önem verilmelidir.
- Sanayinin fiyat rekabeti dışında küresel rekabet gücünü arttırmaya yönelik önlemler alınmalıdır.

Sonuç olarak; gelişmekte olan ülkelerin gelişmişlik düzeyine ulaşabilmeleri ancak sanayileşme odaklı büyüme sürecinde, doğal gelişme seyrinin ve dönüşümün gerektirdiği kadarıyla hizmetler sektörünü bir arada yürütebilmeleri ile mümkün olacaktır. Tekrar vurgulamalıyız ki; sanayisizleşme yolunda

ilerleyen ülkeler orta gelir tuzağına yakalanmakta ve bu engeli aşamamaktadırlar. Bunun nedeni ise, hizmetler sektörünün ekonomiye gerekli ivmeyi

kazandıramamasıdır. Orta gelir tuzağının aşılmasında itici güç olan sanayi sektörünün gelişmesi ülkeler için oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Aslan, Hanifi (1998), *Hizmet Ekonomisi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Bacak, Çağrı (2014), "Hollanda Hastalığının (Dutch Disease) Alternatif Yorumu, Sanayisizleşme ve Çıkış Yolları", *Anahtar Dergisi*, Sayı 12, s. 27-31.

BDDK (2012), *Finansal Piyasalar Raporu*.

Banga, Rashmi (2005), "Role Of Services In The Growth Process: A Survey, Indian Council For Research On International Economic Relations", New Delhi, No. 159.

Coutts, Ken ve Rowthorn, Robert (2004), "De-Industrialization and Balance Of Payments In Advanced Economies", United Nations Conference On Trade And Development, No.170, pp. 3- 4.

Diñcer, Gönül (2008), "*Hizmetler Sektörünün Gelişimi: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme*", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

DPT (2009), Kaynak: <http://www.dpt.gov.tr/Portal.aspx?PortalRef=3> (Erişim Tarihi: 20.12.2012).

Dünya Bankası Veri Tabanı, "*Ekonomik Göstergeler*", <http://databank.worldbank.org/ddp/home.do?Step=1&id=4>, (Erişim Tarihi: 15. 12. 2012)

Eğilmez, Mahfi, "Orta Gelir Tuzağı ve Türkiye", <http://www.mahfiegilmez.com/2012/12/orta-gelir-tuzağı-ve-turkiye.htm>, (Erişim Tarihi: 10. 12. 2012).

Fisher, Allan (1952), "A Note On Tertiary Production". *The Economic Journal*, Vol. 62, No. 248., pp. 820-834.

Kaynak, Muhteşem (2005), *Kalkınma İktisadi*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Kenneth Reinert ve Francois, Joseph F. (1996), "The Role of Services in the Structure of Production and Trade: Stylized Facts from a Cross-Country Analysis", *Asia- Pacific Economic Review*, Cilt 2, Sayı 1, s. 1-9.

MÜSİAD (2012), *Kalkınma Yolunda Yeni Eşik, Orta Gelir Tuzağı*, 2012 Türkiye Ekonomisi Raporu.

Mert, Funda (2013), "*Sanayisizleşme ve Gelişmekte Olan Ülkeler Açısından Durum Analizi*", Hitit Üni., SBE, Yayınlanmamış Master Tezi, Çorum.

Rowthorn, Robert ve Ramaswamy, Ramana (1997), "De-industrialization Causes and Implications", *International Monetary Fund Research Department Report*, pp. 14.

Sak, Güven (2012), *Çok Alametler Belirdi, Türkiye Sanayisizleşiyor*, İstanbul: TEPAV.

Şahbaz, Ussal, Sanayisizleşme: Türkiye Ekonomisindeki Son Tehlikeli Eğilim Mi? <http://www.tepav.org.tr/kose-yazisi-tepav/s/2516> (Erişim Tarihi: 30.03.2011)

Şahinkaya, Serdar (2011), "Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011-2014) Üzerine Gözlemler", *Memleket Siyaset Yönetim Dergisi*, S. 15, ss. 5-23.

Tonus, Özgür (2007), "Gümrük Birliği Sonrasında Türkiye'de Dış Açıklık ve Sanayileşme", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 17, ss. 193-214.

Yükselen, Zafer ve Türkan, Ercan (2008), *Türkiye'de Üretim ve Dış Ticaret Yapısında Dönüşüm: Küresel Yönelimler ve Yansımalar*, TÜSİAD- Koç Üniversitesi Araştırma Forumu Çalışma Raporu, İstanbul.

BÜYÜTÜCÜ

KÜRESEL KRİZ, AVRUPA'YA ETKİLERİ VE ÇÖZÜM YOLLARI ÜZERİNE GENEL DEĞERLENDİRME³

Bu makale, yazarın, "Küresel Krizin Avrupa'da Borç Çıkmasına Dönüşümü" adlı kitabının değerlendirmelerini içermektedir.

DOÇ. DR. BİNHAN ELİF YILMAZ

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü

Küreselleşme ile beraber ülkelerarası artan entegrasyon, 2007 yılında ABD’de konut sektöründe başlayan krizin dünya piyasalarına hızla yayılmasına yol açmış ve dünya ekonomilerinde önemli maliyetler meydana getirmiştir. Avrupa Birliği ise nihai hedefi olan siyasi birliğe doğru yoluna devam ederken, kendini, krizin yayılma alanının içerisinde bulmuştur.

Kriz küreselleşip Avrupa’ya sıçradığında krizin ilk göstergelerinden biri, büyüme oranlarındaki düşüştür. 2009 yılında Avrupa Birliği yüzde 4,5, euro alanı da yüzde 4,4 oranında küçülmüştür. 2010 yılında finansal piyasalardaki koşulların iyileşmesi ile beraber finansman olanaklarındaki gelişme sonucu, Avrupa Birliği genelinde büyüme oranları yeniden pozitif dönmüştür. Ancak bu kısa süreli ılımlılık yerini 2012 ve 2013 yıllarında küçülme rakamlarına bırakmıştır.

Birlik içerisinde küçülme yaşayarak ve makroekonomik göstergeleri bozularak dikkat çeken ülkeler, euro alanında yoğunlaşmıştır. Euroya geçtikten sonra borçlanma maliyetlerindeki düşüş nedeniyle olağan bir kamu geliri türü olarak borçlanmayı benimseyen özellikle PIIGS ülkeleri, bugün Avrupa borç krizinin baş aktörleridir. Söz konusu aktörler, Birliğin ve euronun iki güçlü temsilcisi olan Almanya ve Fransa ile birlikte, euro şemsiyesi altında ve uluslararası yatırımcıların güvenini elde ederek düşük maliyetle borç bulmuşlardır. Ancak patlak veren kriz gerek bütçe açıklarını gerekse borçlarının risk primini arttırıcı yönde etki yapmıştır.

2008 yılında Avrupa Birliği’nde ortalama brüt kamu borç stokunun milli gelire oranı yüzde 62,2, euro alanında da yüzde 70,2 olarak gerçekleşmiştir. Ancak kriz Avrupa’ya yayıldıktan sonra 2012’de ortalama brüt kamu borç stokunun milli gelire oranı Avrupa Birliği’nde yüzde 90’lara, euro alanında yüzde 93’e tırmanmıştır.

Günümüzde borç rasyolarına en önemli katkı, PIIGS ülkelerinden gelmektedir. Yunanistan, 2013 yılında yüzde 160’lık brüt kamu borç stoku/GSYH oranı ile ilk sıradadır. Projeksiyonlar, Yunanistan’ın brüt kamu borç stokunun 2014 yılında milli gelirin yüzde 175’ine kadar çıkacağı yönündedir. İtalya ve Portekiz de üç haneli kamu borç rasyolarına sahiptir. PIIGS ülkeleri arasında olmamakla beraber, farklı bir kategoride mutlaka Avrupa borç krizinin aktörleri arasına girmesi gereken ülkeler ise, Belçika ve Güney Kıbrıs’tır.

Öte yandan İngiltere, Fransa ve Almanya da brüt kamu borç stoku/milli gelir oranı açısından tehlikeli sulara yüzen Birliğin güçlü ekonomileridir. 2013 ve 2014 yıllarında pozitif büyüme beklentisi içerisinde olmalarına karşın, önümüzdeki yıllarda İngiltere ve Fransa’nın bütçe disiplini konusunda Almanya kadar başarılı olamayacağı beklenmektedir.

PIIGS ülkelerinin küresel kriz ile birlikte borç stoklarındaki artış, faiz giderlerini arttırıcı etki yapmıştır. 2009 yılında milli gelir içerisinde faiz giderlerinin payının yüzde 1 olduğu İrlanda’da söz konusu oran 2012’de yüzde 3,6’ya çıkarırken, Yunanistan’da 2007 yılında yüzde 4,8’den 2011’de yüzde 7,2’ye kadar tırmanmıştır. Portekiz’de de aynı yıllarda faiz giderlerinin milli gelir içerisindeki payı yüzde 3’den yüzde 4,4’e çıkmıştır. Faiz giderlerindeki artışın yarattığı mali disiplinsizlik, yeniden bütçe açıklarını besleyici bir süreci yaratmıştır.

Avrupa Birliği misyonuna göre, Birliğin zedelenmemesi için üye ülkeler her konuda birlikte hareket etmek yükümlülüğündedir. Özellikle güçlü ülkeler, krizdeki ülkeyi terk edemezler. Avrupa Birliği antlaşmalarında, Birliğin karar alma mekanizmasının belirsizliğine rağmen, borç krizine karşı alınan önlemlere Almanya ve Fransa öncülük et-

miştir. Rekabet gücü yüksek ve sağlam ekonomik yapıları bulunan bu ülkeler, alacakları kriz önlemleri ile güçsüz ülkeleri bir anlamda kurtarmakla yükümlü olmuşlardır.

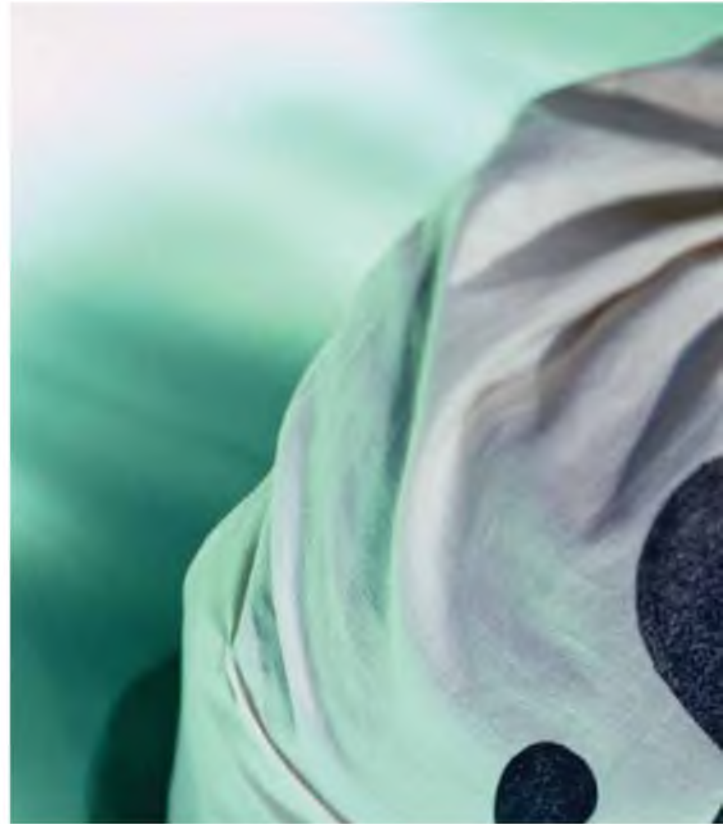
Almanya ve Fransa, sorunlu ülkelerin yaşadığı borç krizinin kaynağındaki mali disiplinsizlikleriyle mücadeleye yönelik programlara odaklanmışlardır. Bu programların uygulanmasındaki başarı ve ekonomilerin buna verdiği cevap, her ülkede farklı olmuştur. Çünkü Avrupa Birliği bünyesinde, güçlü ekonomik yapıya sahip merkez ülkelerin yanında, rekabet gücü düşük, mali disiplinden uzaklaşmış çevre ülkeler bulunmaktadır. Çevre ülkelerde mali riskler ortak olsa bile, kredi genişlemesi ya da varlık fiyatlarındaki olumsuz gelişmeler, ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Her ülkeye aynı reçetelerin yazılması, krize karşı alınan önlemler sonucunda, iki gruptaki ülkelerin gelişmiş farklarını daha da belirgin hale getirmiştir.

Ekonomilerin durgunluktan çıkmasını sağlayacak genişletici maliye politikaları, yeni kriz dinamikleri doğurmuştur. Vergilerin azaltılarak kamu harcamalarının artırıldığı ortamda bütçe açıklarıyla karşılaşmış, oluşan bütçe açıklarının da uygulanan program gereği yüksek seviyedeki borçlanma gelirleri ile kapatılması hedeflenmiştir. Kamu borcunun milli gelire oranı giderek yükselen ülkelere ise büyüme hızlarının düşmeye başlaması ya da hedef büyüme rakamlarına ulaşamaması, borçların çevrilebilirliğiyle ilgili beklentileri olumsuzlaştırmış bu da borçlanma maliyetlerini arttırmıştır.

Euro alanının çevre ekonomilerinin yaşadığı derin durgunluk, büyük borç stoku, rekabette geri kalmışlık sorunlarını hedef alan önlemlerden diğerleri, yapısal reform yoluyla rekabet gücünde artışın sağlanması ve mali kemer sıkma yoluyla borç hedeflemesidir.

Birliğin güçlü ekonomileri tarafından, çevre ülkelerin yapısal sorunlarının çözümü kavuşması halin-

de, krize yönelik önlemlerin başarı şansının yüksek olacağı öngörülmektedir. En önemli yapısal sorunlar rekabet gücü eksikliği, işsizlik, iş gücü verimliliğinde düşüş ve sosyal harcamalardaki yetersizliktir. Kriz sonrası yapısal reformlar ile sektörlerin rekabetçi yapıya kavuşması sağlandığında, işsizlik ve büyüme sorunları çözüme kavuşturulabilir. Finansal piyasaların iflasının yarattığı işsizler, diğer sektörlerin rekabetçi yapıya kavuşarak kendilerini geliştirmeleri ile iş bulabilirler. Ancak istihdam ve iş gücü verimliliğine yönelik yapısal sorunların çözümü, kısa vadede yeterli bir büyüme trendi yakalanmadan arttırılamaz. Borç geri ödemeleri nedeniyle maliye politikalarının sıkılaştırıldığı koşullarda, yüksek büyüme performansı yakalamak oldukça güçtür. Dolayısıyla Merkel'in uygulanmasını istediği "yapısal reform"lar ile krizden çıkış stratejisi, acil çözüm bekleyen piyasalar için kısa vadede çözüm olarak uygulanmamaktadır.

Krizden çıkış politikalarının özünde küresel büyüme ve sürdürülebilir sosyal kalkınmayı merkeze alan bir model yaratılması gerekmektedir. Bu bağlamda kriz başladığında para ve maliye politikası ile ekonomiye yüklenen maliyetin, ekonomi büyürken telafi edilebilmesi gerekmektedir. Ancak 2009 yılında Avrupa Birliği değil büyümek, giderek küçülmüştür. 2011 yılında ise büyüme bir yana resesyon riski belirince ekonomiye güven zayıflayarak panik havası oluşmuştur. Oysaki büyüme, borçların gelire oranının yükselmesini engelleyip, borç ödeme için kapasite oluşturmalı ve yeni borç gereksinimini ortadan kaldırmalıydı.

Almanya'nın borç krizindeki ülkelere katı kemer sıkma politikaları uygulanması yönündeki baskısı ve ortak tahvil ihracı gerek çevre gerekse merkez ülkelerde durgunluk sinyallerinin görülmesine neden olarak, birbirleriyle olan ticaret ve yatırımlarını olumsuz etkilemiştir. Çünkü ortak para politikası-

na dahil ülkelerden bir kısmının yaşadığı sorunlar, euro kullanan diğer ülkelere daha çabuk yayılmıştır. Bunun yanında euro kullanan ülkeler vergi politikası, rekabet politikası ya da iş gücü piyasasının düzenlenmesi gibi maliye politikasına ilişkin pek çok konuda, ulus devlet düzeyinde yetkilerini kullanmaya devam etmişlerdir. Ulus devletlerin maliye politikaları üzerinde egemenliklerinin varlığı, tek para politikası yanında çoklu maliye politikası uygulamasını beraberinde getirmiştir. Bu iki politika arasındaki olası uyumsuzlukların etkilerine yönelik olarak ve maliye politikası alanında devletler arasında eşgüdümü sağlayacak, İstikrar ve Büyüme Paktı hayata geçirilmiştir.

1 Kasım 1993 tarihinde kabul edilen Maastricht Antlaşması ile üye ülkeler arasında tek paranın kullanımının sağlanmasıyla, Ekonomik ve Parasal Birlik oluşturma amacı hedeflenmiş, üye ülkelerin euro alanına dahil olmak için yerine getirmek zorunda oldukları bütçe açığı, kamu borç stoku, enflasyon ve faiz oranına ilişkin referans değerleri içeren uyum kriterleri belirlenmiştir. Söz konusu uyumun izlenmesine yönelik olarak da 1997 yılında İstikrar ve Büyüme Paktı kabul edilmiştir.

17 üyesi olan euro alanında sadece dört ülke; Estonya, İsveç, Finlandiya ve Lüksemburg, sürekli olarak bütçe açığına ilişkin Maastricht kriterlerini sağlamışlardır. Bunun yanında küresel kriz, İrlanda'da bütçe açıklarının en dramatik seviyelerine şahit olmamıza neden olmuştur. İrlanda'nın 2010 yılı bütçe açığı milli gelir rasyosu yüzde 31 civarındadır.

Birliğin güçlülerinden Fransa ve İngiltere, son on yılda sadece 2006 ve 2007 yıllarında bütçe açığına ilişkin Maastricht kriterlerini sağlayabilmiştir. Almanya ise 2006, 2007 ve 2008 yıllarında bu kriteri sağlamış olup, son yıllarda bütçe denkliliğine yaklaşmıştır. Euro alanında bulunmayan İngiltere,

kriz Avrupa Birliği'ne yayılana dek kamu borç stoğu milli gelir rasyosu açısından Maastricht kriterini sağlamış ancak arka arkaya üç yıl bütçe disiplininin uzaklaşarak milli gelirinin yüzde 8-11 aralığında bütçe açıkları yaşamıştır.

Avrupa borç krizi, EPB'nin sınındığı bir ortam yaratmış olup, EPB ve Birliğe dahil ülkeler, EPB'nin tasarımıyla yapılan eksiklikler nedeniyle bu sınırı geçememiştir.

Avrupa Birliği ülkelerinde yaşanan borç krizi ve bütçe disiplinsizliği, birden bire ortaya çıkmamıştır. 2003 yılında Fransa ve Almanya'nın bütçe açığı kriterini ihlali karşısında yaptırımların uygulanmaması sonrasında yaşananlar, üye ülkeler üzerinde bütçe disipliniyi uygulamayı olanaksız hale getirmiştir. EPB'ye dahil olan ülkelerin bir kısmının gerekli kriterleri sağlamamasının yanında, kötü niyetli uygulamalar da görülmüştür. Yunanistan, mali gerçeklerini 2000-2008 yılları arasında gizlemiş, bütçe ve borç rakamlarını olduğundan farklı göstermiştir. Bilgi akışındaki bilinçli hataların yalnızca Yunanistan'dan kaynaklanmayıp, Avrupa Birliği'nin bütçe izleme sisteminin de payının olduğu bilinmektedir.

Daha şeffaf ve sözü dinlenir bir Pakt, euronun istikrarında önemli bir paya sahip olacaktır. Henüz ulusal bütçelerin Pakt tarafından objektif değerlendirmesi gerçekleşmemektedir. Ancak en kısa sürede ulusal bütçe planları ve mali hesaplar hem ulusal hem de siyasi olmayan uzmanlar tarafından yıllık olarak denetlenmeli ve öneriler değerlendirmeye alınmalıdır. Kuşkusuz bu durumun iyi niyetli ülkeler açısından, "egemenliğe saldırı" anlamı taşıyabilmesi mümkün iken, kötü niyetli ülkeler ile aynı Birlik içerisinde bulunmanın sonuçlarına katlanmak gerekecektir. Öte yandan hukuk, iktisat alanında uzman, birlik ülkelerinin bazılarının eski maliye bakanlarından oluşacak bir

"Mali İstikrar Kurulu" da izleme ve yaptırım açısından değerlendirilebilir. Kurul, ülkelerin mali gelişmelerini izleyecek, bütçe açıklarının gerekçelerini araştırarak, önerilerde bulunacak ve gerektiğinde yorumları kamuya paylaşacaktır.

Pakt, rekabetçilik ve inovasyon konusunda eksiklikleri olan Avrupa Birliği üyesi ülkeler tarafından da eleştiriler almıştır. Bu gelişmeler sonucunda, EPB'ye dahil olan ülkeler arasında merkez ve çevre ülkeler ayrımı keskinleşmiş; sürekli olarak cari fazla veren merkez ülkeler, rekabette geri kalmış ve yapısal cari açıklar veren çevre ülkeleri finanse ederken, örneğin Birliğin en güçlü ekonomisi Almanya da dış ticaret fazlalarına sahip olup Euro'nun avantajlarından faydalanırken, aynı olanak zayıf ekonomili bir çevre ekonomisi için geçer-

li olamamış ve ülkenin rekabette geri kalmasına neden olmuştur. EPB içinde kalmak, bağımsız para politikası oluşturarak krizle mücadele yöntemlerinin de önünü tıkamıştır. Dolayısıyla çevre ülkelerin dış borçlanmadan başka çareleri kalmamıştır.

Avrupa'nın krizden çıkabilmesi bağlamında borçların sürdürülebilir hale gelmesi için enflasyonun borç stoklarını eritici rolünden, istikrarı bozucu etkileri göz önüne alınmaksızın, yararlanmak mümkündür. Ancak bu olasılık, Birliğin hedeflerinden uzaklaşılacak, hatta dağılmasına sebep olacak bir yöntemle borç krizindeki ülkelerin yerel paralarını kullanmaları halinde gerçekleşebilir. Bu durumun Avrupa Birliği mimarisinde farklılaşma yaratabileceği de unutulmamalıdır.

Her kriz ortamında olduğu gibi, Avrupa borç krizi de bir güvensizlik ortamı yaratmıştır. Krizle mücadelede güven sağlayıcı kurumsal yapılara ve adımlara ihtiyaç vardır. Finansal sisteme olan güvenin tekrar artırılması için FED, Avrupa'da merkez bankaları ve hükümetler tarafından çok sayıda önlem alınmıştır. Almanya, krizle mücadele aygıtı olarak Avrupa Merkez Bankası'nın "nihai kredi merci" olarak kullanımı kararını gecikme ile vermiş ve güvenin tesisinde bu gecikme, krizin derinleşmesine neden olmuştur. Bir başka nihai kredi merci rolünü üstlenecek bir mekanizmanın ya da kurumsal yapının oluşturulması bağlamında "Avrupa Para Fonu" önerisi gündemdedir. Çünkü krizle mücadelede güven oluşturacak kurumsal mekanizmalardan Avrupa Finansal İstikrar Mekanizması ve Fonu, şu ana kadar istenilen başarıyı sağlayamamıştır.

Yunanistan başta olmak üzere belirli euro alanı ülkelerine özgü ekonomik sorunlar şeklinde başlayan sürecin olumsuzlukları, tam anlamıyla gidilememiştir. Krizi önleyememek sadece euro alanı ülkelerini değil, tüm Avrupa Birliği'ni de kendileri ile beraber aşağı doğru çekmektedir. Gerek EPB gerekse siyasi birliğin zedelenecek Birliğin mimari yapısının değişmesi telaffuz edilir olmuştur. Krizle başa çıkabilmek için Avrupa Birliği'nde özellikle ekonomik ve parasal politikada bazı ülkelerin öncülük oynayacağı, diğerlerinin de onları izleyeceği "iki vitesli" Avrupa yönünde bir gidiş olduğu, herkes tarafından kabul edilmeye başlanmıştır. Oysa mali disiplinin sağlanarak borç krizinden çıkılması, ekonomik bir gereklilik olmanın ötesinde, Birliğin entegrasyonunun geleceği bakımından, özellikle Almanya ve Fransa için vazgeçilmez önemdedir.

“Ulusal ve Uluslararası Rekabette KOBİ’ler” semineri

Ankara Sanayi Odası ve Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı (TOSYÖV) iş birliği ile düzenlenen “Ulusal ve Uluslararası Rekabette KOBİ’ler” konulu seminer Ankara’da gerçekleştirildi.

Rixos Otel’de 15 Mayıs tarihinde düzenlenen seminere Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, Kalkınma Bakan Yardımcısı Mehmet Ceylan, Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç, TOSYÖV Başkanı Rahmi Aktepe, OSTİM OSB Başkanı Orhan Aydın ve çok sayıda sanayici katıldı.

Rahmi AKTEPE
TOSYÖV YÖNETİM KURULU BAŞKANI

TOSYÖV Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe yaptığı konuşmada, TOSYÖV olarak sorgulayıcı, aynı zamanda tamamlayıcı olarak üstlendikleri öncülük rolünü yerine getirmenin en büyük amaçlarını olduğunu söyledi.

Son yıllarda Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik gelişmesi gündeme alındığında ilk akla gelenin KOBİ'ler olduğunu vurgulayan Aktepe, KOBİ'lerin daralan iş gücü piyasası içerisinde, istihdam ve katma değer yaratma açısından özel bir yeri olduğunu, girişimciliğin kurumsal bir nitelik kazanmasının KOBİ'lerin çatısı altında gerçekleşmesi için KOBİ'lerin ekonomiyi yönetenlerin gözünde bir değer kazandığını ifade etti.

KOBİ'lerin özellikle yenilikçi yaklaşımlarla, inovasyon ve Ar-Ge'yle katma değer yaratan ürün geliştirme çabası içerisinde olduğunu belirten Aktepe şunları kaydetti:

"Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve ülkemizin 2023 hedefleri, işletmelerimizin küresel rekabette varmak istedikleri yer açısından onları tetikliyor. Bugün KOBİ'lerin önündeki en önemli açılım, dış pazarlardır. Ekonomide her güzel gelişmenin karşısında moralimizi bozan şey, dış ticaret dengesizliğinden kaynaklanan cari açık konusudur. Bu sorunun aşılması için ülke olarak ihracatımızın artması gerekiyor. Bunu başarmanın yolu ise dış pazarların dikkatini çekecek yüksek katma değer yaratan ürün ve hizmetlerimizi pazarlamaktan geçiyor.

Türkiye artık kararını vermek ve uygulamak zorundadır. Türkiye "daha ucuz", "maliyeti daha düşük" söylemiyle pazarlanan ürünlerin alıcısı mı olacaktır;

yoksa araştıran, geliştiren ve üreten mi? Biz ikincisi olmak istiyoruz."

Son yıllarda atılan adımlar bu isteğe ciddi katkılar sağlamıştır. Sürdürülebilir kalkınmanın bir unsuru olarak girişimciliğin teşvik edilmesi ile Ar-Ge ve inovasyona dayalı katma değer yaratan ürün ve hizmetlerin ortaya çıkarılması için sağlanan destekler ve teşvikler uygulamaya konulmuştur. Mali af, yeni Türk Ticaret Kanunu, yeni teşvik sistemi, ihracata yönelik yeni olanaklar yaratılması ve özellikle KOSGEB'in projeye dayalı yeni destekleri, girişimcilere önemli olanaklar sağlıyor.

Ayrıca bankacılık sistemi içerisinde KOBİ'lere ayrılan kredi paylarında yaşanan ciddi artışlar, Kredi Garanti Fonu gibi özel kuruluşların finansmana erişimini kolaylaştırıcı çözümleri ve bu süreçlerin KOBİ'ler tarafından geçmişe oranla daha bilinçli algılanması da dikkat çekici gelişmeler olarak görülebilir.

Gelgelelim, KOBİ'lerin hem özel kuruluşların hem de kamunun yarattığı olanakları izlemesi pek de kolay olmuyor! Bu yeniliklerin her birinin KOBİ'ler tarafından takibi bazen başlı başına bir iş, bir zorluk teşkil ediyor. Bunları izlemek, destek sağlayan kuruluşlar tarafında da koordinasyonu zorunlu kılıyor."

Tam bu noktada TOSYÖV'ün bu alandaki açıkları ve sorunları belirlemekle kalmayıp aynı zamanda çözüm önerileri için bu türden platformlar oluşturarak destek sağladığını dile getiren Rahmi Aktepe, TOSYÖV'ün 1989'dan bu yana KOBİ'ler ve girişimcilik alanlarında yaptığı çalışmalarla, ülkemizin toplumsal ve ekonomik gelişmesine katkıda bulunan önemli bir sivil toplum kuruluşu olduğunu kaydetti.

Aktepe, 2023 hedeflerine ulaşmak için mevcut hızımızın ötesine geçmek zorunda olduğunu belirterek "Hedef koymak ulaşmak anlamına gelmiyor. Hedeflere ulaşma konusunda daha sistematik, kararlı, koordineli ve iş birliğine açık olmamız gerekiyor. Türkiye, üzerinde bulunduğu eşik noktasını sizlerin katkılarıyla aşacaktır. Türkiye yenilgi duygusunu zafer duygusuna, başarısızlığa yazgılı olma duygusunu başarıma isteğine dönüştürmek zorundadır." diye konuştu.

Nurettin ÖZDEBİR

hem de şaşırtan, ülkemizdeki KOBİ'lerin TÜİK verilerine göre yüzde 51'i Ar-Ge ve inovasyon yapıyor-muş. Bu, çok güzel bir şey." dedi.

Verimliliğin en çok işletmelerin kurumsallaşma-sı sürecinde kazanıldığını belirten Özdebir, bunun KOBİ'ler açısından önemli bir faktör olduğunu ifade etti. Özdebir şunları kaydetti:

"KOBİ'lerin uyumundan bahsederken, yani gerek piyasadaki trendlerin değişmesinden gerekse rakiplerin davranışlarından ve elindeki imkânları kullanarak daha başka ne işler yapabilirim diye ciddi bir esnekliği vardı ki, bu da özellikle ülkemizde yaşanan krizlerde, dar boğazlarda işletmelerin devamlılığını sağlayan ve buna uyum sağlayan önemli bir kabili-yetti. Ama bu avantajımızı dezavantaja çevirmemek için KOBİ'lerimiz artık dünyayı takip etmek mecbu-riyetinde. Dünyadaki trendler, ürünlerdeki trendler, yönetimdeki trendler, başkaları ne yapıyor, global pazarlardaki eğilimler nelerdir; KOBİ'lerimizin bunlara dikkat etmesi gerekiyor. Çünkü bu dünyada yalnız yaşamıyoruz. Rekabet sadece şehrimizde, memleke-timizde değil, dünyayla rekabet şekline geldi. Onun için verimliliğimiz ve ürünlerdeki teknolojinin gidişi konusundaki trendleri de işletmelerimizi çok iyi ta-kip etmesi lazım."

Özdebir, Türkiye'nin tüm bunları üretebilmesi için beşeri sermayenin de donanımlı yetiştirilmesi ge-rektiğine işaret ederek, konu ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı'nın güzel çalışmalar yaptığını belirtti. İşlet-melerin gelişmesi gibi insanların da eğitimin de kalite-sinin artırılmasının bir evrim süreci olduğunu dile getiren Özdebir, "Gerek işletme gerekse ebeveyn olarak insana ne kadar yatırım yaparsak ülkemizi kalkındırabiliriz, firmalarımızı geliştirebiliriz, bürokrasi-mizi güncel halde tutabiliriz. Ve insana ne kadar değer veriyorsak o kadar var oluruz." diye konuştu.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir seminerin açılışında yaptığı konuşmada, maden faciasında hayatını kay-bedenlere Allah'tan rahmet ve yakınlarına başsağlığı diledi. Özdebir, gelişmiş pek çok ülkede de benzer olaylar yaşanmasına karşın ilgili kurum ve kuruluş-ların gerçek ve doğru bilgi verebildiklerini söyledi. Mevzuat açısından Türkiye'nin gelişmiş ülkelerle arasında fazla farkı olmadığını dile getiren Özdebir, "Ancak bir milli hastalığımız var. Birçok şeyi yapıyor-muş gibi yapıyoruz. Firmalar, iş sağlığı ve güvenliği uzmanları istihdam ediyorlar. Ama çoğu zaman ya o insanlar iyi yetişmiş değil veya ihmaller, bir müddet sonra alışkanlık haline geliyor. Bunların sonucunda da başımıza böyle felaketler gelebiliyor." ifadesini kullandı.

Ulusal ve uluslararası rekabette KOBİ'lerin önemine değinen Özdebir, bugün dünya devi olan firmaların vaktiyle küçük bir KOBİ olarak iş hayatına başladık-larını belirtti. Türkiye'de kriz dönemlerinde bile açılan şirket sayılarının kapananlardan fazla olduğunu kay-deden Özdebir, "Açılanların ömürleri ne kadar uzun bunları tartışmalıyız. Firmalar büyüdükçe üzerine daha fazla yük gelmemesi lazım. İşletmelerimizin ortalama ömrü 10 yıl. Firmayı KOBİ'likten kurtara-bilmemiz için bu ömrü uzatmamız gerekiyor." diye konuştu.

Toplumun dinamikliğini ve girişimcilik potansiyelini gösteren önemli bir unsuru olan KOBİ'lerin TÜİK ve-rilerine göre Türkiye'nin Ar-Ge harcamalarının yüzde 15'ini yaptığını ancak bu oranın artırılması gerekti-ğini söyleyen Özdebir, "Ama beni asıl hem sevindiren

Cevdet YILMAZ
KALKINMA BAKANI

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz da küresel krizin etkilerini hâlâ yaşadığımız bu dönemde ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet kavramının daha fazla ön plana çıktığını, bilgi ve teknolojinin ise günümüzde en temel rekabet unsuru olduğunu söyledi.

Son dönemlerde gelişmekte olan ülkelerin de bu alanlara giderek daha fazla yoğunlaştığını ifade eden Yılmaz, yükselen bir ekonomi olarak Türkiye'nin bu konuları çok daha yoğun bir şekilde tartışması gerektiğini belirterek, girişimciliğin geliştirilmesinin, araştırma kapasitesinin, Ar-Ge ve yenilik bilincinin ve üniversite-sanayi iş birliğinin artırılmasının ülkemizin öncelikli kalkınma hedefleri arasında yer aldığını ifade etti.

KOBİ'lerin gelişen piyasa koşullarına hızlı uyum yeteneği, esnek üretim yapısı, bölgeler arasında dengeli büyümeye katkıları, işsizliğin azaltılması ve yeni iş alanlarının açılması gibi olumlu özelliklere sahip bulunduğunu belirten Yılmaz, bugün dünyada girişimcilik, Ar-Ge ve yenilik alanında başarılı olan ülkelerin ekonomik istikrar sağladıklarını ve krizlerden daha az etkilendiklerini vurguladı.

2013-2014 Dünya Rekabetçilik Raporu'ndan örnekler veren Yılmaz, insan kaynağının geliştirilmesi ve iş gücü piyasalarının etkinliğinin artırılmasının önemi vurgu yaparak, bunun için temel eğitim, yüksek öğretim ve sağlık gibi sektörlerde yaşanan gelişmelere işaret etti.

Her şeyin olduğu gibi rekabetçiliğin odağında da insan olduğunu dile getiren Yılmaz, bu anlamda uzun zamandır ülke gündeminde bulunan "Yeni İstihdam Stratejisi"nin Yüksek Planlama Kurulu kararıyla onaylandığını ifade etti.

Her alanda faaliyet gösteren KOBİ'lerin imalat sanayisi için de önemli olduğunu söyleyen Yılmaz,

Bakanlık olarak 10. Kalkınma Planı'nda bunun altını güçlü bir şekilde çizmeye çalıştıklarını belirterek "İmalat sanayisinde büyük ölçekli firmalar ile küçük ölçekli firmalar arasında ciddi bir verimlilik farkı görüyoruz. Bunun üzerinde çok ciddi durmamız, KOBİ'lerin verimliliğini daha yüksek seviyeye çıkarmak zorundayız." dedi.

Yılmaz, Hükümetin girişimcilere ve KOBİ'lere yönelik önemli hizmet ve destekler sağladığını belirterek, bu desteklerin nitelik ve niceliğinde önemli artışlar sağlandığını ancak rekabet gücünün kazanılması için ortaklaşa hareket edilmesi gerektiğini kaydetti.

Türkiye'de küçük ölçekli şirketlerin orta ölçekli seviyeye gelmeleri konusunda çok sıkıntı yaşanmadığını anlatan Yılmaz, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Asıl problem orta ölçekten büyük ölçeğe geçişte yaşanıyor. Dünya ile karşılaştırıldığında ortadan büyüğe geçişte arzu ettiğimiz noktada değiliz. Bunu, önümüzdeki süreçte çok daha detaylı analiz etmemiz gerekiyor. İş dünyamızın da bu konuda daha fazla analiz yapmasında büyük yarar görüyorum. Türkiye orta gelirden yüksek gelire geçecekse şirketlerinin de orta işletme düzeyinden büyük işletme düzeyine daha hızlı geçmeleri gerekiyor."

Konuşmasında Soma'daki maden ocağında yaşanan faciaya da yer veren Yılmaz, kazada hayatını kaybeden işçilere Allah'tan rahmet, yakınlarına da başsağlığı ve sabır diledi.

İş kazalarının ekonominin bir gerçeği olmasına karşın bu kazaların en aza indirilmesinin önemli olduğunu vurgulayan Yılmaz, "Son yıllarda mevzuat konusunda çok önemli adımlar attık ama bunların hayata geçirilmesi sürecinde daha fazla çabaya ihtiyaç olduğunu da görüyoruz." dedi.

Çalışan güvenliğinin birinci öncelik olmasının önemi işaret eden Yılmaz, iş sağlığı ve güvenliğine yaptığımız masrafların sadece bir maliyet unsuru olarak görülmemesi gerektiğinin de altını çizdi.

1. Oturum

Açılış konuşmalarından sonra Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç'in moderatörlüğünde **"Rekabetçi Sanayileşme Modelleri"** konulu panel gerçekleştirildi. Panelde Durukan Şekerleme Eş Başkanı Nedim Durukan, THK Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı Doç. Dr. Emin Akçaoğlu, OSTİM OSB Başkanı Orhan Aydın, Teknokentler Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Fatih İlkus birer sunum gerçekleştirdiler.

1. Oturum

Nedim DURUKAN

Durukan Şekerleme Eşbaşkanı

1976 yılında Ankara'da gıda toptancılığı olarak kurulduklarını, 93 yılında da lolipop şeker üretimine geçtiklerini söyleyen Nedim Durukan, geçmişte ticaretin 'ne kadar fazla satarsan, ne kadar fazla fiyata satarsan o kadar kazanç elde edersin' anlayışıyla yapıldığını, günümüzde ise bu anlayışın artık yıkıldığını ifade etti.

Şekerleme sektörünün dünyada ve Türkiye'deki kıyaslamasını yapan Durukan, dünyada hammadde maliyetinin Türkiye'nin çok altında, iş gücü maliyetinin daha düşük, enerji maliyetinin ise çok daha uygun olduğunu belirterek, 2023 yılında 500 milyar dolar hedefine ulaşılabilmesi ve şekerleme sektörünün 4,5 milyar dolarlık ihracatı yakalayabilmesi için Türkiye'deki kotaların acilen kalkması gerektiğini kaydetti.

Firma olarak rekabet edebilmek için yönetim kalitesini oturttuklarını, kurumsal raporlama standartlarını belirleyerek uygulamaya geçtiklerini, bütçeden asla taviz vermediklerini söyleyen Durukan, "SPK'nın 10.10.2011 tarihinden itibaren İMKB'nin ilk 30 endeksinde yer alan firmalara getirdiği zorunluluğu 2008'de yaptık. Yine firma içerisinde iş kontrol, mali kontrol ve risk yönetim birimlerini oluşturduk. Kurumsal Yönetim Komitemizi de 2014 yılı içerisinde tamamlamak için çalışıyoruz. Bu denli hassas bir çalışmamızın altında da ileriye yönelik halka açılma isteğimiz var." dedi.

Diğer sektörlerde olduğu gibi şekerleme sektöründe de kalitenin önemli bir şart olduğuna vurgu yapan Nedim Durukan, bu noktada AIB standartları ve IFS sistemine uygun çalıştıklarını söyledi.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun yanı sıra çalışan hakları SEDEX kapsamında de denetimden geçtiklerini ifade eden Nedim Durukan, 2014 yılı içerisinde kuracakları yeşil fabrikada da çalışana verdikleri öneme vurgu yaparak "Sadece insana yatırım yapmak suretiyle dünya ile rekabet edebiliyoruz." dedi.

Sorunları çözebilmek için üniversitelerle sürekli iş birliği içinde olduklarını belirten Durukan, "TOBB, Bilkent, ODTÜ, Hacettepe gibi üniversitelerle çalışıyoruz. Üniversitelerin bize gelmesini beklemeden biz onların ayağına gidiyoruz ve onları davet ediyoruz. Tedarik zinciri konusunda çalışmalar yapıyoruz. Hacettepe Üniversitesi'yle ürünlerimizin yaklaşık 2 ay süren uzun gemi yolculuklarında nem almaması konusunda patentini de üzerimize almak şartıyla 2 yıldan beri çalışma yapıyoruz, Yani çalışırken bir tarafı yapıp öbür tarafı ihmal etmiyoruz, dört başı mamur bir sistemde çalışıyoruz." dedi.

'Sürdürülemeden başarı tesadüftür' diye konuşan Nedim Durukan, dünyanın en iyi sistemi SAP ile çalıştıklarını, aile anayasasını yazdıklarını, Turquality belgesi aldıklarını da sözlerine ekledi.

1. Oturum

Doç. Dr. Emin AKÇAOĞLU

THK Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı

THK Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı Doç. Dr. Emin Akçaoğlu seminerde yaptığı konuşmada, rekabet konusunu işletme disiplini açısından firma düzeyinde, iktisat disiplini açısından ise ülke ekonomisi düzeyinde değerlendirdi.

Rekabeti, öne çıkma, geleceği şekillendirme çabası olarak düşündüğünü ifade eden Akçaoğlu, asıl meselelerin elde edilen kazanımların korunması olduğunu söyledi.

Türkiye ekonomisinin dinamizmini yaratan firmalara rekabet gücü kazandırılması gerektiğini kaydeden Akçaoğlu, "Firmalar rekabet gücünü kazanabilecekler ki geldikleri ülke uluslararası piyasalarda, yani Türkiye rekabetçi olsun." dedi.

Doç. Dr. Akçaoğlu, firmaları, görünür varlıklar, görünmeyen varlıklar ve yetenekler olarak tanımlayarak, rekabet gücünün kaynağının ise görünmeyen varlıklar ve yetenekler olduğunu belirtti.

Firmaların rekabet gücünü arttırmak için kabiliyetlerini geliştirmeleri gerektiğini ancak bunun kolay olmadığını da dile getiren Akçaoğlu, öncelikle organik olarak inşa etmek çabasına girilmesi, ikincisi ise bu kabiliyetlere sahip firmaları gerek yurt içinden gerekse yurt dışından satın almalar yoluyla elde edilmesinin şart olduğunu söyledi. Akçaoğlu, firmaların üretken, verimli çalışabilmesi ve rekabet edebilmesi için küresel ölçekte mutlaka bir tedarik zincirine eklenmesi gerektiğini de sözlerine ekledi.

Akçaoğlu, sanayi sektörü ve hizmetler sektörü arasındaki ilişkiye değinerek "Ben naçizane kendi görüşümü aktarayım. Aslında tek sektör var, hizmet sektörü, sanayi sektörü de hizmet sektörü. Çünkü sanayi sektörünün kullandığı makineleri kim yapıyor? Makineler. O makineleri kim yapıyor? Nitelikli insanlar, akıllı insanlar, bilen insanlar; o insanlar yoksa yok. İşte hedefimiz, nitelikli insan olmalı. Bakın artık kentleri konuşuyoruz, ülkeleri değil. ABD'yi ABD; Avrupa'yı Avrupa yapan, yaratıcı insanlar, yaratıcı endüstriler." dedi.

Dünyanın en büyük icadının ne ateş ne tekerlek ne de yazı olduğunu savunan Akçaoğlu, dünyanın en büyük icadının anonim şirket olduğunu söyleyerek, güvensiz toplumlarda özel sermayeli büyük şirketlerin olamayacağını, KOBİ'likten kurtulmanın kötü bir şey olmadığını, 'küçük olsun benim olsun' mantığıyla bir ilerleme kaydedilemeyeceğini ifade etti.

Türkiye ekonomisinin rekabet gücünü artırma sürecinde devlete de önemli bir rol düştüğünü belirten Akçaoğlu, "Bir ülkenin inovasyon kapasitesinin geliştirilmesinde eğer devletin de rolü olacaksa sanayileşme politikalarını hem mikro düzeyde hem makro düzeyde ele almamız lazım. Bunların hepsi uygun kıvamda bir araya gelmedikçe inovasyon yapılması mümkün değil. Galiba biz beton ekonomi içerisindeyiz. Sektörel önceliklerimiz konusunun, ekonominin diğer katmanları arasındaki ilişkilerin gözden geçirilmesi için bugüne kadar yapılanların ötesine geçilmesi gerektiğini düşünüyorum. Değer zincirlerine eklenmek çok önemli ama esas olan değer zincirinde yukarılara çıkmak, terfi etmek. Sürekli aşağıda kaldığınız zaman bir şeyiniz yok. Dolayısıyla bu kadar büyük nüfusu besleyebilmek için sanayileşmenin şart olduğu aşikâr, aksi halde Türkiye kadar büyük bir nüfusu besleme şansımız yok." diye konuştu.

1. Oturum

Orhan AYDIN
OSTİM OSB Başkanı

OSTİM OSB Başkanı Orhan Aydın, 5000 KOBİ işletmesinin oluşturduğu OSTİM OSB'nin planlı ve düzenli bir organizasyonunun olmadığını, KOBİ'lerin rekabet gücünü arttırmak ve geliştirmek için bir şeyler yapılması gerektiğini henüz yeni sorgulamaya başladıklarını söyledi.

MÜSİAD'ın raporuna göre dünya nüfusunun yüzde 90'ının çalışanlardan, yüzde 9'unun üreticilerden, yüzde 1'inin de tasarıyanlardan oluşmasına karşın, gelirin paylaşımında tezatlık olduğunu belirten Orhan Aydın, tasarıyanların katma değerini yüzde 70'ini, üreticilerin yüzde 20'sini, çalışanların da yüzde 10'unu aldıklarını söyledi. OSTİM'deki küçük işletmeleri bu pastaya taşımak için çalışmalar yaptıklarını söyleyen Aydın, şunları kaydetti:

"Biz kendimize şöyle bir soru sorduk. Küçük ölçekli bir sürü firma var. Bunlar gelecekte de var olabilir, olmalı mı veya nasıl olabilirler? Hayatlarını nasıl sürdürebilirler? Bu rekabet şartlarında kendilerini ileriye taşıyabilirler mi? Çankaya Üniversitesi'ni de işin içine alarak bunun çalışmasını URAK ile beraber yaptık.

Türkiye'de kümelenme politikalarının geliştirmesine yönelik Ekonomi Bakanlığımızın Avrupa Birliği'yle yaptığı çalışmaya OSTİM'i de dahil ederek bir kalkınma gönüllüsü grubu oluşturduk. Ortaklaşa yapılması gereken, maliyetlerimizi azaltacağımız, sinerji oluşturacağımız alanları tespit ettik. Firmalarımızı ve kabiliyetlerimizi yazdık. Ekonomi Bakanlığımız, Bilim Sanayi Teknoloji Bakanlığımız ve kalkınma ajanslarımız firmalarımıza kümelerle ilgili destek verdi. Bu

sayede firmalarımız daha iyi noktadalar, daha büyük iş yapabilme yeteneğine sahip oldular. Dünyanın gidilmez yerlerine gittik, ne yapmamız gerektiği konusunda kendi seviyemizi tespit ettik, şimdi daha iyi şeyler düşünebilecek noktaya geldik."

Savunma ve havacılık sektöründe ise Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nın kendilerine destek olduğunu ve bu sayede uluslararası firmalarla aynı masada oturup iş yapabilme noktasına geldiklerini dile getiren Aydın, sonbaharda bir iş birliği günü düzenleneceğini, bu kapsamda KOBİ'lerin Boeing, Airbus, Lockheed Martin gibi firmalarla bir araya geleceklarini kaydetti.

Yenilenebilir enerjiyi çok önemsediklerini savunan, zayıf oldukları bu alanda da güçlenmeyi hedeflediklerini belirten Orhan Aydın, "Enerji Bakanlığımız ve Çevre Bakanlığımız ve TEMSAN'la beraber enerji odaklı ve ilk defa tematik bir başlık altında organize olmuş teknopark şirketini kurduk. Bakanlar Kurulu'ndan geçti, Resmi Gazete'de yayınlandı. Bu sene inşaatlarını yaparak faaliyete geçireceğiz." dedi.

Medikal sektöründe Türkiye'nin dışa bağımlı bir ülke olduğuna vurgu yapan Aydın, Sağlık Bakanlığının ofset uygulamasıyla rekabet edebilir konuma geldiklerini kaydetti.

Anadolu Raylı Sistemler (ARUS) kümelenmesi ve küçük sektöründe de önemli aşamalar kaydettiklerini ifade eden OSTİM OSB Başkanı Orhan Aydın, kamu politikaları ve üniversiteleri de işin içine katarak güç birliği yapıldığında rekabetçiliğin yöntemini bulduklarını sözlerine ekledi.

1. Oturum

Fatih İLKUŞ

Teknokentler Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Teknokentler Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Fatih İlkuş, Türkiye'nin 2023 yılı hedefleri arasında dünyanın en gelişmiş 10 büyük ekonomisi arasında yer almasının ancak ileri teknolojili, katma değeri yüksek ürünler üreterek ve kendi markasını yaratarak gerçekleştirebileceğini belirtti. Bu noktada teknoparkların önemini vurgulayan İlkuş, kendi teknolojimizi üreterek dünyanın gelişmiş ülkelerinin ekonomik seviyelerine ulaşılacağını ifade etti.

Bir kültür değişimi ve eğitim reformu olan bu sürecin kısa zamanda gerçekleşemeyeceğini söyleyen İlkuş, ilkokuldan, hatta okul öncesi çağlardan başlayarak çocuklarımıza araştırmaya, geliştirmeye, yaratıcılığa yöneltecek bir ufuk açılması, eğitim sisteminin buna göre düzenlenmesi gerektiğini kaydetti.

Türkiye'deki teknoparkların ve üniversitelerin gençlere yönelik düzenledikleri proje yarışmaları ile ülke ekonomisine katkıda bulunacaklarını belirten İlkuş, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve diğer bakanlıkların bu projelere destek verdiğini söyledi.

2001 yılında Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasasıyla birlikte kurulan teknoparkların, 2003 yılından itibaren öncelikle Ankara, İstanbul, Kocaeli ve İzmir illerinde faaliyete geçerek şu ana kadar Türkiye'nin tümüne yayılan 30'u aktif olmak üzere 59 teknoloji geliştirme bölgesi kurulduğunu söyleyen İlkuş, 112 tanesi yabancı ortaklı firma-

dan oluşan toplam 2569 firmanın aktif durumda olduğunu ifade etti. Teknoparklarda 23.134'ü Ar-Ge olmak üzere toplam 27.244 personelin çalıştığını, bugüne kadar toplam 11.247 Ar-Ge projesinin tamamlandığını, 6997 projesinin de devam ettiğini söyleyen İlkuş, dünya ölçülerinde değerlendirildiğinde bu rakamların yeterli olmayacağını, önümüzdeki yıllarda dünya seviyelerine yaklaşılacağını kaydetti.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Hakkındaki Kanun'un önemli vergi avantajları sağladığını, teknoparkların globalleşen dünyada yüksek ekonomik güce sahip bir Türkiye için çalıştığını kaydeden İlkuş, "Burada vurgulamak istediğim bir konu var. 2001 yılında başlayan teknoparklarımız irili ufaklı baktığınız zaman birbirinden çok farklı. İlk kurulan ODTÜ ve yine Gazi Üniversitesi, Bilkent Cyberpark ve Ankara Üniversitesi teknoparkımız da hızla takip ediyorlar. Diğer taraftan, Boğaziçi Üniversitesi'nde 25 firmadan oluşan küçük bir teknopark ama çok nitelikli, başarılı projeleri ürettikleri de bir gerçek." dedi.

Teknoloji transferine uygun bir atmosfer oluşturulmasına katkı sağlamak istediklerine işaret eden İlkuş, "Genç nüfusumuz ve yetişmiş iş gücümüz var, bu çok önemli. Sadece ülkemizin pazarını hedeflemeyelim. Günümüzde dünyaya ihracat yapabilecek kalitede bir ürün üretmezseniz kalıcı olmanız mümkün değil. Teknoloji transfer ofisleri ara yüz olarak burada önemli bir misyon üstlenecek ve sanayicimizle üniversitelerimiz kol kola Türkiye'nin ekonomik gelişmesini daha da hızlı bir şekilde sağlayacaklar. Uluslararası pazara yönelik ileri teknoloji ve hizmet üretimini desteklemek istiyoruz." diye konuştu.

2.Oturum

Öğleden sonraki oturumda ise Devlet Eski Bakanı Ayfer Yılmaz moderatörlüğünde **“Uluslararası Ticarete Rekabet”** konulu panel yapıldı. Panelde, Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümelenme Destekleri Daire Başkanı Emrah Sazak, Ulusoy Elektrik AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Sait Ulusoy, İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Yasin Beceni, DHL Express Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve İletişim Direktörü Nil Keskin Keleş, Finansal Kurumlar Birliği Direktörü Sevilay Alşar ve ANGIAD Yönetim Kurulu Üyesi Oğuzhan Uzunkaya birer sunum yaptılar.

2. Oturum

Emrah SAZAK

Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü
KOBİ ve Kümelenme Destekleri Daire Başkanı

Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümelenme Destekleri Daire Başkanı Emrah Sazak, İhracat Genel Müdürlüğü olarak KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması için yapılan çalışmaları anlattı.

Emrah Sazak, ülkelerin rekabetçiliği noktasında firmaların rekabetçiliğinin çok önemli bir unsur olduğunu ancak ihracatında bu gösterge içinde değerlendirilmesi gerektiğini söyledi. Küreselleşmeyle birlikte rekabetin dinamiklerinin de değiştiğini, özellikle KOBİ'lerin bu dinamikler içinde son derece önemli olduğunu kaydeden Sazak, küreselleşmenin getirdiği rekabetçilik dinamiklerinde KOBİ'ler için hem zorlukların hem de avantajların olduğunu ifade etti. Rekabetin yoğunlaştığını, artık ülkemizin herhangi bir şehrinde üretim yapan firmanın sadece kendi bölgesindeki firmalarla rekabet etmediğini, dünyanın her ülkesinde o ürünle iştigal edilen firmanın da rakibi olmasını dezavantaj olarak değerlendiren Sazak, dünya ticaretinde hem tarife hem tarife dışı engellerin azalmasını, ulaşımın, teknolojinin, bilgiye ulaşmanın küreselleşmeyle birlikte daha kolay olmasını ise avantaj olarak nitelendirdi. Küreselleşmenin getirdiği zorlukları KOBİ'lerin daha kolay aşmasını sağlayacak politikalar geliştirilmesinin şart olduğunu belirten Sazak şunları kaydetti:

“KOBİ'lerin uluslararası arenada rekabetçi olabilmeleri için iş birliği modelleri geliştirmeleri, birlikte

çalışmaları gerekiyor. Esasında bu anlayış ekonomik kalkınmada yeni anlayışla da çok paralel. Eski firmaların rekabetçiliklerinde devletin teşvik politikaları en temel faktördü ama artık ekonomik kalkınmada kamu-özel sektör iş birliği daha önemli hale geldi, yarın da daha önemli olacak. Kamunun, şirketlerin, üniversitelerin, eğitim-araştırma kurumlarının, hatta bireylerin de sorumluluk aldığı yönetim bazlı bir ekonomi kalkınma modeli şart. Bugün başarılı ülkelere baktığımız zaman kamu-özel sektör, sanayi-üniversite iş birliği anlayışını iyi yöneten ülkelerin çok daha başarılı, sürdürülebilir bir ekonomik kalkınma sergilediklerini görüyoruz.”

İhracat Genel Müdürlüğü olarak KOBİ'lerin iş birliğine ivme sağlayacak bir program hazırlığına girildiğini söyleyen Sazak, 2010 yılında kümelenme anlayışını ihracatta devlet yardımlarına yansıtan uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesinin desteklenmesi tebliği URGE projelerini oluşturduklarını ifade etti. URGE tebliğinde proje yaklaşımı, kümelenme yaklaşımı, iş birliği kuruluşlarının liderliğinde proje yürütme gibi 3 temel yapı taşı olduğunu kaydeden Sazak, “URGE tebliğinde mesajımız şu: Ey KOBİ'ler, rekabetçi olabilmek için iş birliği kaçınılmaz ve biz de sizin iş birliği faaliyetlerinize ivme katmak için yüzde 75 destek oranıyla çatı kuruluşunuz iş birliği kuruluşlarıyla sizlerin ortak sorun, ortak fırsat anlayışıyla ortak çözümler geliştirmenizi destekliyoruz diyoruz. Firmalarımızın ve iş birliği kuruluşlarının URGE'yi bir iş modeli destek mekanizması olarak görmelerini istiyoruz.” diye konuştu.

2. Oturum

Sait ULUSOY

Ulusoy Elektrik AŞ Yönetim Kurulu Başkanı

Ulusoy Elektrik AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Sait Ulusoy, 1985 yılında kurulan, 1987 yılında OSTİM'de üretime başlayan firmanın, elektriğin bile birçok yerde olmadığı o yıllarda dönemin ihtiyacı doğrultusunda uygun ürünler geliştirip, sattıklarını söyledi. Şu an Sincan Organize Sanayi Bölgesi'nde 26 bin metrekare kapalı alanda, elektriğin üretildiği noktadan elektriği kumanda eden cihazlara kadar üretim yaptıklarını söyleyen Ulusoy, firma olarak ihracatın gündemlerinden hiç çıkmadığını söyleyerek, "Ama bir gerçek vardı. İhracat yapabilecek, dünya piyasasına arz edeceğimiz bir ürününüzün olması ve bu ürünün de denenmiş olması lazım. Yani o ürünü yaptım, bitti, hemen yurt dışına götüreyim satayım dediğiniz zaman yanlış orada başlıyor ve sürdürülebilir bir büyümenin olmamasının temelinde bu yatıyor. Bu, Türk malı kalitesinin kötü algılanmasına da yol açıyor. Dolayısıyla her ne kadar biz ürünlerimizi uluslararası laboratuvarlarda test yaptırarak bile, saha testlerinin çok daha önemli olduğu bilinciyle Türkiye'de ürünlerimizin performansını gördükten sonra ihracat faaliyetine başladık." dedi.

Ulusoy Elektrik AŞ'nin 2008'de 888 bin liralık ihracatını sürekli arttırdığını, 2013 yılında ise bu rakamın 148 milyon 753 bin TL'ye ulaştığını açıklayan Sait Ulusoy, bu noktaya adım adım geldiklerini ifade ederek, sürdürülebilir bir ihracat büyümesini yakaladıklarını belirtti. Bu süreç içinde ürün portföyünün dünya

standartlarının üstünde olması için çok çalıştıklarını kaydeden Ulusoy, yeni pazarlar aramak konusunda da yoğun bir çaba içerisinde olduklarını ifade etti.

Firma ürünlerinin Avustralya ve Yeni Zelanda'nın haricinde dünyanın tüm farklı coğrafyalarında kullanıldığını, firma sayısının 50'ye yaklaştığını, pazar ihtiyaçlarının da zorlandığını belirten Ulusoy, "Artık bizim gibi büyümekte ve gelişmekte olan ülkeler hazır, bitmiş, paketini açıp kullanacağı malları sizden satın almak istemiyorlar ve bunu da başta devlet bir politika haline getiriyor diyor ki, 'Bu ürünü sen yarı mamul getir, burada bir üretim tesisi kur ve benim insanlarım da burada çalışsınlar.' Aynı yaklaşımı diğer ülkeler de izlemekte. Biz temel ürünlerimizi, malzemelerin temel girdilerini buradaki fabrikalarımızda üretilip, gönderiyoruz. O ülkelerin de bir yerel şirketi oluyoruz, ki bu sayede de sürdürülebilir büyümemizi devam ettirebiliyoruz." dedi.

Ulusoy, rekabetin dünyada boyutlarının değiştiğini kaydederek, "Ürünlerinizi dünyadaki en son teknolojiye, en kaliteli ve en ucuza üretmelisiniz. Bu optimizasyonu yaptığınız ve realize ettiğiniz sürece dünyanın her tarafına malınızı satmak durumundasınız. Burada insan kaynağı da son derece önemli. Artık dünya küçüldü, dolayısıyla bu küçüklüğün farkına vararak özellikle ihracatta, Ar-Ge ekiplerinizde illa Türk mühendis, Türk vatandaşı diye ısrar etmeyin, o anlamda gözünüzü biraz daha açın. Şu an benim firmamda İspanyol çalışıyor, iki tane Rus, bir tane Tunuslu, bir tane Suriyeli, 3-4 Endonezyalı çalışıyor ve Cezayirli de saymıyorum. Hatta bizim yurt dışı iş geliştirme grubunda bütün toplantılar, konuşmalar, yazışmalar artık İngilizce olmaya başladı. Dolayısıyla eğer rekabetçi olmak istiyorsanız bu son derece önemli." diye konuştu.

2. Oturum

Yasin BECENİ

BTS Yönetici Ortağı ve İstanbul Bilgi Üniversitesi
Öğretim Üyesi

BTS Yönetici ortağı ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Yasin Beceni, KOBİ'lerin ve şirketlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak dünyada nasıl rekabetçi olabileceklerini, dünyada gelişen yeni trendlerin neler olduğunu ve bu çerçevede ne tarz önerilerde bulunabileceğiyle ilgili değerlendirmelerde bulundu.

Klasik üretim araçlarının ötesinde bilgi ve iletişim teknolojilerine yatırım yapıldığında, küresel rekabetçiliğin önemli ölçüde desteklendiğini belirten Beceni, Avrupa Birliği'nin 2001 yılında başlattığı e-Avrupa programının, 2010 yılında dünyanın en dinamik ve rekabetçi bilgi ekonomisi olma hedefi olduğunu kaydederek, Türkiye'de de o dönem programın şartlarını uyarlayarak bir çalışma başlatıldığını ifade etti. Ancak Avrupa Birliği'nin 2010 yılında bu hedefe ulaşamadığını söyleyen Beceni, "Çünkü dünyada bilgi ve iletişim teknolojilerinde çok hızlı bir gelişme yaşanıyor. Ama Avrupa Birliği bundan yılmadı, şimdi 2020'ye dönük bir hedef koydu, yine aynı hedefi değişen şartlarla bilgi ve iletişim teknolojilerine yatırım yapmaya çalışıyor. Bilgi ve iletişim teknolojileri artık dünyada yadsınamaz bir şekilde inovasyonun ve girişimciliğin en önemli unsuru olarak nitelendiriliyor. Dolayısıyla bizim KOBİ'lerimizin de dünyada rekabetçiliğe geçebilmesi için bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda kendi altyapılarını oluşturuyor olmalarının bir zorunluluk olduğunu hepimiz şu anda müşahade ediyoruz." dedi.

Son yıllarda dünyada özellikle 'dürüst ticaret ilkesi'nin öne çıktığını kaydeden Beceni, temel anlamda üretim süreçlerinde her türlü hukuki yükümlülüğe uyulduğunu, hangi ülkede yapılırsa yapılsın o

ülkenin mevzuatları doğrultusunda lokalleştirildiğini gösteren dürüst ticaret ilkesinin küresel şirketler için olmazsa olmazı haline geldiğini kaydetti.

Dünya ticaretinin yaklaşık yüzde 80'ini elinde tutan ülkelerle serbest ticaret anlaşmaları görüşmeleri başladığını ve küreselleşmenin farklı bir boyuta doğru ilerlediğini söyleyen Beceni, Türkiye'nin de bu ticaret anlaşmalarıyla ilgili Ekonomi Bakanlığı nezdinde girişimleri olduğunu ifade etti. Bu sürecin bir parçası olmamız gerektiğini vurgulayan Beceni, "Burada sadece gümrük tarifeleri değil, faaliyet gösteren sektörlerin içerisindeki regülasyonların da birbirleriyle uyumlaştırılması, yatırımcıların da diğer ülkelerdeki yatırım ortamının kolaylaştırılmasıyla ilgili genel bir global stratejiden bahsediyoruz. Yakın zamanda özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nin Transatlantik anlaşmaları kapsamında yaptığı görüşmelerle Atlantik'in bu tarafıyla Pasifik'in diğer tarafının hem yatırım hem de regülasyon ortamı anlamında yakınlaşacağı düşünülebilir." dedi.

Dünya devletleri içinde en önemli ticari güce sahip Amerika'nın özellikle kendi pazarına üretim yapan şirketlerin dürüst ticaret ilkesine uygun davranmasını şart koşmasının en önemli nedeninin bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünü korumak ve haksız rekabetin önüne geçmek olduğunu söyleyen Beceni, "Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmadan üretim yapamadığımız gerçeği ortada. Dolayısıyla hukuki risklerle karşılaşmamamız için gerekli tedbirleri almamız lazım. Bilgi teknolojileri her sektörde çok daha yoğun bir şekilde kullanılıyor. Artık bilgi ve iletişim teknolojileri olmadan üretim, dağıtım, uluslararası ticaret yapılamadığı bir gerçek. Bundan 5 sene sonra da bilgi ve iletişim teknolojileri hayatımızın her alanında olacak. Dolayısıyla üretim sektörünün dünyada rekabetçi olabilmesi için bu teknolojilere doğru ve hukuka uygun yatırımlar yapmak durumundadır." diye konuştu.

2. Oturum

Nil KESKİN KELEŞ

DHL Express Pazarlama Müşteri İlişkileri ve İletişim Direktörü

DHL Express Pazarlama Müşteri İlişkileri ve İletişim Direktörü Nil Keskin Keleş, dünyanın 220 ülkesinde faaliyet gösteren uluslararası şirketlerden DHL'nın KOBİ'lere desteğini sadece Türkiye ile sınırlı tutmadığını, küresel olarak da sürdürdüğünü söyleyerek, bu noktada diğer ülkelerdeki durumu gözden geçirmek, ihtiyaçları tespit etmek adına DHL'nın önderliğinde yürütülen küresel pazarlamaya yönelik araştırma çalışmaları gerçekleştirdiklerini ifade etti.

KOBİ'ler kapsamında yaptıkları bu çalışmada, G-7 ülkeleri, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri, BRICM ülkeleri ve Minsk ülkelerinin bulunduğu projenin amacının uluslararası rekabet gücünü arttırmak olduğunu kaydeden Keleş, yapılan anket ile ilgili şu bilgileri aktardı:

"En önemli bulgulardan bir tanesi KOBİ'ler uluslararası ticaret yoluyla rekabet güçlerini arttırabilir. Uluslararası pazarlara açılan KOBİ'lerin yüzde 26'sı büyüme performansı gösterirken, sadece yurt içinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin yalnızca yüzde 13'ü bu grupta kalıyor. Yine gelişmekte olan pazarlardaki KOBİ'lerin G-7 pazarlarındaki KOBİ'lere kıyasla uluslararası ticaret eğiliminin daha yüksek olduğunu görüyoruz, çünkü kendilerini farklı ülkelere açma isteği var. KOBİ'lerimiz yeni pazarlara erişmek, mevcut pazarlardan farklı pazarlara açılıp cirolarını arttırmak istiyorlar. Teknoloji ve know-how erişimini elde etmek, ürün servis portföylerini genişletmek, ek üretim kapasitesine ulaşabilmek, yurt içi pazardaki

yüksek işçilik maliyetlerini düşürebilmek gibi sebeplerden dolayı iş bağlantılarını uluslararası pazarlara açmak isteyen KOBİ'ler var.

Yine diğer bir anket sonucu, G-7, BRICM ve Minsk ülkelerindeki KOBİ'ler yabancı ortak veya müşteri grupları ile kontak oluşturmak istiyorlar. Yabancı pazarlar hakkında bilgi eksikliği onlar için zorlayıcı bir etken. Varış ülkesindeki yüksek gümrük vergileri, lojistik hizmetlerin kalitesini de anketteki unsurlar arasında sayabiliriz."

DHL Express Türkiye olarak KOBİ'lerin hedeflerine daha hızlı ulaşabilmeleri için çözüm paketi geliştirdiklerini ifade eden Keleş, KOBİ ekspres destek hattı, 7/24 çağrı merkezi ile KOBİ'lerin ihracat ve ithalat alanında regülasyon bilgilerinden gümrük mevzuatlarına kadar, ihracat ve ithalat yapmak istedikleri ülke spesifik bilgilerin alınabileceği uzman kadrolardan oluşan bir danışmanlık hattı kurduklarını belirtti.

DHL Express'in e-çözüm paketiyle bilgi teknolojileri ve altyapı hizmetleri verdiklerini de kaydeden Nil Keskin Keleş, "e-çözümle özellikle küçük ve orta ölçekli firmalarımızın yanında olmaya çalışıyoruz. Büyük ölçekli firmalarda e-çözümleri üreten ya da bilgi teknolojilerini gerçekleştiren çok dev kadrolar var. Küçük-orta ölçekli firmalarımız da o işlemleri yapabilecek aslında biraz manuellikten kurtaran, otomote eden e-çözümlerden bahsediyoruz. Gönderilerin toplanmasından takibine, evrakların hazırlanmasına kadar bir sistemin içerisinde bütün bu erişimlerin sağlanmasından bahsedebiliyoruz.

Tabii farklı ortaklıklarımız var. Bankalarla iş birliği yapıyoruz, uluslararası ticaretlerinde farklı avantaj sağlamaya çalışıyoruz. Bu uzun yolculukta biz kendimizi de sürekli yenileyerek küçük-orta ölçekli firmalarımızın yanında olmaya çalışıyoruz." diye konuştu.

2. Oturum

Sevilay ALŞAR

Finansal Kurumlar Birliği Direktörü

Finansal Kurumlar Birliği Direktörü Sevilay Alşar, Birliğin finansal kiralama, faktöring ve finansman şirketlerini tek çatı altında toplayan, kanunla kurulmuş çok yeni bir mesleki örgüt olduğunu söyledi. Ticaretin içinde faktöringin çok önemli bir yeri olduğunu kaydeden Alşar, Türkiye’de 1988 yılında var olmaya başlayan faktöringin başlangıçta KOBİ’lere yardım için bir banka departmanı olarak kurulduğunu, 2006 yılında ise bütün faktöring leasing finansman şirketlerinin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’nun denetimi ve düzenlemesine tabi olduğunu, Birliğin ise 13 Aralık 2012 tarih, 6361 sayılı Kanun’la kurulduğunu ifade etti.

Birliğin görevleri arasında sektörün sağladığı kredi oranlarının müşteriye doğru bir şekilde anlatılması, ürün ve kaynak çeşitliliğinin artırılması, sektörü geliştirecek araştırma ve geliştirmelerin yapılması olduğunu aktaran Alşar, Türkiye ihracatının yoğun olduğu 75 ülkede faaliyet gösteren geniş bir ağına sahip Birliğin amaçları arasında KOBİ’leri bilgilendirmek olduğunu söyleyerek şunları kaydetti:

“Bunlar yerel ekonominin piyasa şartlarını, vade koşullarını biliyorlar, ihracat yapılabilecek firmaları tanıyorlar. Biz KOBİ’lerin o firmalara ulaşmasını sağlıyoruz. Özellikle garanti hizmeti sattığınız bir mal Türkiye’de ihracatımızın yüzde 60’ı mal mukabili. Akredifler çok düşük paylara sahip, herhangi bir garantiniz yok. Bir mal satıyorsunuz, vadesi oluyor, tahsilatını beklemek lazım acaba geldi mi-gelecek mi? Bu arada üretimimize mi konsantre olacaksınız, sürekliliğinizi mi sağlamaya çalışacaksınız. Ama

bize geldiğinizde biz o vadeyi sanki o firmanın bütün analizini, değerlendirmesini yaptıktan sonra ne kadar güvenilir olduğunu size bir limitle beyan ediyoruz. Siz sadece satışınızı yapıp, hatta vadesi gelen tahsilatını bile yaparak, gerektiğinde hukuksal destek sağlayarak âdeta firmanın bir departmanı gibi çalışıyoruz. Böylece firma, tahsilatıyla bile uğraşmadan sadece pazarlama ya da üretimin kalitesi ve üretimin sirkülasyonuna konsantre olup, büyümesini daha iyi sağlayabilir, sürdürülebilirliğini devam ettirebilir.”

Firmalara finansal garanti sunduklarını, alacağın tahsil edilemediği durumlarda devreye girdiklerini belirten Alşar, finansman hizmetinde sanılanın aksine faktöring hizmetinin pahalı değerlendirildiğini ancak bankalarla aynı koşullarda hatta üstüne tahsilat ve garanti hizmeti de eklenildiğinde katlanılan maliyetin çok değerli olduğunun önemine işaret etti.

Muhabirleri aracılığıyla verdikleri garanti ve tahsilat hizmetleriyle ihracatçıların rekabetini arttırmalarına destek olduklarını kaydeden Alşar, ithalatta da devreye girildiğini, yurt dışından ithalatçı firmaya hem KKDF konusunda destek olmaya hem de mal alımlarını aynı şartlarda kolaylaştırmaya çalıştıklarını belirtti.

Alşar, dünyada hiç küçümsenmeyecek bir yere sahip olduklarını belirterek “Hızlı gelişen ve büyümeye devam eden bir ülke olduğumuz için 1990 yılından beri karşılaştığımızda büyümemiz dünyanın çok üzerinde. Yüzde 38’lik bir yıllık ortalama büyümeye sahibiyiz. Türkiye’nin bütün faktöring hacmi dikkate alındığında dünyada 15. sırada. Sadece ihracat faktöringi olarak Çin’den sonra ikinci sıradayız. Yaygın bir müşteri ağıyla hizmet verebiliyoruz, sonuçta ticaretin olduğu her yerde varız. Bu oranların artması ve ihracatta ya da yurt içi satışlarda daha çok garanti hizmeti ve daha çok işlem yaparak ekonomimize katkı sağlamayı hedefliyoruz.” diye konuştu.

2. Oturum

Oğuzkan UZUNKAYA
ANGİAD Yönetim Kurulu Üyesi

ANGİAD Yönetim Kurulu Üyesi Oğuzkan Uzunkaya, Türkiye’de özellikle gelişmişliğin göstergesi Ar-ge ve enerjinin kullanımıyla ilgili çok ciddi problemlerin olduğunu kaydetti.

İlk etapta Türkiye’de inovasyon ve KOBİ’lerin dünya pazarındaki global rekabetini sağlayabilmek için mevcut altyapının gerekli olduğuna işaret eden Uzunkaya, bir deprem bölgesi olan Türkiye’nin konut kalitesinde ciddi problemleri olduğu gibi ulaştırma ve sektöründe de sorunları olduğunu belirtti. Tüm bu problemlerin çözümünde bir kültür göstergesi olan Ar-Ge çalışmalarının önemine vurgu yapan Uzunkaya, ülke kaynaklarının yurt içinde kalması ve üretilen ürünlerin dünyaya pazarlanabilmesi için Ar-Ge’nin gayrisafi milli hasıladaki payının artırılması gerektiğini ifade etti.

2012 yılında Enerji Verimliliği Yasası kapsamında ortak kullanılan doğalgaz tüketiminin dairelere bölüştürülebilmesi için bir ısı pay ölçer sistemine geçildiği örneğini veren Uzunkaya, Türkiye’de üretilmeyen bu cihazın yurt dışından ithal edilmesinden dolayı ciddi bir döviz çıkışı olduğuna dikkat çekti.

Türkiye’de doğalgaz dağıtım sektörünün özel şirketlerin elinde olduğunu ve şirketlerin daha düşük maliyetle hizmet götürüp daha düşük maliyetle doğalgaz satma telaşına düştükleri için kalitesiz doğalgaz hatlarının olduğunu belirten Uzunkaya, “Maalesef neredeyse bütün sektörlerde olduğu gibi doğalgaz dağıtım sektöründe de bütün bu süreç baştan belli olduğu halde sektörde kullanılacak bütün yazılımlar, donanımlar ve teknolojik her türlü ekipman yurt dışından ithal ediliyor. Ben bir teknoloji şirketi sahibi olarak bunların çok da zor olmadığını, ülkemizde kullanılacak bu tür yazılım ve donanımların Ar-Ge’sinin ülkemizde yapılabileceğini, Ar-Ge’ye verilen önem yerini bulduğu taktirde ihracatımızın ve global pazardaki rekabet şansımızın da o ölçüde artacağını düşünüyorum.” dedi.

Bu noktada devlet kurumlarına ve sivil toplum kuruluşlarına büyük bir sorumluluk düştüğünü belirten Uzunkaya, Türkiye’de teknolojinin, inovasyonun ve rekabetin sağlanabilmesi için her türlü altyapının içerisinde olunması gerektiğini kaydetti.

ASO Gündem Toplantılarının 20'ncisi gerçekleştirildi

16 Nisan 2014

Ankara Sanayi Odası 20. Gündem Toplantısı 16 Nisan 2014 tarihinde Türk Patent Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Habip Asan'ın katılımıyla yapıldı.

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir toplantının açılışında yaptığı konuşmada; Türkiye'de 2011 yılında 228'i yabancılar tarafından olmak üzere 4 bin 113 patent başvurusu yapıldığını, Türkiye'nin 173 ülke arasında 27'inci sırada yer aldığını söyledi. Dünyadaki bu yerimizden memnun olunmadığını belirten Özdebir, burada hepimize görevler düştüğünü ifade etti.

Ülke olarak, yüksek katma değer içeren mal ve hizmetlerin üretimine odaklanmamız gerektiğini belirten Özdebir, "Bilgi ve yüksek teknoloji içeren mal ve hizmetlere yönelip, inovatif bir ekonomi oluşturmalıyız. Ne yazık ki katma değeri yüksek, bilgi ve teknoloji yoğun mal ve hizmet üretiminde yine dünya ortalamasına yaklaşmış değiliz." dedi.

Özdebir: "İnovasyona yönelmemiz gerekir."

TÜİK verilerine göre Şubat ayında yüksek teknoloji ürünlerinin ihracat içindeki payının yüzde 3,1 olduğunu belirten Özdebir, şunları kaydetti:

"Küresel ekonomiyle, değer zincirinin alt halkalarında düşük katma değer yaratarak entegre olmuş

durumdayız. Bu durumu değiştirmek ve değer zincirinin üst halkalarına tırmanmak zorundayız. Bunun için inovasyona yönelmemiz gerekir. Şimdi inovasyon konusunda içinde bulunduğumuz durumu ortaya koyan bazı istatistiki bilgiler sunmak istiyorum. Avrupa Komisyonu'nun yayınladığı "İnovasyon Birlik Karnesi 2013" adlı raporda AB üyesi 27 ülkenin yanı sıra aralarında Türkiye'nin de olduğu diğer bazı Avrupa ülkelerinin inovasyondaki durumları karşılaştırmalı bir biçimde ele alınmış. Karşılaştırma, "Özet İnovasyon Endeksi" oluşturularak yapılmıştır. Rapora göre Türkiye "düşük dereceli ya da az yenilikçi" notu almış. Genel değerlendirmede çalışma kapsamına alınan 35 ülke içinde 0,21 puanla 34'üncü sırada yer almaktayız. AB ortalaması ise 0,54. Alt bileşenlere baktığımızda Türkiye'nin nerelerde zayıf olduğu ve inovasyon çalışmalarında nerelere yoğunlaşılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Türkiye'nin zayıf olduğu alanların başında, "İnsan Kaynakları" geliyor. Türkiye bu alanda 35 ülke arasında 0,07 endeks değeriyle sonuncu sırada. AB ortalaması ise 0,56. Görüldüğü gibi inovasyon potansiyelimizi arttırmak için lisans ve lisansüstü derecelere sahip insanların sayısını ve kalitesini yükseltmek durumunda-

yız. Ülkenin bilimsel kapasitesini değerlendirmek için oluşturulan "Araştırma Sistemleri" endeksinde uluslararası bilimsel yayınlar, dünya çapında en çok atıfta bulunulan ilk yüzde 10'daki yayınlar, doktorasını AB dışında yapmış öğrenciler dikkate alınıyor. "Araştırma Sistemleri"nde Türkiye 0,15 puan ile 27'inci sırada yer alıyor. AB ortalaması ise 0,48. Kamu sektöründe yapılan Ar-Ge harcamaları ve girişim sermayesi yatırımlarının dikkate alındığı "Finansman ve Destekler"de ise durumumuz biraz daha iyi. Türkiye, 0,36 puan ile 23'üncü sırada yer alıyor. Bu alanda AB ortalaması 0,59. İşletmelerin yaptıkları Ar-Ge harcamaları ve inovasyona yönelik harcamalar "İşletme Yatırımları" endeksinde dikkate alınmaktadır. AB ortalamasının 0,41 olduğu "İşletme Yatırımları"nda 0,09 ile son sıradayız."

İşletmelerin Ar-Ge'ye ve inovasyona yatırım yapmadığını ifade eden Özbedir, "KOBİ'ler arasındaki iş birlikleri, inovasyon yapan KOBİ'ler ve özel sektör-kamu sektörü ortak yayınlarından oluşan "İşbirliği ve Girişimcilik" endeksinde 0,25 puan ile 27'inci sırada yer almaktadır. AB ortalaması 0,53. Patent başvuruları, ticari markalar, tasarımlar "Entellektüel Varlıklar"ı oluşturuyor. "Entellektüel Varlıklar"da 0,12 ile 31'inci sıradayız. AB ortalaması ise 0,56. Rapor, KOBİ'lerin ürün, süreç, organizasyon ve pazarlamada gerçekleştirdikleri inovasyonlar "Yenilikçiler" endeksiyle ölçüyor. AB ortalamasının üzerinde olduğumuz tek alan "Yenilikçilik". AB ortalaması 0,57 iken bizim puanımız 0,58. Bilgi yoğun faaliyetlerdeki istihdam, bilgi yoğun hizmet ihracatı, yurt dışından sağlanan patent ve lisans gelirleri, pazara ve işletmelere yeni inovasyon satışları "Ekonomik Etkiler" başlığı altında değerlendiriliyor. "Ekonomik Etkiler"de 0,27 puan ile 32'nci sıradayız. AB ortalaması 0,60. Görüldüğü gibi birçok alanda kat edilmesi gereken mesafe var. Ancak son yıllarda sergilenen performansı da küçümsemememiz gerekir. Rapora göre AB ülkelerinde 2008-2012 döneminde inovasyon performansı ortalama olarak yüzde 1,6 artmış. Bu dönemde Türkiye'nin inovasyon performansındaki artış oranı ise ortalama yüzde 3,6. Eğer; özellikle lise ve yüksek öğretimde eğitimin kalitesini yükseltir, işletmelerimiz Ar-Ge ve inovasyona daha fazla kaynak ayırır, KOBİ'ler arasındaki iş birliklerini güçlendirirsek

inovasyon performansımızı daha da hızlı arttırabiliriz." değerlendirmesinde bulundu.

Geçtiğimiz yıl Temmuz ayında TPE ile ortak iş birliği protokolü imzaladıklarını belirten Özbedir, "Bu protokol kapsamında 12 tane uzmanımız TPE'de 5 günlük bir eğitim aldı. TPE'nin bir ofisini burada açtık. ASO TPE Bilgi ve Doküasyon Birimimiz Avrupa Patent Ofisi tarafından onaylı. Türkiye'de kayıtlı 47'nci patent bilgi merkezini oluşturmakta." dedi.

TPE Başkanı Habip Asan ise ASO ile imzalanan iş birliğine değinerek, "Bu imza töreninde şöyle bir karar almıştık. Bunun gerçek bir işbirliği olması lazım. Beni en çok sevindiren, iş birliği töreninde aldığımız karar gereği gerçek bir iş birliği olması ve bunun Türkiye'de model olabileceğini düşünüyorum. Ofisin vermiş olduğu hizmetlere baktığınız zaman Türkiye'de pek fazla bir örneği yoktur. Biz bu kapasitenin daha fazla arttırılmasıyla ilgili olarak elimizde olan tüm imkânları seferber etmek isteriz. Bu kapasitenin diğer sanayi odalarına aktarılması noktasında da aracı olmak isteriz." ifadelerini kullandı.

Toplantıda Asan, "2023 Hedeflerinin Bilgi Ekonomisi ve Sınai Mülkiyet Perspektifiyle İncelenmesi" başlıklı sunumunu yaptı.

2009 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla kurulan, başkanlığını Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yürüttüğü TPE'nin üyesi olduğu Türk Tasarım Danışma Konseyi'ne değinen Asan, "Bununla ilgili şu anda Tasarım Stratejisi ve Eylem planı hazırlandı. EKK'da görüşülememişti. Önümüzdeki Pazartesi günü 21 Nisan 2014 tarihinde EKK'da sunumu yapılacak. İnşallah haftaya bu strateji belgesinin medya tanıtımı gerçekleşecek. Önemli bir aşama kaydetmiş oluyoruz. Katma değeri yüksek bir tasarım yapısına geçmek için bu strateji belgesinin hayata geçmesi noktasına gelmiş bulunuyoruz. Fikri ve sınai mülkiyet çalışmaları tamamlandı. 1 ay içerisinde EKK'da görüşülmesi bekleniyor. Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı şu anda TBMM'nin gündeminde. Meclis kapanmadan yasalaşması öngörülüyor. Bu, yaklaşık 100 maddeden oluşuyor. Birinci amaç, daha nitelikli sınai mülkiyet yapısına geçmek." değerlendirmesinde bulundu.

Özdebir, Gazi Üniversitesi'nin düzenlediği 'Mühendislik Eğitimi Çalıştayı'na katıldı

25 Nisan 2014

Gazi Üniversitesi Teknoloji Fakültesi ev sahipliğinde düzenlenen "Teknoloji Fakülteleri IV. Dekanlar Toplantısı ve Teknoloji Fakültelerinde Mühendislik Eğitimi Çalıştayı", "teknoloji fakülteleri ilk mezunlarını veriyor" temasıyla 25 Nisan tarihinde yapıldı. Çalıştaya ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Büyükberber, Gazi Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa İlbaş ve YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Durmuş Günay katıldı.

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir yaptığı konuşmada, teknoloji fakültelerinin uygulamayı bilen insanlar yetiştirdikleri için sanayicilere çok faydalı olduklarını söyledi. İşletmelerimizin, yaptığı işin altına imzayı atabilecek

insanlara ihtiyacı olduğunu belirten Özdebir, "Proje üretip uygulayacak, bize yaptığı işin sorumluluğunu alacak insanlar lazım." diye konuştu.

Çalıştayı açılış konuşmasını yapan Gazi Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa İlbaş, "Okulumuz 2012-2013 döneminde 6 bölüme öğrenci aldı. Toplam 8 bölümde 2000 öğrencimiz eğitim görüyor. Bu yıl ilk mezunlarımızı verecek olmanın heyecanını yaşıyoruz." dedi.

Teknoloji Fakültesi'nin yeni bir mühendislik fakültesi olduğunu söyleyen İlbaş, "Amaç; ülke sanayisine ve sektöre, ihtiyaç duyulan uygulama bilgi ve becerisi kuvvetli mühendisler yetiştirmektir. Teorik bilgi ile uygulama becerisini

birleştirmek suretiyle ülkemizin teknolojik kalkınmasını hızlandırmaktır. Bu fakültelerde, üniversite-sanayi iş birliğinin somut ve çok önemli bir uygulaması gerçekleştirilmektedir." diye konuştu.

Teknoloji fakülteleri olarak bölgeye hizmet için gereken duyarlılığı ve sektörel iş birliğini göstermek zorunda olduklarını kaydeden Prof. Dr. İbbaş, şu noktaya dikkat çekti: "Gazi Üniversitesi Teknoloji Fakültesi; 1856 öğrencisi ile teknoloji fakültelerinin öncüsü konumundadır. 72 firma ile yapılan anlaşmalar neticesinde 62 öğrenci iş yeri eğitimini tamamlamış, 32'si devam etmektedir. Gazi Üniversitesi olarak iş birliği ve anlaşmalar ile ülkemizin teknolojik kalkınmasında önemli bir aktör olmaya devam edeceğiz."

Teknoloji Fakültelerinin 13 Kasım 2009'da kurulduğunu belirten İbbaş, toplam 23 fakültenin 16'sında yaklaşık 18 bin öğrenciyle eğitim öğretime devam ettiğini söyledi.

Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Büyükberber ise konuşmasına Gazi Üniversitesi ile ilgili bilgiler vererek başladı. Gazi Üniversitesi'nin bilinenin de ötesinde bir kaliteye ve büyüklüğe sahip olduğunu belirten Büyükberber, üniversitenin misyonunu öğretim üyesi yetiştirmek ve uluslararasılaşmak olduğunu belirtti. Prof. Dr. Büyükberber, bu nedenle meslek yüksekokullarının yeniden yapılandırılacağını dile getirdi.

Teknoloji fakültesinin de teknik eğitim fakültesi zihniyetinden kurtulması gerektiğinin altını çizen Rektör Büyükberber, bu fakültede mühendisin yanı sıra öğretmen de yetiştirilmesi gerektiğini kaydetti.

Devletin kendilerine her türlü olanağı verdiğini dile getiren Süleyman Büyükberber, "Bizlerin teknik eğitim ve atölye zihniyetinden çıkıp, mühendis yetiştirmemiz gerekiyor. Ustabaşı havasından, mühendis havasına girmemiz lazım." dedi.

Çalıştayın son açılış konuşmasını ise YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Durmuş Günay yaptı. Günay, teknoloji fakültelerinin bugünkü durumuyla ilgili bilgiler vererek, "Teknoloji fakülteleri, teknik eğitim fakültelerinin fonksiyonlarını çok daha ileri götürmelidir." dedi.

Toplumun ekonomisinin üretime bağlı olduğunu söyleyen Günay, mühendisliği yüce bir meslek olarak niteledi. ABD üniversitelerinin ürettiklerini ticarileştirme açısından çok gelişmiş olduğuna değinen Durmuş Günay, Türk üniversitelerinin de aynı anlayışa sahip olması gerektiğini kaydetti. Günay, üretimin yanı sıra istihdam ve patentin de önemli olduğunu söyledi.

Çalıştay, açılış konuşmalarının ardından Teknoloji Fakültesi konferans salonunda devam etti.

ASO Teknik Koleji öğrencilerinin büyük başarısı

18 Mart 2014

Ankara Sanayi Odası Teknik Koleji öğrencileri, Yıldız Teknik Üniversitesi tarafından düzenlenen robot yarışması "Yıldız Savaşları"nda iki dalda birincilik ödülü ve Uluslararası Coğrafya Yarışmasında Dünya Üçüncüsü olarak büyük bir başarıya imza attılar.

Yıldız Savaşları Robot Yarışması

Yıldız Teknik Üniversitesi Robotik ve Otomasyon Kulübü tarafından bu yıl ilk kez düzenlenen ve Yıldız Teknik Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezi'nde 15-16 Mart tarihleri arasında gerçekleştirilen "Yıldız Savaşları" robot yarışması, "Çizgi İzleyen, Sumo, Mini Sumo, Serbest Kategori ve Yıl-

dız Savaşları Özel Kategorisi" isimli 5 kategoriden oluştu.

Ankara Sanayi Odası Teknik Koleji yarışmalara 3 dalda 10. sınıftan Makine ve Endüstriyel Otomasyon teknolojileri bölümünden 16 öğrenciyle katıldı. ASO Teknik Koleji, 232 Mini Sumonun katıldığı "Mini Sumo" dalında Türkiye 1'incisi, "Yıldız Savaşları Özel Kategorisinde" Türkiye 1'incisi, 85 robotun katıldığı "Çizgi İzleyen" kategorisi dalında Türkiye 14'üncüsü oldu.

Yıldız Savaşları Özel Kategorisi'nde uzaktan kumandalı robotlar 3x5m'lik kapalı arenada en iyi olabilmek için kıyasıya mücadele ettiler. Testere,

çekiç, ateş gibi saldırı ekipmanlarından oluşan robotlar, rakibini etkisiz hale getirmek için uzun süre uğraş verirken izleyiciler de keyifli bir yarışmaya tanıklık ettiler. ASO Teknik Koleji öğrencilerinin ALPAGO "Yalnız Dövüşçü" adlı robotu iki gün süren yarışmalarda bütün rakiplerini saf dışı bırakarak kategorisinde 1. olurken, izleyenlerin büyük beğenisini kazandı.

Uluslararası Coğrafya Yarışmasında Dünya Üçüncüsü Oldu

Ankara Sanayi Odası Teknik Koleji 9. sınıf öğrencisi Mehmet Yılmaz, Rusya'da düzenlenen uluslararası coğrafya yarışmasında dünya üçüncüsü oldu.

Rusya Ural Bölgesi tarafından düzenlenen ve 10 ülkenin katıldığı ve coğrafya, matematik, biyoloji dallarında yapılan uluslararası bilgi yarışmasına, coğrafya dalında 263'ü Türk olmak üzere 958 9. sınıf öğrencisi katıldı.

Yarışmada 43'ü Türk olmak üzere 175 öğrenci finale kaldı. Finalde ASO Teknik Koleji 9. sınıf öğrencisi Mehmet Yılmaz Türkiye birinciliği ve dünya

üçüncülüğünü kazanarak büyük bir başarıya imza attı. Mehmet Yılmaz yarışmalarda madalya kazanan tek Türk öğrenci oldu.

Eskişehir 8. Uluslararası temalı Robot Yarışması

Ayrıca MEB tarafından Eskişehir'de düzenlenen 8. Uluslararası temalı robot yarışmasında ASO Teknik Koleji öğrencileri ve öğretmenleri tarafından yapılan "Mete Han" isimli robot en iyi tasarım ödülü aldı.

Ankara Sanayi Odası ve ASO Eğitim Vakfı Başkanı Nurettin Özdebir, daha kuruluşunun üzerinden 2 yıl bile geçmeden ASO Teknik Koleji öğrencilerinin büyük başarılarına imza atmaya başladığına dikkat çekerek, "Öğrencimiz Mehmet Yılmaz'ı bu büyük başarısından dolayı kutluyorum. ASO Teknik Koleji kısa zamanda büyük bir mesafe kat etti. Bu okulu kurarken sadece Ankara'ya değil, Türkiye'ye örnek olmasını hedeflemiştik. Öğrencilerimiz de bu hedefin bilinciyle büyük bir sorumluluk duygusu içinde eğitimlerini sürdürüyorlar. Hepsine başarılar diliyorum." dedi.

Sincan bölgesinde yer alan ortaokullar ASO Teknik Koleji'ni ziyaret ettiler

11 Nisan 2014

Sincan bölgesinde yer alan Altınordu İlköğretim Okulu, Koç İlköğretim Okulu, Kazım Karabekir Ortaokulu, Semihe İsen Ortaokulu, Hacı Bektaş Veli Ortaokulu, Dr. Nurettin Beyhan Erbil Ortaokulu, Maraşal Fevzi Çakmak Ortaokulu ve 100. Yıl Ortaokulu'ndan gelen başarılı 120 öğrenci Ankara Sanayi Odası 1. OSB'de bulunan ASO Teknik Koleji'ni ziyaret ettiler.

Gelecekteki kariyer planlaması doğrultusunda meslekleri tanıma amacıyla ASO Teknik Koleji'ni ziyarete gelen öğrencilere seslenen Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir; "Bir ülkenin en büyük zenginliği, o ülkenin gençleri, yani sizlersiniz. Bir taş parçasından moloz yığını da yapabilirsiniz, onun içinde saklı olan heykeli de çıkartabilirsiniz. Sizlerin tıpkı o heykel gibi değerli varlıklar olmanızı istiyorum." dedi.

Özdebir: "İş dünyasının problemi gören, teşhis eden ve o problemi çözen insanlara ihtiyacı var."

Dünyada teknolojinin çok hızlı bir şekilde değiştiğini ifade eden Özdebir; "Birçok

işletme ürünlerini değiştirmese bile, üretim proseslerini ayakta kalabilmek için değiştiriyor. Bant kuruyor, otomasyon yapıyor, otomatik tezgâhlar alıyor, robotlar kullanıyor, aksi takdirde hayatta kalabilmesi mümkün değil. Ama en önemlisi bütün dünyada ihtiyaç duyulan ara eleman profilini değiştiriyor. Artık iş dünyasının; eline çekici, eğeyi, testereyi alıp iş yapan insanlara değil, problemi gören, problemi teşhis eden ve o problemi çözen insanlara ihtiyacı var." diye konuştu.

Özdebir, ASO Teknik Koleji'ni kurma amaçlarını anlatırken, "Amacımız, devletin yaptığı gibi herhangi bir Anadolu teknik lisesi olmak değil. ASO Teknik Koleji'nde hedefimiz, sağlam bir akademik eğitimle beraber, üniversiteye gidecek, orada alanında mühendis olacak ama kontrol kalemiyle dolma kalemini birbirinden ayırt edemeyen değil, bizzat bunun uygulamasını yapmış, üretimi bilen, üretimi tanıyan mühendis adayları olarak yetiştirmek istiyoruz." dedi.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir Meksis firmasının açılışını yaptı

27 Nisan 2014

ASO 2. Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan, Isı Cihazları ve Modüler Su Depoları üretimi yapan Meksis firmasının açılışını ASO Başkanı Nurettin Özdebir yaptı. ASO 2. OSB'de 27 Nisan tarihinde düzenlenen törene Özdebir'in yanı sıra, ASO Yönetim Kurulu Üyesi ve 2. OSB Başkanı Seyit Ardıç, Meksis Genel Müdürü Ender Kartal ve bölgede yer alan çok sayıda sanayici katıldı.

Açılış töreninde konuşan ASO Başkanı Nurettin Özdebir; Türkiye'nin teknolojik ürünleri ihraç eden ülkeye dönüşmesi gerektiğini belirtti.

Türkiye'nin 100 milyarlık ihracat yapabilmesi için 70 milyarlık ithalat yaptığını söyleyen Özdebir, "Bu sürdürülebilir bir ekonomi değil. Biz sanayicilere yeni görevler düşüyor. Bunun için daha yüksek katma değer içeren teknolojik ürünler üretmek mecburiyetindeyiz. Sadece teknolojik ürünleri kullanan değil, o ürünleri üreten ve ihraç eden ülkeye dönüşmemiz lazım. Bunun için de eğitim sistemimizin kalitesini yükseltmeye ihtiyacımız var. Bu bağlamda sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ve donanımlı insanlar yetiştirmek için ASO Teknik Koleji'ni kurduk. Burada yetişen çocuklar gelecekte işletmelerimizde sorun

çözen, sorunların üzerine giden, hataların üzerine gidip çözüm üretebilen insanlar olacaktır." dedi.

Üretim yapmayan ülkelerin yönetilmeye mahkum olduğunu dile getiren Özdebir; "Sanayi üretimimizi arttırmak mecburiyetindeyiz. Meksis gibi örnek firmalar ne kadar çoğalırsa ülkemizin bağımsızlığı, gücü ve ekonomik kabiliyetleri o kadar artacaktır." diye konuştu.

ASO 2. Organize Sanayi Bölgesi'nde 18.000 metre kare alanda üretim yapan Meksis firmasında 100 kişi istihdam ediliyor. Modüler su deposu üretiminde Türkiye'de bir ilk olan Meksis firması dünyanın 22 ülkesine ihracat yapıyor.

Özdebir 'Kauçuk Teknolojileri Kümelenmesi' çalıştayına katıldı

22 Nisan 2014

T.C. Ekonomi Bakanlığı tarafından desteklenen Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (URGE) destekleri kapsamında düzenlenen OSTİM Kauçuk Teknolojileri Kümelenmesi 22 Nisan tarihinde gerçekleştirildi.

Küme ihtiyaç analizi sunumuyla başlayan programa, Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, Ankara Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Arif Şayık, OSTİM Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Aydın, T.C. Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümelenme Destekleri Daire Başkanı Emrah Sazak ve sivil toplum kuruluşlarının yöneticileri katıldı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir yaptığı konuşmada, kauçuğun hayatımızın her alanında etkili bir şekilde yer edindiğine değindi. Ankara'da bu ürünün her geçen gün teknolojik anlamda kendisini geliştirerek endüstriyel ağırlığını arttırdığını vurgulayan Nurettin Özdebir, "Sektörümüz geliyor ve çok hoşuma giden bir şey var: Özellikle son beş senedir sektör bilginin kıymetini anlamış durumda ve bunun içinde

çaba sarf ediyor. OSTİM'de kauçuk ile ilgili meslek yüksekokulu şubesinin açılmasından laboratuvar araç gereçlerine kadar bunu hayatın her safhasında görüyoruz." dedi.

Kauçuk sektörünün ülkemizin değer zincirinde bulunduğunu aktaran T.C. Ekonomi Bakanlığı KOBİ ve Kümelenme Destekleri Daire Başkanı Emrah Sazak da sektördeki başarının diğer sektörlerle çarpan etkisi yaratacağına söyledi. Bakanlık olarak KOBİ'lerin rekabetçiliğini arttırmak için çeşitli programlar düzenlediklerini ifade eden Emrah Sazak, URGE'nin de bunlardan biri olduğunu belirtti. Sazak, "URGE'nin kümelenme yaklaşımında ana mesajlarından biri de firmalarımızın iş birliği kapasitesini arttırmaktır." dedi.

Çalıştayda alınan geri bildirimlerden yola çıkan Küme Yönetimi, 6 başlıkta çalışma grupları oluşturma kararı aldı.

Çalıştayda paydaşlara; Türkiye'de ve dünyada kauçuk sektörü, küme ile ilgili bulgular, iyi uygulama örnekleri ve OSTİM Kauçuk Teknolojileri Kümelenmesi ihtiyaç analizi hakkında bilgiler aktarıldı.

ASO Başkanı Özdebir 'Beton Ankara 2014' Fuarı'nın açılışına katıldı

17 Nisan 2014

Türkiye Hazır Beton Birliği (THBB) tarafından düzenlenen "Beton Ankara 2014 Hazır Beton, Çimento, Agregat, İnşaat Teknolojileri ve Ekipmanları Fuarı", ASO Başkanı Nurettin Özdebir ve Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce'nin katılımıyla 17 Nisan tarihinde Congressium Ankara'da açıldı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir açılışta yaptığı konuşmada, "Beton, insanlık tarihi boyunca yeri bugün de kolay doldurulamayacak önemli bir madde haline geldi. İnsanoğlunun doğada tutunabilmesi, barınabilmesi, yaşayabilmesi için en güçlü materyal oldu. Ama burada şunu unutmamamız gerekir, ki hükümetlerimizin yapmış olduğu düzenlemelerle hazır betonun hayatımıza girmesi ile çok ayrı bir anlam ve değer kattı. Yaşadığımız bugün de özellikle coğrafi deprem riski olan bir ülkede yaşayan biri olarak hazır betonsuz bir hayatı da inşaatta düşünemiyorum. 1988 yılında başlayan hazır beton serüveni TÜİK verilerine göre 1 milyon 800 bin metreküp beton üretiyorduk. Geçen 25 yıl içerisinde sektör yüzde 550 büyüyerek yaklaşık 100 milyon metreküp bir kapasiteye erişti ve Anadolu'nun her yanına ulaştı." dedi.

Sektörün bu kadar güçlenmesinin yanında yaşamış olduğu sorunları da dile getiren Özdebir, "Çevre ile ilgili ÇED sorunları ASO Başkanı olarak bana geliyor, bunları da görüyorum. Çevreyi de korumamız lazım çünkü başka yaşayacak başka dünyamız yok." diye konuştu.

Açılışta konuşan Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce de Türkiye'nin dünyada inşaat sektöründe önemli bir yeri olduğuna dikkat çekerek, "Türkiye'nin

çok büyük bir alanı deprem kuşağında. Bundan dolayı hazır betonun deprem ile bağını anlatmama gerek yok. Ne mutlu ki hazır beton üreticileri bu kadar geliştiler ve bizim geleceğe doğru yapılan binalarımızda korkumuz kalmıyor. Hazır Beton Birliği'ne bol kazanç diliyorum ve Hazır Beton Birliği'ni de bakanlığımızın bir yan kuruluşu olarak kabul ediyorum." diye konuştu.

Beton 2014 Fuar açılışında konuşan Türkiye Hazır Beton Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Işık ise, Türkiye için Hazır Beton Birliği olarak, depreme karşı dayanıklı ve uzun ömürlü yapıların inşası için 25 yıldır uğraş verdiklerini kaydederek, "Düzenlediğimiz kongreler, fuarlar, sempozyumlar, seminerler, yarışmalar ve yayınlarla sektörün gelişmesi için çalışıyoruz. Birliğimiz, beton sektöründeki son gelişmeler, bilgi ve teknoloji birikimini paylaşmak amacıyla 1995 yılında ERMCO, Uluslararası Avrupa Hazır Beton Kongresi, 1999, 2004, 2008, 2011 ve 2013 yıllarında Hazır Beton Kongresi ve Fuarı düzenlemiştir. Bu yıl ilk defa Ankara'da Beton 2014 Fuarı'nı yapıyoruz. Fuara 39 firma katılım gösterdi. Ankara'daki ilk fuarımız olmasına rağmen fuarımızın ciddi talep görmesi bizleri çok mutlu etti. Bugün, Türkiye Hazır Beton Birliği olarak düzenlediğimiz Beton Fuarı ile sektörlerimizi bir kez daha buluşturmanın gururunu yaşıyoruz." şeklinde konuştu.

17 - 19 Nisan 2014 tarihlerine kadar açık kalan Beton Ankara 2014 Fuarı'na, inşaat ve hazır beton sektöründe Türkiye'nin önde gelen firma temsilcileri katıldı.

Özdebir, “İşte Fırsat” toplantısına konuşmacı olarak katıldı

17 Nisan 2014

ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Genç Girişim ve Yönetişim Derneği (GGYD) tarafından 17 Nisan tarihinde düzenlenen “İşte Fırsat” toplantısına katıldı.

Özdebir toplantıda yaptığı konuşmada, yaşanan şehrin rekabetçiliği ile işlerin büyümesinin doğru orantılı olduğunu söyledi.

Ankara'nın hızlı trende merkez olacağını kaydeden Özdebir, bunun şehre önemli kazanımlar sağlayabileceğine işaret etti. Ankara'nın önemli bir potansiyeli olduğunu kaydeden Özdebir, bu değerleri daha iyi tanıtabilmek için kendilerine büyük görev düştüğünü söyledi.

Bugünün dünyasında bilginin katlanarak gittiğinin altını çizen Özdebir, iş planlarının buna uygun olarak yapılması ve gençleri bu değerleri göz önünde bulundurarak eğitmek gerektiğine belirtti.

Dünyada iş yapmanın yolunun sivil toplum kuruluşlarından geçtiğini vurgulayan Özdebir, dünyada kartların yeniden karıldığını belirterek, “Yeni kurulan düzende Türkiye baş aktör. Doğusunda zengin kaynakların bulunması, batısında da bunu tüketen ülkelerin getirdiği büyük bir avantaja sahip.” dedi.

Özdebir, değişen dengelerin Türkiye'nin lehine olduğunu kaydederek, oyunu kuran güçlerin Türkiye'ye muhtaç olduklarını ifade etti.

Özdebir: “Şirketlerin anayasası olmalı”

Özdebir, şirketlerin uzun süreli olabilmeleri için kurumsallaşması gerektiğine dikkati çekerek, “Kurumsallaş-

ma, kurumsal sorumlular atanarak yapılacak bir şey değil. Şirketlerin anayasası olmalı ancak bu şekilde uzun ömürlü şirketlere sahip olunabilir.” değerlendirmesinde bulundu.

İş dünyasında yazılı olmayan kuralların da olduğunu anlatan Özdebir, bu kuralların başarılı olmada önemli bir yer tuttuğunu dile getirdi.

GGYD Başkanı Nezih Alıoğlu da Türkiye'nin yaklaşan bahar döneminde ekonomik ve siyasi anlamda da bir bahar yaşaması gerektiğini söyledi.

Ülkenin huzura ve istikrara kavuşması gerektiğini belirten Alıoğlu, bu noktada herkesin üzerine düşeni yapmasını istedi.

Konuşmaların ardından Özdebir, Alıoğlu moderatörlüğünde katılımcıların iş dünyası ve sosyal hayata ilişkin sorularını yanıtladı.

Neveser Aksoy resim sergisi ASO'da açıldı

2 Nisan 2014

Eserlerinde grafiti sanatının izleri görülen ve pencere ressamı olarak da tanınan Neveser Aksoy'un resim sergisi 2 Nisan tarihinde Ankara Sanayi Odası Kültür Merkezi'nde açıldı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir tarafından açılan serginin açılışına çok sayıda sanatsever katıldı.

Ressam Neveser Aksoy ile birlikte sergiyi gezen ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Aksoy'un eserlerin-

den oluşan sergiye ev sahipliği yapmaktan duyduğu memnuniyeti belirtti. Bu sergilerin sanayicinin güzel sanatlara olan ilgisini arttırabilmek için yapıldığını söyleyen Özdebir, ayrıca kadın elinin değdiği her şeyin güzelleştiğini ve farklılaştığını belirtti.

Yaşamını Paris'te sürdüren sanatçı Neveser Aksoy, 1974 yılından bugüne kadar Fransa, Hollanda, İs-

viçre, Japonya, Lüksemburg ve Türkiye'de olmak üzere toplam 45 kişisel resim sergisi açtı. Türkiye ve Fransa'da ödülleri bulunan Aksoy'un eserleri yerli ve yabancı koleksiyonlarının yanı sıra müzelerde de yer alıyor.

ASO Kültür Merkezi'nde Nisan ayı sonuna kadar açık kalan sergide, Neveser Aksoy'un 56 resmi sergilendi.

TOBB Ankara İl Kadın Girişimciler Kurulu toplantısı ASO'nun ev sahipliğinde gerçekleştirildi

15 Nisan 2014

Ankara Sanayi Odası Koordinatörlüğünde çalışmalarını sürdüren TOBB Ankara İl Kadın Girişimciler Kurulunun "Biz Bize Hep Birlikte" temalı genel kurul toplantısı Ankara Sanayi Odası ev sahipliğinde 15 Nisan tarihinde gerçekleştirildi.

Toplantıya, Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, TOBB Ankara Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Birten Gökyay ve kadın girişimciler kurulu üyeleri katıldı.

Toplantıda bir konuşma yapan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, ekonomiden son derece ümitli olduğunu söyledi. Son zamanlarda yaşanan olaylardan dolayı dünyayla ilişkimizin koptuğunu belirten Özdebir; "Ülkemizde yaşananlara benzer olaylar dünyanın birçok yerinde yaşanıyor. Bunların doğal sonuçları ola-

rak da birtakım sıkıntılar oluyor. Ancak, ekonomi adına son derece ümitliyim. Bu yüzyıla Türkiye'nin ve Türk ekonomisinin yükselişi damgasını vuracak. Bu genel perspektif içerisinde baktığımız zaman da ülkemizin geleceğini çok parlak görüyorum. Şu anda morallerimiz belki biraz bozuk ama yeni kurulan dünya düzeni içerisinde Türkiye olmazsa olmaz bir ülke. Onun için çok yakın

zamanda denizlerin dalgasının durulacağını ve ekonominin hızlanarak yolumuza devam edeceğimize inanıyorum." dedi.

Ülkemizin daha çok sanayi yatırımına ihtiyacı olduğunu belirten Özdebir; "Üretmeye ihtiyacımız var. İşin içine üretme girince, biz erkekler kadınların eline su dökemeyiz, çünkü yeni nesilleri onlar yetiştirecekler. Bu anlamda kadının rolü toplumda her geçen gün daha belirginleşiyor, daha çok öne çıkıyor. Geleceğin nesillerini kadınlar yetiştireceklerine göre burada da kadınlarımıza yalnız kendi girişimcilikleri yetmiyor. Yeni nesilleri girişimci bir ruhla ve iyi bir akademik donanımla, aynı zamanda da beceri sahibi insanlar olarak yetiştirmemiz lazım. Yani sadece laf üreten değil, aynı zamanda iş üreten insanlar da yetiştirmemiz lazım." diye konuştu.

TOBB Ankara Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Birten Gökyay ise, "Gösterdiğimiz çabalar neticesinde oluşan bu kurullar sayesinde ülkemizde kadın girişimliliğiyle ilgili farkındalık, algı ve bilinç gelişmeye başladı. Bu nedenle TOBB yönetimine ve bu kurulların verimli çalışabilmesi için gerekli ortamı sağlayan koordinatör odalara ve desteklerini bizden esirgemeyen, her zaman yanımızda olan Ankara Sanayi Odası'na teşekkür ederiz." diye konuştu.

Özdebir, AKSİAD'ın 11. Olağan Genel Kurulu'na katıldı

26 Mart 2014

Akyurt Sanayici ve İş Adamları Derneği (AKSİAD)'ın 11'inci Olağan Genel Kurulu, 26 Mart 2014 tarihinde Esenboğa Airport Oteli'nde yapıldı.

Genel Kurula Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir'in yanı sıra Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Akyurt Belediye Başkanı

Gültekin Ayantaş, İÇSİFED Başkanı Nihat Güçlü, Hasanoğlan SİAD Başkanı Çetin Tekin, Başkent Otomobilciler Derneği Başkanı Aydın Erkoç, AKSİAD Başkanı A. Azmi Kelemcisoy, AKSİAD Yönetim Kurulu üyeleri ve AKSİAD üyeleri katıldı.

Özdebir'e yılın sanayicisi ödülü verildi

26 Mart 2014

Türk Sanayici ve İşadamları Vakfı (TÜSİAV) tarafından geleneksel olarak düzenlenen ve 15'incisi yapılan "Üstün Hizmet ve Başarı Ödülleri (Yılın Adamları)" sahiplerini buldu. Birçok sivil toplum kuruluşu başkanlarının ve iş adamlarının katıldığı törende ASO Başkanı Nurettin Özdebir'e yılın sanayicisi ödülü verildi.

DOĞAN CANKU

İlk bestenizi 2,5 yaşında yaptığınızı düşünürsek müziğe ilginizin oldukça erken bir dönemde başladığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bir müzikolog olan babanızın da bunda payı vardır mutlaka. Aslında hatırlayamayacağınız bir dönem ve neredeyse müziğin içine doğmuş bir yaşam. Bugün geriye dönüp baktığınızda müziğe ilgi duymanızı sağlayan etkenlerin neler olduğunu söyleyebilirsiniz?

2,5 yaşında bir bebeğin müziğe veya bir başka şeye bilinçli bir şekilde ilgi duymasının mümkün olduğunu sanmıyorum. Hele o yaşta "Baba ben beste yaptım, notaya al." diyebilecek kadar düzgün bir cümle kurabildiğime, babam da çok şaşırdığını ve hatta biraz da korktuğunu ileriki yıllarda anlatmıştı. Bestenin

adı "Ey Dün Dan". Ne anlama geldiğini bilmiyorum. Ama bir anlamı olduğunu biliyorum! Yıllar sonra bununla ilgili araştırmalarım sonucu birçok metafizik bilgiye ulaştıysam da bunlar başkaları için şimdilik varsayımdan öteye değil.

Babam beşgiimin başında kemaniyla ninni çalar-mış. Yeteneğimi daha anne karnındayken sezin-lemiş olmalı.

Müzikle ilgili ilk nosyonları babam Şeref Canku'dan aldım. Sadece müzik ile ilgili değil, onun hayat tec-rübesi ve her daim bizlerle paylaştığı bilgisi ile de hayatıma yön vermeye çalıştım.

Ankara Devlet Konservatuvarı'nda 6 yıl viyolonsel ve piyano eğitiminin ardından 1964 yılında gitarla tanıştınız ve flamenko gitarla büyük bir başarı yakaladınız. Gitarı sizin için diğer enstrümanlardan farklı kılan neydi? Diğerlerinde bulamadığınız hangi unsur gitara tutkuyla bağlanmanıza neden oldu?

Bütün enstrümanları severim. Zira her biri müzik için vardır ve müziğe, dolayısıyla insana hizmet eder. Ancak gitarın beni cezbeden tarafı, tıpkı pi-yano gibi çok sesli, kendi başına yeten, solo ve eşlik için ideal bir enstrüman olmasıdır. Bu ens-trümanı kucağınıza aldığınız anda onunla bütün-leşmeye başlarsınız. Özellikle "Flamenko Gitar" bir ustanın elindeyken bütün insani duygularla empati kurulabilir. Ses kapasitesi geniştir. Fark-lı tonları aynı pozisyonlarda çalma olanağı tanır size. Bu, müthiş bir kolaylık sağlar. Gitarın tellerini kapatarak bir ritm enstrümanı gibi kullanmanız bile mümkün. Efektif sesler üretebilirsiniz vs.

En ilginç de belki bütün bu saydıklarımın biha-ber sadece seversiniz onu...

1969 yılında Selami Karaibrahimgil ve Ahmet Kurtaran ile birlikte Modern Folk Üçlüsü'nü kurdunuz ve Türk halk müziğini ve klasik Türk müziğini modernize ederek büyük bir hayran kitlesi edindiniz. Türkiye'de ve dün-yanın pek çok yerinde defalarca konser ver-diniz. 1980 yılına kadar devam eden Modern Folk Üçlüsü'nün kurulma fikrini, sürecini ve yolların nasıl ayrıldığını ASO okuyucularıyla paylaşır mısınız?

Gitar çalmaya 1964 yılında başladım. Bu enstrüma-nı bana ilk sevdiren Büyük Üstad Andre Segovia'dır. Daha sonra Sabicas, Manolo Sanlucar, Paco De Lucia gibi birçok üstadın takipçisi oldum. Ankara Devlet Konservatuvarı'nda yine çok sevdiğim enstrüman viyolonsel eğitimi alırken aniden hayatıma giriveren gitarla birlikte flamenko müziğine de hayranlık duy-maya başladım. Bizim makamlarımıza benzerliği, an-cak kendine has armonisiyle çok dikkatimi çekmişti. Türk klasik ve halk müziğinin çok seslendirilip edi-lemeyeceği, eğer çok seslendirilirse bozulacağı bazı tutucular tarafından tartışılırken, Adnan Saygun ve Ulvi Cemal Erkin gibi besteciler kendi branşlarında bunu gerçekleştirip başarıya ulaşmışlardı. Ancak kla-sik tarzda, senfonik çalışmalar belli bir dinleyici kitle-sini aşamıyordu. Hâlbuki İspanyol müziği her yerde, her koşulda ve her insanın dinleyip, hoşlanabileceği bir yapıdaydı. Ben de düşündüm ki; "Neden olmasın? İspanyollar yapabildiğine göre!"

"Bütün enstrümanları severim. Ancak gitarın beni cezbeden tarafı, tıpkı piyano gibi çok sesli, kendi başına yeten, solo ve eşlik için ideal bir enstrüman olmasıdır. En ilginç de belki bütün bu saydıklarımın bihaber sadece seversiniz onu..."

"Esin Afşar'a gitarımla eşlik ettiğim yıllarda Allam Allam, Yoh Yoh, Aşkın Aldı Benden Beni (Yunus Emre) gibi şarkıların repertuarını hazırladım. Daha sonra Esin'in arkasına bir vokal grubu kurmaya karar verdik. O aşamada Ahmet ile Selami devreye girdi ve yolumuza Modern Folk Üçlüsü olarak devam etmeye karar verdik. 40'a yakın ülkede, yüzlerce konser, radyo ve TV programları yaptık."

O yıllarda benimle aynı düşüncede olan Esin Afşar ile denemelere başladım. Onun repertuarını hazırlayıp gitarımla eşlik etmeye başladım. Allam Allam, Yoh Yoh, Aşkın Aldı Benden Beni (Yunus Emre) gibi. Daha sonra Esin'in arkasına bir vokal grubu kurmaya karar verdik. O aşamada Ahmet ile Selami devreye girdi. Bir müddet Esin'e eşlik ettikten sonra kendi ismimizi (MFÜ) koyarak yolumuza Modern Folk Üçlüsü olarak devam etmeye karar verdik.

40'a yakın ülkede, yüzlerce konser, radyo ve TV programları yaptık.

Halk müziği ve klasik Türk müziğinin çok seslendirilmesi konusundaki düşüncem her ne kadar 1964 yıllarına dayansa da Büyük Önder, Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözleri bize ilham, hatta vasiyet olmuştur.

"Güzel sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü ilettilmesini istediğinizi bilirim. Ancak bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan Türk müziğidir. Bir ulusun yeni değişikliğine ölçü, musıkide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir."

Ne acıdır ki, bu yolda yürümemizi engellemeye çalışanlar çoğunlukla TRT Radyosu sanatçılarından bazı tutuculardı. Ne kadar trajikomiktir ki, içinde bulunduğumuz programlarla yurt dışındaki yarışmalarda derece alan TRT, MFÜ'nü ülkemizde, müziği dejenere ettiği gerekçesiyle kara listeye almıştı. Gerek Dışişleri Bakanlığı gerek Turizm ve Tanıtma Bakanlığı tarafından ülkemizi temsil etme amacıyla gönderildiğimiz ülkelere takdir alırken, kendi ülkemizin ulusal televizyonunda çıkmamız engelleniyordu...

Bütün bunlar olurken Ahmet ve Selami kendi işlerini istikrarlı bir şekilde devam ettiriyordu. Benim ise geçim kaynağım müzikti. Onların işleri sürekli sahneye engel teşkil ediyordu. Kendi yolumu seçmeye, tek başıma kendi müziğimi icra etmeye karar verdim ve 1980 yılında kendi adıma çıkardığım albüm ile yola devam ettim.

“Müziğimin insanları mutlu ettiğinden kuşku yok. Hatta daha da önemlisi, hayat kurtardığına dair mesajlar bile aldığım oldu. Hayatıma kattığım çeşitliliğin hangi niteliğinden beslenirsem, düşünce ve davranışlarım da ona göre ifade bulur.”

Tek başınıza devam ettiğiniz müzik yolculuğunuzda konserler verdiniz ve Köçekçeler, Sonsuza Dek Ayrılık gibi solo albümler ürettiniz. Okucuyucularımıza flamenkoya nasıl ilgi duymaya başladığınızdan ve flamenkonun sizin için ne ifade ettiğinden bahseder misiniz?

Flamenko; hayatımın her evresinde dinlemekten, çalmaktan haz aldığım, Paco’suna Manolo’suna imrendiğim, daha iyi çalabilmek için gecemi gündüzüme kattığım, dinlerken kâh güldürüp kâh ağlatan, bestelerime ilham kaynağı olan, talep etmediğim halde parmaklarıma hükmeden, adıyla isminin anılmasına sebep olan, rızkıma katkısı olan, ruhumu özgür kılan bu müziği seviyorum...

1974 yılında Hacettepe Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Bölümü’nde müzik direktörlüğü yaptınız ve araştırma görevlisi olarak çalıştınız. 1993 yılında bir müzik dershanesi açarak akademisyen ve müzisyen kimliğinizi bir araya getirdiniz. İleride bir de konservatuvar açma hedefiniz olduğunu biliyoruz. Geniş bir kadroyla devam eden dershanede öğrencilerinize teknik bilgilerin yanı sıra hayata dair, müziğe dair neler aktarıyorsunuz? Müziğe ilgi duyan, yetenekli gençlere neler önerirsiniz?

Türkiye’de Berklee Müzik Okulu gibi olmasa da benzer bir müzik okulu açmak en büyük arzularımdan biriydi. Ancak bizdeki mevzuat böyle bir girişime olanak tanımıyor. Daha doğrusu böyle bir işe giriştiğinize pişman ediyor. Küçük bir dersane açmanın bile ne denli zor olduğunu biliyorum, bu yüzden açtığım iki dershaneyi de ortaklarıma devrettim. Şimdi özgürce müzik yapıyorum. Özel derslerim de oluyor. Akademisyen yetiştiremiyorum ama usta çırak ilişkileri devam ediyor.

Öğrencilerime her zaman Schumann'ın şu sözünü hatırlatırım "Teknik üstünlük, ancak yüksek amaçlara hizmet ettiğinde değerlidir." Aksi takdirde çalgıcı olursun."

Öğrencilerime her zaman Schumann'ın şu sözünü hatırlatırım "Teknik üstünlük, ancak yüksek amaçlara hizmet ettiğinde değerlidir." Aksi takdirde çalgıcı olursun.

Derslerde çoğu zaman aikidodan, doğa olaylarından, sudan, rüzgârdan hatta metafizikten verdiğim örnekler karşısında şaşırırlar. Başlangıçta "Ne diyor bu adam?" der gibi bakarlar. Ama zaman içinde bazıları (Dikkatli ve öğretiyeye açık olanlar) bu örneklerin hayatlarına ve müziklerine olan katkılarını fark ederler. Bu, onlar için de benim için de mutluluk vericidir.

Onlara sahne ahlakı, ilkeleri konusunda örnek olmaya çalışırım. "Herkes enstrüman çalamaz. Her enstrüman çalan müzisyen, her müzisyen de sanatçı olamaz. Yukarıda Schumann'ın sözü, demek istediklerimin özetidir ve aslında her meslek için geçerlidir.

Sanatçıların toplumdaki diğer insanlardan farklı olduğunu düşünürüz hepimiz. Çünkü "herkes gibi olmak" yaratıcılık gerektiren üretim sürecinde bir farklılık ortaya koymayı engeller. Sizin de ilgi alanlarınıza baktığımızda büyük bir zenginlikle karşılaşılıyor ve şaşıyoruz. Uzak Doğu savaş sanatlarından botaniğe, meditasyondan şiire pek çok alana ilgi duymuş ve bu alanlarda üretmiş bir sanatçısınız. Muhtemelen sanatçı kişiliğiniz, müziğiniz bunların her birinden ayrı ayrı besleniyor. Bu çok yönlü ve renkli yaşamınızın müziğinize nasıl bir katkı yaptığını söyleyebilirsiniz?

Müzik bir bakıma en kolay para kazanmanın yollarından biridir. Tıngırdatsanız bile yine bir şekilde

karnınızı doyurursunuz. Ama sanatçı olmak bazen aç kalmayı bile göze alabilmeyi gerektirir.

Bir merdiven düşünün, siz bir sanatçı olarak merdivenin hangi basamağında olursanız olun, gerektiğinde toplumun bulunduğu basamağa iki kol boyu uzaklığa kadar inebilmelisiniz. İçlerinden bazılarının kollarını uzatacakları ve sizin de kolunuzu uzatıp ellerinden tutarak bir üst basamağa çekebileceğiniz gibi. Ellerini uzatmayanların bulunduğu basamağa kadar inip orada kalırsanız ki, sizi besleyecekleri ve de sizinle beslenecekleri için orada kalmak cazip gelebilir. Bu durumda her iki tarafta büyüyemez, gelişemez. Kolunuzun erişemeyeceği kadar uzaklıkta olursanız, bu sefer sizi duyamaz ve anlayamazlar. Siz de "Ah! Beni anlamıyorlar!" diye hayıflanıp durursunuz.

Bu yüzden sürekli kendinizi geliştirmek ve başkalarının da gelişmesine katkıda bulunmak zorundasınız. Her konuda kendinizi geliştirmek zorundasınız.

Çeşitlilik eserlerinize zenginlik katar. İfadelerinizi güçlü kılar.

İnsan temelde üç unsura sahiptir. Fiziksel, zihinsel ve ruhsal... Tabii bunu her unsur için çok daha ince düzeylerde çoğaltabiliriz. Bu unsurlar ne derece kendi aralarında dengede olursa, bütün de o derece sağlıklı, mutlu, başarılı (Tabii başarıdan neyi kastettiğinize bağlı), doygun bireye dönüşür. Bu nitelikteki bireyin

"2014 yılı profesyonel müzik hayatımın 50. yıldönümü. Bunu Ağustos ayında güzel bir konser ile kutlayacağız. Ünlü isimlerden bazı şarkıcıların bestelerimi seslendireceği bir albüm hazırlıyoruz."

düşünce ve davranışlarıyla evrime katkıda bulunması da kaçınılmaz olacaktır. Mutlak doğruya en yakın olan da evrime katkıda bulunmaktır.

Müzik, yoga ve aikido her ne kadar birbirinden çok farklı gibi görünse de her birinin fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişmeye katkısı vardır. Tabii ki yine, neyi hangi amaçla yaptığınıza bağlıdır. Gayrimenkuller, petrol kuyuları ya da külçe altınların ortak getirisi para, dolayısıyla zenginliktir. İnsan olabilmek ise o parayı hangi amaçlara hizmet için kullandığınıza bağlıdır.

Müziğimin insanları mutlu ettiğinden kuşku yok. Hatta daha da önemlisi, hayat kurtardığına dair mesajlar bile aldığım oldu. Hayatıma kattığım çeşitliliğin hangi niteliğinden beslenirsem, düşünce ve davranışlarım da ona göre ifade bulur. Bunu da en iyi müziğime yansıtabiliyorum.

2013 yılında TRT Müzik Kanalı'nda "İki İrmak İki gelenek Anonim" adlı programla iki kültürü harmanlayarak flamenko ve Anadolu'nun toprak kokan tınılarını bir araya getirdiniz. Yeni bir dönemin habercisi olarak algılanan bu program fikri nasıl oluştu? Beklediğiniz ilgiyi gördü mü?

Bu çalışma bugün sadece benim yaptığım bir şey değil. Ama bu tür çalışmayı ilk başlatanlardan biriyim sanıyorum. Belki de ilkiyim! Modern Folk Üçlüsü öncesinde de böyle çalışmalar yapıyordum.

Türk halk müziği ile flamenkonun benzer makamları bir araya getirildiğinde hoş tınılar elde edilebiliyor. Önemli olan, kaş yapıyorum derken göz çıkarmamak. Aşure tatlısının kendine has bir lezzeti vardır. Eğer ustası değilseniz ve dozu iyi ayarlayamazsanız muhtemelen şekerli nohut veya fasulye yemeği yemiş gibi olursunuz.

Bu tür sentezler olmalıdır çünkü müziğin gelişmesine katkıda bulunur. Ayrıca aşureyi icat etmeniz kuru

fasulye, nohut yemeğini yok saydığınız anlamına gelmiyor!

Programımız beğenilmesine beğenildi, ancak istediğim nitelikte oldu mu? Hayır, olmadı!

Zira programın bütçesinin kısıtlı olması, bu yüzden stüdyo gün ve saatlerinin en aza indirilmesi, programın içeriği ile ilgili sohbetlere bile müdahale edilmesi gibi birçok neden bu programın çok daha güzel ve yararlı olmasına engel teşkil ediyordu. Çal, söyle, bitir işi mantığı...

Oysaki birçok ipe sapa gelmez programın sunucuları veya jüri üyelerinin her birine program başı 25-30 memur maaşı ödenebiliyor! Neden aynı olanaklar ciddi müzik programlarına sunulmuyor?

Çünkü toplumun büyük kısmının beklediği sansasyon yaratacak söz, tavır, herhangi bir şey yok.

Biraz geç de olsa, bundan böyle emeğimin karşılığını ödemeyen hiçbir kurum ve kuruluş için müzik programı yapmama kararı aldım.

Son albümünüzü 2000 yılında çıkardınız. Uzun ya da kısa vadede yeni bir albüm ya da konser planınız var mı?

2014 yılı benim profesyonel müzik hayatımın 50. yıldönümü. Bunu Ağustos ayında güzel bir konser ile kutlayacağız. Öncesinde bir CD çalışmamız var. Ünlü isimlerden bazı şarkıcıların bestelerimi seslendireceği bir albüm. Ayrıca yeni parçalardan oluşan ikinci bir albüm çalışması da yürürlükte. 50. yıl konserimden sonra Türkiye genelinde ve yurt dışında da bu konserler devam edecek. Umuyorum her şey beklediğim gibi olacak!

ASOBÜLTEN

RESMİ GAZETE ÖZETLERİ (8 NİSAN 2014 - 30 MAYIS 2014)

08.04.2014 tarih ve 28966 sayılı Resmi Gazete

- 2014/6086 Seyahat Çantaları, El Çantaları ve Benzeri Mahfazaların İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar
- Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2014/2)
- Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 44)
- Yakıt Nafta'ya İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 27)
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 3/4/2014 Tarihli ve 5795 Sayılı Kararı

09.04.2014 tarih ve 28967 sayılı Resmi Gazete

- Özel Hususlar-Özel Amaçlı Çerçevelere Göre Hazırlanan Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi (BDS 800) Hakkında Tebliğ Türkiye Denetim Standartları Tebliği No: 35

10.04.2014 tarih ve 28968 sayılı Resmi Gazete

- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğde (Tebliğ No: 2012/1) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2014/1)
- T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (No: 2014/8)

11.04.2014 tarih ve 28969 sayılı Resmi Gazete

- İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (No: 2014/4)

12.04.2014 tarih ve 28970 sayılı Resmi Gazete

- 2014/6091 2014 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar

- Yargıtaydan Verilen İcra ve İflas İşlerine Ait Kararların Yayınlanmasına Dair Yönetmelik

17.04.2014 tarih ve 28975 sayılı Resmi Gazete

- Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 63)
- Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 44)
- Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

18.04.2014 tarih ve 28976 sayılı Resmi Gazete

- 2014/6197 Dahilde İşleme Rejimi Kararında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar
- Orman Kanunu'nun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği
- Orman Kanunu'nun 17/3 ve 18'inci Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği
- Genel Sağlık Sigortası Tescil, Prim ve Müstehaklık İşlemleri Yönetmeliği
- Genel Sağlık Sigortası Uygulamaları Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2014/12)

19.04.2014 tarih ve 28977 sayılı Resmi Gazete

- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne Kullanılmak Üzere Buğday, Arpa, Mısır ve Pirinç İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar
- Hazine Müsteşarlığı Tarafından Gerçekleştirilecek Borç Üstlenimi Hakkında Yönetmelik
- Asgari Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 34)
- Yemlerde İstenmeyen Maddeler Hakkında Tebliğ (No: 2014/11)

22.04.2014 tarih ve 28980 sayılı Resmi Gazete

- Sigorta Acenteleri Yönetmeliği
- Özet Finansal Tablolara İlişkin Rapor Vermek Üzere Yapılan Denetimler (BDS 810) Hakkında Tebliğ Türkiye Denetim Standartları Tebliği No: 37

25.04.2014 tarih ve 28982 sayılı Resmi Gazete

- Sigortacılık Kapsamında Değerlendirilecek Faaliyetlere, Tüketici Lehine Yapılan Sigorta Sözleşmeleri ile Mesafeli Akdedilen Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yönetmelik
- Yurt Dışında Fuar Düzenlenmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ (İhracat: 2010/5)'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (İhracat: 2014/3)
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2014/13)
- Tasfiye Genel Tebliği (Elektronik İhale Seri No: 1)

26.04.2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazete

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2014/8)
- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği
- Bankalarca Kamuya Açıklanacak Finansal Tablolar İle Bunlara İlişkin Açıklama Ve Dipnotlar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

29.04.2014 tarih ve 28986 sayılı Resmi Gazete

- Motorlu Araçların ve Römorklarının Kütle ve Boyutları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (AB/1230/2012) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Hakkında Yönetmelik
- Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

02.05.2014 tarih ve 28988 sayılı Resmi Gazete

- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2014/2)

03.05.2014 tarih ve 28989 sayılı Resmi Gazete

- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2006-32/32)'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2014-32/42)
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2014/14)

06.05.2014 tarih ve 28992 sayılı Resmi Gazete

- Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2014 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ
- Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri ve İş Bitirme Belgelerinin 2014 Yılına Ait Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ

08.05.2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazete

- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğde (Tebliğ No: 2012/1) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2014/2)
- Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği
- İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği

09.05.2014 tarih ve 28995 sayılı Resmi Gazete

- 2014/6058 Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

10.05.2014 tarih ve 28996 sayılı Resmi Gazete

- Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2014/10)

14.05.2014 tarih ve 29000 sayılı Resmi Gazete

- Lisanslı Yediemin Depoları Yönetmeliği
- Sektörel Tanıtım Gruplarının Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Tebliğ (İhracat: 2010/6)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2014/2)
- Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Bireysel Sulama Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2014/13)

15.05.2014 tarih ve 29001 sayılı Resmi Gazete

- Tıbbi Cihaz Satış, Reklam ve Tanıtım Yönetmeliği

17.05.2014 tarih ve 29003 sayılı Resmi Gazete

- Çevre Kanunu'nun 29'uncu Maddesi Uyarınca Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik
- Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönetmeliği
- Kamu Haznedarlığı Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

- Yem Bitkileri Desteklemeleri Uygulama Esasları Tebliği (No: 2014/16)
- Yurt İçi Sertifikalı Tohum Üretimine Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2014/18)
- Yurt İçi Sertifikalı Tohum Kullanımının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2014/19)

21.05.2014 tarih ve 29006 sayılı Resmi Gazete

- Gümrük İşlemlerinin Kolaylaştırılması Yönetmeliği
- Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği (Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 3)
- Perakende Satış Hizmet Geliri ile Perakende Enerji Satış Fiyatlarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ

22.05.2014 tarih ve 29007 sayılı Resmi Gazete

- Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

23.05.2014 tarih ve 29008 sayılı Resmi Gazete

- TS 3034 Karayolu Taşıtları-Süspansiyon Sistemleri-Amortisörler Standardı ile İlgili Tebliğ (No: MSG-MS-2014/4)

27.05.2014 tarih ve 29012 sayılı Resmi Gazete

- Enerji Piyasası Bildirim Yönetmeliği

28.05.2014 tarih ve 29013 sayılı Resmi Gazete

- İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 2014/6390 Başbakanlık Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

30.05.2014 tarih ve 29015 sayılı Resmi Gazete

- Takograf Cihazları Servis Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

DUYURULAR

TPE Bilgi ve Doküman Birimi Sanayicinin Hizmetinde

Odamız ve Türk Patent Enstitüsü arasında 10.07.2013 tarihinde imzalanan, sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalar ile Türk Patent Enstitüsü arasındaki iş birliğini arttırmaya ve sanayicilerin sınai haklar konusunda bilinçlendirilmesine katkı sağlamaya yönelik Çerçeve Protokolü'ne istinaden ASO bünyesinde "TPE Bilgi ve Doküman Birimi" oluşturulmuştur. Odamız bünyesinde TPE Bilgi ve

Doküman Birimi olarak Marka, Patent ve Faydalı Model, Endüstriyel Tasarım başlıklarında hizmet sunulacak olup, birime ilişkin bilgilendirme ve görevli personel bilgisine http://www.aso.org.tr/kurumsal/index.php?sayfa_no=777 adresinden ulaşılabilir.

Banjul Uluslararası Havaalanının Genişletilmesine İlişkin Proje

T.C. Dışişleri Bakanlığı'ndan alınan bir yazıda; Banjul Büyükelçiliğimizin, Gambiya Yapı, İnşaat ve Bayındırlık Bakanı Balla Garba Juhampa tarafından Banjul Uluslararası Havaalanı'nın genişletilmesine ilişkin olarak yaklaşık 120 milyon dolar değerindeki bir proje teklifi hakkında bilgilendirildiği ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, söz konusu proje teklifi hakkında detaylı bilgiye TOBB web sitesi (www.tobb.org.tr) sağ panelinde "Hizmetler" başlığı altındaki "Uluslararası İş İmkanları/Özelleştirme ve Yatırım Projeleri" bölümünden ulaşılmaktadır.

OECD Çok Uluslu Şirketler Rehberi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden alınan bir yazıda, Ekonomik ve Kalkınma İşbirliği Örgütü (OECD) tarafınca yürürlükteki hukuk kuralları çerçevesinde faaliyetlerini sorumlu bir şekilde yürüten iş çevrelerine yönelik gönüllü prensip ve standartları içeren Çok Uluslu Şirketler Rehberi (OECD Guidelines for Multinational Enterprises)'nin geliştirildiği bildirilmektedir. Söz konusu rehberin, yürürlükteki hukuk kuralları çerçevesinde faaliyetlerini sorumlu bir şekilde yürüten iş çevrelerine yönelik olarak istihdam ve sanayi ilişkileri, insan hakları, tüketici hakları, çevre, kamuoyunu bilgilendirme, rekabet, yolsuzlukla mücadele, vergilendirme, tedarik zinciri, bilim ve teknoloji gibi çeşitli alanlarda gönüllü prensip ve standartları içerdiği belirtilmektedir. Rehberin nihai amacı, uluslararası piyasada rakipler arası dengeyi koruyacak devlet destekli bir kurumsal sorumluluk davranışı geliştirmesini sağlayarak, çok uluslu şirketlerin sürdürülebilir kalkınmaya katkılarını artırmaktır. Çok Uluslu Şirketler Rehberi'nin son olarak 2011 yılında güncellenmiş olduğu ve Türkçe çevirisinin Ekonomi Bakanlığı'nın "Yurt Dışında Yatırım" internet sitesinde (www.ydy.gov.tr/detay.cfm?MID=283) yayınlandığı ifade edilmektedir.

EXIMBANK İhracat Kredileri

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden alınan bir yazıda, son dönemde uluslararası piyasalarda ve ülkemiz finansal piyasalarında yaşanan gelişmeler dikkate alınarak ve ayrıca ilgili banka kredilerine yönelik talep yoğunluğu nedeniyle, mevcut kaynaklarını daha verimli şekilde firmalarımızın kullanımına sunulabilmesini teminen, Kısa Vadeli Türk Lirası faiz oranlarının 01.04.2014 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden düzenlenmesi gereğine ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede, Kısa Vadeli Türk Lirası Kredilerinin (Reeskont Kredisi hariç) faiz oranları ile ilgili olarak yeni düzenlemelerin yapıldığı ifade edilmektedir.

Moğolistan ile Vize Muafiyeti

T.C. Ekonomi Bakanlığı'ndan alınan bir yazıda, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moğolistan Hükümeti arasında vatandaşlarının karşılıklı seyahatine ilişkin anlaşmanın onaylanmasına dair kararın, 06.03.2014 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmış olduğu, iki

ülke arasındaki vize muafiyetinin 11.04.2014 tarihinden itibaren uygulanmaya başlandığı belirtilmektedir. Yazıda devamlı, söz konusu uygulamada, geçerli bir pasaporta veya seyahat belgesine sahip olan vatandaşların, her 180 günlük süre içerisinde 30 günü aşmayan bir süre için, diğer devletin ülkesine girmek, ülkesinden transit geçmek, çıkmak ve diğer ülkede geçici olarak kalmak için vize alma yükümlülüğünden muaf olacakları belirtilmektedir.

Türkiye - Hollanda Turuncu Halı Vize Kolaylığı

Hollanda Devleti Ankara Büyükelçiliği'nden alınan bir yazıda, Türkiye ile Hollanda Devleti arasındaki ekonomik ilişkileri geliştirmek, Hollanda ile ticari ilişkileri bulunan aktif sanayicileri teşvik etmek amacıyla "Turuncu Halı Vize Kolaylığı" isimli bir prosedürün işleme konulduğu iletilmektedir. Bahse konu prosedür kapsamında; Hollanda vizesi için şahsen başvurunun zorunlu olmadığı, onaylanmış uçak rezervasyonu, seyahat sigortası, otel rezervasyonu gibi belgelerin sunulmasına gerek olmadığı, başvuru sahibine ilk vize başvurusunda 1 yıllık vize verileceği, ikinci ve daha sonraki başvurularında ise 5 yıllık vize verileceği, vize çıkarılması işleminin 3 gün içerisinde sonuçlandırılacağı belirtilmektedir. Söz konusu prosedür ile ilgili detaylı bilgiye, <http://turkey-tr.nlembassy.org/news/2014/03/ocf.html> web adresinden ulaşılabilmektedir. Ayrıca; Hollanda Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Hollanda Yabancı Yatırım Ofislerinden birinin İstanbul'da olduğu, Hollandalı firmalar ile ilgili bilgi almak veya iş ortağı olmak isteyen firmalarımızın bu ofise başvurabileceği bildirilmektedir. Bahse konu ofis ile ilgili detaylı bilgiye, www.nfia-turkey.com adresinden ulaşılabilmektedir.

EXIMBANK Reeskont Kredisi Uygulama Esaslarına İlişkin Düzenlemeler

Türk Eximbank'dan alınan bir yazıda, reeskont kredisindeki yeni düzenlemeler ve kredi başvurularının yapılacağı yerlere ilişkin bilgiler ile birlikte, Reeskont Kredisi Uygulama Esaslarına ve programın işleyişine yönelik "Sıkça Sorulan Sorular" bölümüne www.eximbank.gov.tr adresinden ulaşılabileceği belirtilmektedir.

Yeni Zelanda Vize Uygulaması

T.C.Dışişleri Bakanlığı'ndan alınan bir yazıda, I. Çanakkale Kara Savaşları'nın 99. yıldönümü törenleri vesilesiyle ülkemize bir resmi ziyaret gerçekleştirmekte olan Yeni Zelanda Gazi İşleri ve Göç Bakanı Michael Woodhouse'un, Türk iş adamlarına ve diplomatik pasaport hamillerine yönelik üç yıl süreli çok girişli vize uygulaması başlatılmasına ilişkin olarak Yeni Zelanda Hükümeti internet sayfasında 24.04.2014 tarihli bir basın açıklamasının yayımlandığı belirtilmektedir. Yazıda devamlı, açıklamada özetle; Türkiye ve Yeni Zelanda arasında Çanakkale Kara Savaşları'na dayanan özel ilişkiler bulunduğunun ve her iki Hükümetin de bu ilişkilerin daha da güçlendirilmesi konusunda kararlı olduğunun vurgulandığı, yıllık 209 milyon Yeni Zelanda Dolarlık ticaret hacmiyle Yeni Zelanda'nın 44'üncü büyük ticaret ortağı olan Türkiye ile Yeni Zelanda arasında daha fazla ticaret yapılması teşvikinin, ayrıca Türk iş adamları ile diplomatik pasaport hamillerinin Yeni Zelanda'ya yönelik seyahatlerin kolaylaştırılması amacıyla üç yıl süreli çok girişli vize verilmeye başlanmasının kararlaştırıldığı ve Yeni Zelanda'nın ÇHC ile yaptığı benzeri bir düzenlemenin iş çevreleri arasındaki temasların güçlendirilmesi bakımından olumlu sonuç verdiğine dikkat çekilerek,

Türkiye'ye yönelik bu yeni uygulamanın benzeri sonuçlar vereceğine inanıldığının kaydedildiği bildirilmektedir.

Banka ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik

10/03/2007 tarihli ve 26458 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Banka ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmeliğin 26'ncı maddesinin 7'nci fıkrası, 13/05/2014 tarihli ve 28999 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye 8 inci fıkra eklenmiştir:

"(7) Mal veya hizmet alımı sonrası belli bir ücret karşılığı borcun taksitlendirilmesi veya ödemenin ertelendiği dönemler de dahil olmak üzere, kredi kartları ile gerçekleştirilecek mal ve hizmet alımları ile nakit çekimlerinde taksitlendirme süresi dokuz ayı geçemez. Kredi kartlarıyla gerçekleştirilecek telekomünikasyon ve kuyumla ilgili harcamalarda ve yemek, gıda, akaryakıt ile hediye kart, hediye çeki ve benzeri şekillerde herhangi somut bir mal veya hizmeti içermeyen ürünlerin alımlarında taksit uygulanamaz.

(8) Yedinci fıkranın ikinci cümlesi, kurumsal kredi kartları hakkında uygulanmaz."

Askıya Alma Sistemine İlişkin Tebliğ

Tebliğin amacı, Türkiye'deki sanayicilerin rekabet kapasitelerinin artırılmasını, modernize olmalarının sağlanmasını ve yeni iş alanlarının oluşturulmasını desteklemek ve ayrıca üretim sürecinde ihtiyaç duydukları hammadde, yarı mamul veya özel imalat niteliği taşıyan ürünlere düşük gümrük vergisi ile erişimlerini sağlamaktır. Yürürlüğe giren askıya alma/kota düzenlemeleri tüm AB üyeleri ve Türkiye için geçerlidir. Bitmiş/nihai ürünler, perakende satış amacı taşıyan ürünler askıya alma rejimine konu edilemez. Askıya alma sistemi kapsamında hangi ürünlerin askıya alınacağını, askıya alma başvurusunu kimlerin yapabileceğini ve başvuruların yapılma zamanı gibi detaylar Ekonomi Bakanlığı'nın web sitesinde (<http://www.ekonomi.gov.tr/index.cfm?sayfa=922EA64E-BAEA-2050-5D12C690A913F192>) yer almaktadır.

Çift Pasaport Kullanımı Hk.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'ndan alınan bir yazıda, Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu ile 9 Mart 2013 tarihinde gerçekleştirilen Aile Toplantısında, Türk vatandaşlarına vize uygulayan ülkelere yönelik ziyaretlerde tek pasaport uygulamasının ikili ekonomik ilişkilerimizin artmasına engel teşkil ettiği tespiti ve Türk iş adamlarına çift pasaport verilmesi önerisi üzerine ilgili Bakanlıklarımızca gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde çift pasaport kullanımının mümkün kılındığı ve bu çerçevede Emniyet Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye istinaden Türk vatandaşlarının bir adet geçerli pasaport hamili olmaları genel teamül olmakla birlikte 22.04.2013 tarihli ve 41 nolu genelge uyarınca iki adet geçerli pasaporta ihtiyaç duyan ve her ikisini de taşımak isteyen vatandaşların mazeretlerini yazılı olarak beyan etmeleri halinde her iki pasaportun da kendilerine verilebileceği belirtilmektedir. Söz konusu uygulamanın; umumi, hususi ve hizmet damgalı pasaportlar için geçerli olup, kanuna aykırı olmayan herhangi bir gerekçenin yeterli olduğu, müracaat prosedürlerinin normal başvurular ile aynı olduğu, pasaport işlemleri hakkında detaylı bilgiye pasaport birimlerinden ulaşılabileceği iletilmektedir.

FUARLAR

Beauty Eurasia 2014 Fuarı

12 Haziran - 14 Haziran 2014, İstanbul, TÜRKİYE

Konu: Kozmetik ve Güzellik Ürünleri

İletişim:

Tel +90. 216 603 33 33

Faks:+90. 216 603 33 34

E-posta: info@beautyeurasia.com

Web:www.beautyeurasia.com

Uluslararası Franchising Fuarı

19 Haziran - 21 Haziran 2014, Newyork City, ABD

Konu: Franchising

İletişim:

Tel +90. 212 343 55 10

Faks:+90. 212 343 55 20

E-posta: info@i-tb.com

Web:www.fuaturizm.com

Avrasya Elektrikli ve Mekanik El Aletleri Fuarı

26 Haziran - 28 Haziran 2014, İstanbul, TÜRKİYE

Konu: Elektrikli ve Mekanik El Aletleri, Oto Sanayi, Üretim Sanayi, İnşaat

İletişim:

Tel +90. 216 284 23 00

Faks:+90. 216 283 00 74-75-76

E-posta: info@turkel.com.tr

Web: http://www.turkel.com.tr/index.html

24. Fime Uluslararası Sağlık Fuarı

06 Ağustos - 08 Ağustos 2014, Miami Beach Florida, ABD

Konu: Sağlık

İletişim:

Tel +90. 216 338 45 25

Faks:+90. 216 338 45 24

E-posta: kenan.onak@tgexpo.com

Web:www.tgexpo.com

22.Malatya Genel Sanayi ve Ticaret Fuarı

13 Ağustos - 17 Ağustos 2014, İstanbul, TÜRKİYE

Konu: Elektrikli Ev Eşyaları, Dayanıklı Tüketim Malları, İnşaat Malzemeleri, Banyo, Mutfak, Seramik, Nalburiye, Hırdavat, Sanayi Ürünleri, Ticaret Malları

İletişim:

Tel +90. (0422) 336 44 12 - 13

Faks:+90. (0422) 336 44 94

E-posta: info@malatyakultur.com

Web: http://www.malatyakultur.com/

Uluslararası Gana Genel Ticaret Fuarı

26 Ağustos - 29 Ağustos 2014, GANA

Konu: Gana Ticaret Ürünleri

İletişim:

Tel +90.212 272 18 50

Faks:+90.212 272 18 53

E-posta: umut@icffair.com

Web: www.icffair.com

KKTC Tarım, Hayvancılık,Süt Ürünleri ve İş Makineleri Fuarı

11-14 Eylül 2014, Lefkoşa, KKTC

Konu: Tarım, Hayvancılık, Süt ürünleri, İş Makineleri

İletişim:

Tel +90. (312) 446 01 85

Faks:+90. (312) 446 52 38

E-posta: info@kktcbe.org.tr

Adres: Rabat Sokak No:20, GOP / 06700 Ankara

KKTC Av, Atıcılık, Balıkçılık,Doğa Sporları ve Kamp

Malzemeleri Fuarı

18-21 Eylül 2014, Lefkoşa, KKTC

Konu: Av, Atıcılık, Balıkçılık, Doğa Sporları ve Kamp Malzemeleri

İletişim:

Tel +90. (312) 446 01 85

Faks:+90. (312) 446 52 38

E-posta: info@kktcbe.org.tr

Adres: Rabat Sokak No:20, GOP / 06700 Ankara

Kamerun Türk Ürünleri Fuarı

24-27 Eylül 2014, Younde, KAMERUN

Konu: Türk Ürünleri

İletişim:

Tel +90. 212 455 61 07

Faks:+90. 212 520 15 26

E-posta: aylin.odabas@ito.org.tr

Web: http://www.ito.org.tr/wps/portal

7. EIF Uluslararası Enerji Kongresi ve Fuarı

18-19 Kasım 2014, Ankara, TÜRKİYE

Konu: Enerji

İletişim:

Tel +90. 312 447 46 45

Faks:+90. 312 447 03 22

Web: www.dominoturizm.com.tr

Sial Uluslararası Gıda Ürünleri Fuarı

19-23 Ekim 2014, Paris, FRANSA

Konu: Gıda Ürünleri

İletişim:

Tel +90. 212 455 61 07

Faks:+90. 212 520 15 26

E-posta: aylin.odabas@ito.org.tr

Web: http://www.ito.org.tr/wps/portal

Vietnam Türk Ürünleri Fuarı

3-8 Aralık 2014, Ho Chi Minh City, VIETNAM

Konu: Türk Ürünleri

İletişim:

Tel +90. 212 455 61 07

Faks:+90. 212 520 15 26

E-posta: aylin.odabas@ito.org.tr

Web: http://www.ito.org.tr/wps/portal

Sial Middle East 2014 Fuarı

24-28 Aralık 2014, Abu Dhabi, BAE

Konu: Gıda Ürünleri

İletişim:

Tel +90. 212 455 61 07

Faks:+90. 212 520 15 26

E-posta: aylin.odabas@ito.org.tr

Web: http://www.ito.org.tr/wps/portal